

Institutul pentru Studierea Problemelor

Minorităților Naționale

Cluj-Napoca

Nr. Inreg. 38 din 31.01.2022

Raport de activitate

2021

Cuprins

Cap. I. Profilul instituțional	5
Cap II. Compartimentul de studii, analiză și cercetare	6
Proiectele Compartimentului de studii, analiză și cercetare și proiecte individuale	6
Cap III. Centrul de documentare	41
1. Proiecte inițiate de către CDM	41
2. Fondul de documente al CDM	49
3. Promovarea CD	50
4. Editura	50
Editare cărți	50
În curs de editare	51
Editare Working Paper	52
În curs de editare	52
Cap IV. Proiecte internaționale	54
Cap V. Participare la evenimente organizate de către alte instituții	75
1. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, universități de vară etc. naționale	75
2. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, universități de vară etc. internaționale	85
3. Evenimente în cadrul ISPMN, organizate în afara proiectelor anuale	106
Cap VI. Prezențe în mass-media	107
Cap VII. Publicații în afara editurii	113
Cap VIII. Recenzii	132
Cap IX. Îndrumare practică în afara proiectelor ISPMN	133
Cap X. Consiliul Științific	135
Cap XI. Serviciul economic, administrativ, contencios	136
1. Activitate economică financiară	136
2. Activitatea privind controlul financiar preventiv	139
3. Activitate privind achizițiile publice	140

3. Activitatea privind tehnologia informației.....	143
4. Activitatea juridică	143
5. Activitatea privind resursele umane	144
6. Comunicare și Relații Publice.....	145
7. Transparență și afișare a informațiilor de interes public	145

Cap XII. Activitatea comisiilor de specialitate și a grupurilor de lucru 147

1. Comisia de monitorizare cu atribuții privind monitorizarea, coordonarea și îndrumarea metodologică a implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial ...	147
2. Grupul de lucru pentru integritate	148

Cap XIII. Relații de colaborare. Proiecte. Planificare Strategică 149

1. Colaborări și Parteneriate.....	149
2. Proiecte cu finanțare externă, în implementare.....	149
3. Planificare strategică	154

Cap. I. Profilul instituțional

Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale funcționează la Cluj-Napoca, ca instituție publică, cu personalitate juridică în subordinea Guvernului și în coordonarea Departamentului pentru Relații Interetnice.

Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale s-a înființat prin Ordonanța Guvernului 121/2000, aprobată prin Legea 396/2001 și funcționează conform prevederilor Hotărârii Guvernului 893/2007 și Hotărârii nr. 439 din 21 iunie 2018.

Obiectivele Institutului sunt studierea și cercetarea inter și pluridisciplinară a păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, aspectelor sociologice, istorice, culturale, lingvistice, religioase sau de altă natură ale minorităților naționale și ale altor comunități etnice din România.

Atribuții principale:

- elaborează, coordonează, efectuează și contractează studii, analize și cercetări inter și pluridisciplinare, fundamentale, respectiv aplicate, privind diferitele aspecte ale păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, culturale, lingvistice și religioase în rândul minorităților naționale și a altor comunități etnice constituite în urmă unor procese migraționale recente;
- organizează și realizează programe în parteneriat cu instituții și organisme internaționale;
- elaborează, tipărește și difuzează în țară și în străinătate publicații, rapoarte de informare, precum și alte materiale cu caracter științific;
- asigură participarea personalului Institutului la acțiuni cu caracter științific și cultural, la reuniuni, precum și la alte acțiuni având ca scop protejarea drepturilor cetățenilor aparținând minorităților naționale;
- inițiază și organizează seminarii, colocvii, dezbateri, simpozioane, mese rotunde și alte acțiuni pe tema păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, culturale, lingvistice și religioase în rândul minorităților naționale;
- organizează vizite de documentare și schimburi de experiență cu persoane din țară și din străinătate în scopul cunoașterii experienței altor sisteme de protecție a drepturilor cetățenești aparținând minorităților naționale.

Cap II. Compartimentul de studii, analiză și cercetare

Proiectele Compartimentului de studii, analiză și cercetare și proiecte individuale

Titlul proiectului: *Cronologia minorităților naționale din România, 2010-2015*

Anul: 2016

Perioada: 04/01/2021 - 31/12/2021

Coordonator proiect: Gidó Attila

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Székely István, Horváth István

Tema proiectului: În 2010, Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale a lansat proiectul cu titlul *Schimbare de regim în domeniul politicilor față de minorități. Cronologia minorităților naționale din România, 1989-2009*. Bazându-se pe succesul proiectului, în 2016 ISPMN a lansat etapa a doua a cercetării, sub titlul: *Cronologia minorităților naționale din România, 2010-2015*. Scopul rămâne același în continuare: realizarea de cronologii ale istoriei minorităților naționale din România. Speranța noastră este că aceste cronologii vor constitui instrumente utile pentru cercetători și pentru publicul larg în a obține informații detaliate despre minoritățile naționale din România. Prin rezultatele acestui proiect, ISPMN și Guvernul României vor avea șansa de a obține informații precise despre istoricul minorităților, având o privire de ansamblu asupra evenimentelor. Totodată, prin metoda de lucru interactivă prin care încurajăm procesul de implicare a reprezentanților minorităților naționale în activitatea științifică a Institutului, sperăm să contribuim la aprofundarea relațiilor interetnice și la dezvoltarea unor relații solide de lucru cu reprezentanți din rândul minorităților naționale, interesați de științele sociale. În proiectul de cercetare sunt incluse toate minoritățile naționale cu reprezentare parlamentară, cu excepția maghiarilor. Rezultate în 2016-2020: cronologii redactate pentru bulgari, armeni, evrei, turci, tătari, sârbi, italieni, germani, slovaci, greci, ucraineni, albanezi, ruteni, croați, polonezi și macedoneni.

Activități planificate pe 2021:

- 1 Realizarea a 3 cronologii pe perioada 2010-2015 (lipoveni, cehi, romi) însoțite de materiale documentare;
- 2 Revizuirea cronologiilor 1989-2015 și selectarea descrierilor de evenimente pe următoarele teme: reprezentare politică; viața instituțională; relație minorități - kin state; educație în limba maternă; cadrul legislativ al drepturilor minorităților;
- 3 Sinteze / rapoarte pe temele enumerate în punctul 2 și pregătirea unui volum pe anul 2022

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Cronologia minorităților naționale din România, 2010-2015 -- Raport trimestrial**
Descriere: În primul trimestru s-a luat legătura cu posibili colaboratori pentru realizarea cronologiei minorităților rome, cehe și lipovene. Totodată s-a început revizuirea cronologiilor 1989-2015 și selectarea descrierilor de evenimente pe următoarele teme: reprezentare politică;

viața instituțională; relație minorități - kin state; educație în limba maternă; cadrul legislativ al drepturilor minorităților.

○ **Raport anual**

Descriere: Activitățile planificate pe 2021 s-au realizat doar parțial. Nu s-au realizat cele 3 cronologii propuse. În cazul lipovenilor și cehilor nu am reușit să identificăm autori cu experiență în cercetarea minorităților. Cronologia minorității rome va fi întocmită de către Petre Matei în 2022. Pe parcursul acestui an au fost revizuite cronologiile 1989-2015 și au fost eliminate greșelile de tehnoredactare, respectiv, au fost corectate datele introduse greșit.

Titlul proiectului: *Muzeul Virtual al Minorităților Turcă și Tătară din Dobrogea*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Adriana Cupcea

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Horváth István, Mohácsék Magdolna

Tema proiectului: Obiectivul proiectului este valorificarea moștenirii istorice și culturale a minorităților turcă și tătară din Dobrogea, prin realizarea unui muzeu virtual al turcilor și tătarilor musulmani din Dobrogea.

MIRAS este un proiect inițiat în anul 2019, de către Departamentul pentru Relații Interetnice și Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, pentru a valorifica moștenirea istorică și culturală a turcilor și tătarilor din Dobrogea, prin crearea unui muzeu virtual al celor două comunități.

În decembrie 2020 a fost finalizat proiectul MIRAS - Muzeul Virtual al Minorităților Turcă și Tătară din Dobrogea. Pe parcursul anului 2020 au fost predate de către partenerii instituționali (muzee, institute de cercetare etc.) toate materialele care constituie conținutul muzeului virtual: 1.381 fotografii, 14 înregistrări video și 23 înregistrări audio. Site-ul este accesibil publicului la adresa: <http://miras.gov.ro/1/>

Galeria muzeului este o selecție de peste 850 de fotografii cu piese otomane, piese tradiționale, cu imagini vechi, dar și mai recente, cărți poștale, înregistrări video și audio, toate dispuse tematic. Fotografiile pieselor expuse aparțin unor instituții de cultură și de cercetare, care au desfășurat încă de la începutul secolului XX o muncă de documentare și colecționare. Muzeul virtual conține și materiale media și new media, care au menirea de a consolida puternica coordonată vizuală a expoziției și de a crea senzația cât mai autentică de participare activă. Nu în ultimul rând, unele materiale vin chiar dinspre cele două comunități, fie dinspre membri, fie dinspre organizații reprezentative ale turcilor și tătarilor.

De ce numele de MIRAS? Miras este un cuvânt comun limbilor turcă și tătară, care înseamnă același lucru în ambele limbi, moștenire.

Parteneri instituționali în proiect: Muzeul Național de Istorie a României (MNIR), Muzeul Național al Țăranului Român (MȚR), Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Academia Română (IEF), Muzeul de Artă Populară Constanța (MAPC), Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța (MINAC), Institutul de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion” Tulcea (ICEM Tulcea), Televiziunea Română (TVR), Uniunea Democrată Turcă din România (UDTR), Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România (UDTTMR).

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscise / publicații:
  - **Raport de cercetare MIRAS-Muzeul Virtual al Minorităților Turcă și Tătară din Dobrogea (1.01.2021-30.06.2021)**

Descriere: În perioada 1.01.2021-30.06.2021 au avut loc activități de promovare în presă a MIRAS - Muzeul Virtual al Turcilor și Tătarilor din Dobrogea, proiect finalizat în decembrie 2020 de către ISPMN împreună cu Departamentul pentru Relații Interetnice. Exemple de promovare în presă: Un muzeu virtual despre moștenirea culturală a turcilor și tătarilor în Dobrogea poate fi vizitat pe platforma MIRAS (<https://culturaconstanta.ro/miras-o-admirabila-experienta-in-muzeul-virtual-al-turcilor-si-tatarilor-din-dobrogea/>)

Un muzeu virtual despre moștenirea culturală a turcilor și tătarilor în Dobrogea poate fi vizitat pe platforma MIRAS (www.info-sud-est.ro/un-muzeu-virtual-despre-mostenirea-culturala-a-turcilor-si-tatarilor-in-dobrogea-poate-fi-vizitat-pe-platforma-miras/)

Pe parcursul lunii aprilie 2021, ICR Istanbul a preluat și a promovat MIRAS - Muzeul virtual al turcilor și tătarilor din Dobrogea. Proiectul de promovare a MIRAS de către ICR Istanbul a făcut parte din ciclul anual de manifestări culturale de promovare a multiculturalității românești, în cazul de față a Dobrogei multiculturale, în spațiul cultural turcesc.

În perioada 30 mai – 30 august 2021, în cadrul secțiunii de expoziții temporare, DRI a realizat proiectul „Imaginea turcilor și tătarilor în arta modernă românească”, care include o importantă selecție de artiști români în a căror operă se regăsesc influențe ale culturilor turce și tătare. Proiectul expozițional, inițiat de către Departamentul pentru Relații Interetnice, a fost rezultatul unei bune colaborări cu mai multe muzee din România. ISPMN a avut în acest proiect expozițional calitatea de colaborator, alături de: Muzeul Municipiului București, Muzeul Național de Artă al României, Muzeul de Artă Constanța, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion”, Muzeul de Artă Tulcea.
  - **Raport MIRAS - Muzeul virtual al turcilor și tătarilor din Dobrogea**

Descriere: În perioada octombrie-decembrie 2021, Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI) a elaborat albumul de artă, „Imaginea turcilor și tătarilor în arta modernă românească”, realizat pe baza expoziției cu același titlu și expusă în cadrul MIRAS, la secțiunea dedicată expozițiilor temporare, în perioada 30 mai – 30 august 2021. Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a pregătit pentru acest album un Cuvânt-introductiv, în care a prezentat conceptul MIRAS - Muzeul virtual al turcilor și tătarilor din Dobrogea, și felul în care se integrează ideea unei colecții de artă dedicate imaginii turcilor și tătarilor în arta modernă românească în acest concept.

Titlul proiectului: *O istorie a integrării minorităților în România: ideologii, discursuri și acțiuni ale actorilor minoritari în secolul XX*

Anul: 2020

Coordonatori proiect: Anca Filipovici, Gidó Attila

Cercetător ISPMN participant în proiect: Adriana Cupcea

Tema proiectului: Odată cu constituirea statului național unitar român incluzând și o populație multiethnică diversă, politicile privind minoritățile naționale au pendulat între asimilare și integrare sau respingere, cu o largă apetență pentru prima cale. Există o istoriografie bogată despre politicile și legislația aferentă privind minoritățile în prima parte a secolului XX, cu cercetări mai restrânse pentru perioada comunistă. Interesul cercetătorilor a vizat mai ales soarta minorităților din perspectiva factorilor politici de decizie sau fenomenele socio-politice ca reacții ale minoritarilor sau majoritarilor la integrare/asimilare sau respingere. Exercițierea unor forme alternative de exprimare a identității minorităților constituie un alt subiect abordat în istoriografie.

Acest proiect își propune să exploreze istoria integrării minorităților în România secolului XX din perspectiva intelectualilor minoritari, cu accent pe valențele discursului, ideologii și acțiuni concrete, puse în mișcare de lideri politici ai minorităților, scriitori, jurnaliști și alți actori interesați. O componentă principală a proiectului va fi evidențierea discursului de stânga în cadrul social-democrației interbelice.

Sunt studiate minoritățile cu viață instituțională consistentă și cu posibilități de afirmare nu doar în cadrul comunității, dar și pe plan național (presă regională sau națională; deputați / senatori în Parlament).

Termeni cheie: integrare, loialitate, cunoaștere reciprocă, egalitate în drepturi, acceptare
Cercetarea multianuală vizează în primă fază (3 ani) perioada interbelică, continuând apoi cu perioada celui de-al Doilea Război Mondial (1940-1944); perioada tranziției de putere și a socialismului/comunismului de tip stalinist (1944/1948-1962/1965); respectiv perioada comunismului naționalist (1965/1970-1989).

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport anual de activitate**

Descriere: În 2021 s-au efectuat documentări bibliografice la Biblioteca Centrală Universitară Cluj și Biblioteca ISPMN, privind actorii reprezentativi și elitele minorităților maghiare, evreiești, germane, sârbe, bulgare, ucrainene, turce și tătare. Rezultatele documentărilor au fost constituite într-un opis bibliografic.

Titlul proiectului: *Problema minorităților naționale în perioada 1945–1989 reflectată în documentele Securității*

Anul: 2014

Coordonator proiect: Kiss Ágnes

Tema proiectului: Prin acest proiect, direcția de cercetare „Cercetarea istoriei minorităților naționale” este extinsă către documentarea problemelor minorităților naționale în perioada 1945–1989, așa cum au fost ele reflectate în documentele Securității. Ca și în anii anteriori, în anul 2021 se urmărește: a. identificarea unor teme de cercetare și posibilități de colaborare cu alți cercetători, cu alte instituții din țară și din străinătate; b. realizarea unor baze de date; c. redactare manuscrise.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Finomhangolások. Koordinációs- és kontroll mechanizmusok a szovjet típusú cenzúrárendszerekben (Mecanismul fin al cenzurii. Mecanisme de coordonare și control în sistemele de tip sovietic)**
Descriere: Prima variantă a manuscrisului a fost predat Editurii Kriterion.
  - **Finomhangolás. Koordináció és kontroll a szovjet típusú cenzúra rendszerekben. Romániai példák (1949-1989) [Mecanismul fin al cenzurii. Coordonare și control în sistemele de cenzură de tip sovietic. Exemple din România (1949-1989)]**
Descriere: Cartea analizează soluțiile organizaționale, legăturile informale și practicile cotidiene care au contribuit la eficiența cenzurii. Exemplele prelucrate aparțin sferei culturale române, maghiare, sârbe și germane din România.
Varianta finală a manuscrisului a fost predată Editurii Kriterion. Cartea apare în seria „20. Század” (Secolul XX).

Titlul proiectului: *Burse în cercetarea istoriei minorităților 2021*

Perioada: 04/01/2021 - 31/12/2021

Coordonator proiect: Gidó Attila

Cercetători externi participanți în proiect: Tóth Levente, Ladislau Gyémánt, Bartos Elekes Imre, Szabó Csongor, Tusa Adorján

Tema proiectului: Pe parcursul anului 2021 vor fi acordate burse de cercetare în următoarele teme de cercetare:

1. Inventarierea izvoarelor arhivistice referitoare la evrei în arhivele ecleziastice creștine din Transilvania;
2. Cadrele instituționale ale cercetărilor referitoare la minoritățile naționale din România în perioada 1945-1989;
3. Relațiile între minoritățile etnice în România după 1918.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport Burse de cercetare în istoria minorităților**
Descriere: 1. În cadrul proiectului „Inventarierea izvoarelor arhivistice referitoare la evrei în arhivele ecleziastice creștine din Transilvania” au fost acordate 2 burse pe perioada 2020-2021 (Ladislau Gyémánt, Tóth Levente). Proiectul a avut o durată de 24 luni (perioada 1 ianuarie 2020 – 31 decembrie 2021). Finanțatorul extern a fost Rothschild Foundation (Hanadiv) Europe, iar proiectul a făcut parte din programul „Yerusha Project” al Rothschild Foundation. Proiectul „Survey of the material of Jewish reference in the archives of the Christian denominations from Transylvania [Inventarierea izvoarelor arhivistice referitoare la evrei în arhivele ecleziastice creștine din Transilvania]”, în concordanță cu programul „Yerusha Project”, a avut ca scop inventarierea materialelor documentare păstrate în arhivele bisericilor: romano-catolic, reformat, luteran și unitarian din Transilvania. Pe parcursul proiectului a fost

utilizată o bază de date Excel (Yerusha Data Set model 3.0) pusă la dispoziție de către finanțator. În această bază de date au fost introduse informații (descrieri de conținut, date tehnice) referitoare la fondurile arhivistice care conțin documente relevante pentru proiect. Scopul burselor a fost construirea de baze de date în format Excel cu acele fonduri arhivistice care conțin documente referitoare la istoria evreilor din Transilvania. Au fost realizate cercetări în arhivele ecleziastice din Transilvania.

2. A fost acordată o singură bursă în domeniul „Cadrele instituționale ale cercetărilor referitoare la minoritățile naționale din România în perioada 1945-1989” pe perioada 15 octombrie-15 decembrie 2021. Bursierul (Szabó Csongor) a efectuat cercetări referitoare la Departamentul pentru Studiarea Istoriei Minorităților înființat în 1971 în cadrul Institutului de Istorie „Nicolae Iorga” din București. Departamentul pentru Studiarea Istoriei Minorităților a fost unul dintre cele mai importante centre de cercetare istorică privind istoria minorității maghiare din România în a doua jumătate a secolului XX. De munca Departamentului se leagă publicarea mai multor articole, surse etc. referitoare la istoria medievală și modernă a maghiarilor din România. Multe colecții de documente (de exemplu, Székely Oklevéltár) sunt și în zilele noastre punct de plecare pentru istoricii cercetători specializați în epoca medievală sau modernă.

3. Au fost acordate două burse de cercetare în domeniul „Relațiile între minoritățile etnice în România după 1918” pe perioada 15 octombrie-15 decembrie 2021.

Bursierul Tusa Adorján a cercetat situația romilor din Sfântu Gheorghe între 1940-1944. Cercetarea a avut ca bază articolele despre romii din presa maghiară apărută în Sfântu Gheorghe în perioada celui de-al Doilea Război Mondial.

Bursierul Bartos Elekes Imre a avut ca temă de cercetare viața politico-socială și instituțională a comunității evreiești din Târgu-Mureș, 1918-1920. Pentru aceasta, a analizat ziarul local Tükör [Oglinda] și săptămânalul evreiesc de orientare sionistă Új Kelet [Noul Est].

Titlul proiectului: *Analiza instituției cenzurii minoritare*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Plainer Zsuzsa

Tema proiectului: Tema proiectului: Scopul acestui proiect este analiza mecanismelor de cenzură minoritară din perioada comunismului de stat la instituțiile culturale din Oradea în anii 1970 și 1980: teatru, filarmonică, cotidiene locale. Cadrul teoretic al cercetării folosește conceptul opoziției culturale, cu intenția de a găsi un model comun pentru complexitatea practicilor individuale și formale ale disidenței politice și diferitelor transgresări ale puterii comuniste. Cu alte cuvinte, în această cercetare, ideea de opoziție nu este doar o simplă reacție la controlul deținut de stat, ea este înțeleasă ca o relație dinamică dintre agenții societății și cei ai puterii.

Rezultatele cercetării au fost publicate într-un volum de autor în limba română la ISPMN la sfârșitul anului 2019. În 2020 a avut loc diseminarea rezultatelor. În 2021 se dorește

consultarea datelor despre teatrele din perioada comunistă în arhivele CNSAS pentru a continua cercetarea, respectiv organizarea unor prelegeri sau lansări legate de carte.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Dosare CNSAS despre teatrele maghiare din Transilvania**
    - **Formatul bazei de date:** CD
    - **Descrierea bazei de date:** Baza de date cuprinde un CD, care conține copiii după dosarele din Arhivele CNSAS (Arhivele Securității), care se referă la persoanele și activitățile teatrelor maghiare din Transilvania în perioada comunismului de stat.
    - **Colectarea datelor:** 01/10/2021 - 30/11/2021
- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Az operett mint metafora. A „könnyű” műfajok a nagyváradi színházban (1948–1956). Színházszociológiai vázlat [Opereta ca metaforă. Genurile „ușoare” la teatrul din Oradea între 1948 - 1956. Schiță de sociologia teatrului]**
Descriere: Studiul de față analizează efectele instaurării sistemului comunist la Teatrului Maghiar din Oradea (naționalizarea instituției, noile politici culturale de tip sovietic, care au impus noi strategii de recrutare a publicului, noi ideologii pentru selectarea pieselor în repertoriu, noi politici de finanțare etc.). Lucrarea arată că montarea pieselor „ușoare” a avut ca scop îndeplinirea condițiilor stabilite de noua conducere comunistă. Manuscrisul a fost predat pentru a fi publicat la revista Teatron din Budapesta. Revizuirile cerute de editori vor fi făcute în anul 2022. Fragmente din acest manuscris vor fi prelucrate pentru un podcast de către Teatrul Szigligeti în Oradea la sfârșitul lunii decembrie 2021.
- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Prelegere: modalități de a controla instituțiile culturale orădene în anii 1980**
    - **Perioada:** 20/04/2021
    - **Locul:** Universitatea Creștină Partium - Oradea
    - **Responsabil ISPMN:** Plainer Zsuzsa
    - **Număr participanți:** 30
    - **Descriere:** În data de 20 aprilie, cercetătoarea ISPMN Plainer Zsuzsa a fost invitată să susțină o prelegere individuală pentru studenții și masteranzii de limbă și literatură germană (Germanistik Partium) despre modalitățile de control ale instituțiilor culturale orădene în anii 1980.
  - **Lansare cărții despre cenzura teatrului, filarmonicii și a presei orădene**
    - **Perioada:** 09/07/2021
    - **Locul:** Casa Léda, Oradea
    - **Responsabil ISPMN:** Plainer Zsuzsa
    - **Număr participanți:** 50

- **Linkuri în presă:** <http://www.varad.ro/cenzura-es-ideologiai-nyelv/?fbclid=IwAR3AcMTNM73koj-hpvyTSB09jXmLJLXaLjbqX-ZDj7DJzAkn2C4A-hLhc8> .
<https://www.erdon.ro/kozelet/helyi-kozelet/a-szinhaz-felkeszitettenyelve-a-magyarsagot-a-rendszervaltasra-3773561/>.
<https://erdelyikronika.net/2021/09/15/az-ideologia-ebersegerol-cenzura-a-varadi-szinhazban/?fbclid=IwAR35104ENrcFt-k1A5odt07UGX12yxuSHZxvhoD55ixA2RFDfsupBnJeVuM>
- **Coorganizatori:** Teatrul Szigligeti, Oradea
- **Descriere:** În data de 9 iulie, la Oradea, a avut loc lansarea cărții „Despre vigilența ideologică: file din istoria cenzurii instituțiilor (maghiare) orădene în regimul Ceaușescu: presă, filarmonică, teatru” (apărută la Editura ISPMN în anul 2019). Cartea a fost prezentată în forma unui dialog dintre Nagy Mihály Zoltán, istoric și Plainer Zsuzsa (autor). O recenzie de carte, semnată de istoricul Áron Tötös, a apărut pe portalul Erdélyi Krónika (Cronica Transilvăneană).

Titlul proiectului: *Analiza dosarului de urmărire al lui Kelemen István - fost secretar literar al Teatrului de Stat din Oradea*

Anul: 2020

Coordonator proiect: Plainer Zsuzsa

Cercetător extern participant în proiect: Nagy Mihály Zoltán

Tema proiectului: Scopul acestui proiect este prelucrarea și analiza unui dosar de urmărire din arhivele CNSAS al lui Kelemen István, fostul secretar literar al secției maghiare din cadrul Teatrului de Stat Oradea (actualul Teatrul „Szigligeti”). Analiza pornește de la ideea des întâlnită în abordarea antropologică a trecutului: „etnografia” dosarelor de urmărire (vezi de exemplu Verdery 2018). În acest sens, un astfel de document este considerat un ansamblu de date, care au fost adunate și compilate cu un scop politic bine definit: pentru a revela acele practici, activități, păreri, care au fost în contradicție cu ideologia oficială. Analiza de față dorește trecerea în revistă a practicilor și discursurilor „interzise” pentru comunitatea maghiară și compararea perspectivei statului cu percepția emică a comunității minoritare.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **From missing memories to the blurred categories - scientific production on the memory of communism in case of the minority Hungarians in Romania [De la memoriile uitate la categoriile uniformizate - abordările științifice despre memoria comunismului în cazul minorității maghiare din România]**
Descriere: În 2021 a fost revizuit studiul despre abordările științifice privind memoria comunismului în cazul minorității maghiare din România. Lucrarea a apărut inițial în format de studiu de atelier în colecția Studii de atelier ISPMN. Studiul revizuit va fi publicat într-un volum

colectiv în limba engleză la Editura Universității din Torun, Polonia, în cursul anului 2022.

Titlul proiectului: *Holocaustul din Transilvania de Nord. Ghettoizare și viața în ghetouri în 1944*

Anul: 2014

Coordonator proiect: Gidó Attila

Tema proiectului: Demersul este continuarea proiectului cu titlul *Holocaustul din Transilvania de Nord. Ghettoizare și viața în ghetouri în 1944* inițiat în 2014. În anii precedenți au apărut mai multe sinteze și enciclopedii despre Holocaust, respectiv despre ghetourile din teritoriile aflate sub ocupație germană în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Aceste lucrări includ informații referitoare și la Holocaustul din Transilvania de Nord. Informațiile, însă, sunt lacunare și de multe ori incomplete. Cercetarea de față, prin consultarea de noi surse documentare, dorește să depășească cunoștințele actuale despre acest teritoriu și să ofere o analiză amplă asupra perioadei 1940-1944 și asupra contextului istoric, a circumstanțelor înființării ghetourilor, respectiv asupra funcționării acestor tabere de concentrare temporare. Un alt aspect important al istoriei evreilor în timpul Holocaustului este întoarcerea acasă a supraviețuitorilor. Până la momentul actual nu se știa numărul exact al deportaților care au supraviețuit Holocaustului din Transilvania de Nord. În 2013, Attila Gidó, coordonatorul proiectului, a efectuat cercetări legate de ghetourile din Transilvania de Nord în Ierusalim, Israel. Acest stagiu de cercetare (1 lună) și rezultatele cercetărilor sunt punctul de pornire al proiectului de față. În următorul an, în 2014, Attila Gidó a efectuat cercetări la Arhivele ITS din Bad Arolsen, Germania. Datele celor aproape 20000 de supraviețuitori colectate în Bad Arolsen au fost introduse în 2015 într-o bază de date în format excel. Lista conține numele și datele personale (numele mamei, locul și data nașterii, locul ghettoizării) a 19.950 de supraviețuitori. În 2020 a fost publicată cartea „20.000 de nume. Evidența deportaților din Transilvania de Nord rămași în viață”.

Activități preconizate în 2021: 1. Cercetări arhivistice în Arhivele Naționale Zalău; Arhivele Naționale Cluj; Arhivele Naționale Bihor; Arhivele Eparhiei Reformate din Transilvania (Cluj-Napoca); Arhiva Districtuală a Bisericii Reformate (Oradea); Arhivele Eparhiei Unitariene din Transilvania (Cluj-Napoca); Arhivele Istoric Centrale ale Arhivelor Naționale (București). 2. Documentare bibliografică. 3. Revista presei din perioada 1940-1944. 4. Publicarea unui studiu în limba engleză despre sursele arhivistice referitoare la Holocaustul din Transilvania de Nord. 5. Publicarea unui studiu în limba engleză cu titlul: „Hungarians Again? The Northern Transylvanian Jews after the Second Vienna Award”. 6. Organizare lansări de carte („20.000 de nume”) în următoarele orașe: București, Cluj-Napoca, Târgu Mureș, Timișoara, Arad, Oradea, Satu Mare, Sighetu Marmăției.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Holocaustul din Transilvania de Nord. Ghettoizare și viața în ghetouri în 1944 -- Raport trimestrial**

Descriere: În primul trimestru s-au realizat următoarele activități preconizate: 1. Cercetări arhivistice în Arhivele Naționale Zalău; Arhivele

Naționale Cluj; Arhivele Eparhiei Reformate din Transilvania (Cluj-Napoca); Arhiva Districtuală a Bisericii Reformate (Oradea); Arhivele Eparhiei Unitariene din Transilvania (Cluj-Napoca). 2. Documentare bibliografică. 3. Revista presei din perioada 1940-1944. 4. Publicarea unui studiu în limba engleză despre sursele arhivistice referitoare la Holocaustul din Transilvania de Nord (apărut la Vernon Press).

o **Raport anual**

Descriere: În 2021 s-au efectuat cercetări arhivistice în Arhivele Naționale Zalău; Arhivele Naționale Cluj; Arhivele Naționale Bihor; Arhivele Eparhiei Reformate din Transilvania (Cluj-Napoca); Arhiva Districtuală a Bisericii Reformate (Oradea); Arhivele Eparhiei Unitariene din Transilvania (Cluj-Napoca) și documentare bibliografică, respectiv revista presei din perioada 1940-1944.

Lansările de carte propuse nu au avut loc din cauza restricțiilor în vigoare în urma pandemiei Covid 19.

În cadrul proiectului s-au publicat următoarele studii:

1. Archival Sources on the Northern Transylvanian Holocaust. In: Adina Babeș-Fruchter, Ana Bărbulescu (Eds.), *The Holocaust in South-Eastern Europe: Historiography, Archives Resources and Remembrance*. Vernon Press, Wilmington, 2021, 29–56.

2. Hungarians Again? The Northern Transylvanian Jews after the Second Vienna Award. In Anna Szalai, Guy Miron, and Shlomo Spitzer (eds.), *Always Hungarian. Hungarian Jewry through the Vicissitudes of the Modern Era* (Ramat Gan: Bar-Ilan University Press, 2021), 39-52.

Titlul proiectului: *Romii în Transilvania de Nord, 1940 – 1944*

Anul: 2020

Coordonator proiect: Gidó Attila

Tema proiectului: Cunoștințele privind situația juridică și socială a romilor din Transilvania de Nord sunt foarte limitate. Nici istoriografia română, nici cea maghiară nu s-a ocupat de această temă. Până la momentul actual, în centrul atenției s-a aflat soarta romilor sub regimul Antonescu, respectiv soarta acelor care au trăit în teritoriile Ungariei după tratatul de la Trianon. Astfel, nu avem deloc informații despre atitudinea autorităților maghiare din Transilvania de Nord față de romi, nici despre victimele violenței statale împotriva lor. Proiectul de față are ca scop cercetarea materialelor arhivistice, respectiv revista presei din perioada 1940-1944.

Obiective pe anul 2021:

1 Cercetări în următoarele arhive de stat: Cluj, Zalău, Satu Mare, Oradea

2 Revista presei: *Ellenzék* (1940-1944), *Keleti Újság* (1940-1944)

3 Bază de date excel cu documentele arhivistice despre romii din Transilvania de Nord (Cluj, Zalău, Satu Mare, Oradea)

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

o **Romii în Transilvania de Nord, 1940-1944 -- Raport trimestrial**

Descriere: În primul trimestru al anului 2021 s-au realizat: 1 Cercetări în

arhive de stat: Cluj, Zalău; 2 Revista presei: Ellenzék (1940-1944), Keleti Újság (1940-1944) 3 Bază de date excel cu documentele arhivistice despre romii din Transilvania de Nord

○ **Raport anual**

Descriere: În cadrul proiectului s-au efectuat cercetări în următoarele arhive de stat: Cluj, Zalău, Satu Mare, Oradea și am parcurs volumele următoarelor reviste în limba maghiară: Ellenzék (1940-1944), Keleti Újság (1940-1944).

În cadrul proiectului s-a întocmit o bază de date excel cu documentele arhivistice despre romii din Transilvania de Nord (Cluj, Zalău, Satu Mare, Oradea) și s-a realizat un studiu cu următorul titlu: Mit tudunk (eddig) az észak-erdélyi cigányok/romák sorsáról (1940–1944)? [Ce știm - până acum - despre soarta romilor din Transilvania de Nord, 1940-1944?]. Textul este în curs de apariție.

Titlul proiectului: *Musulmanii din România în arhiva CNSAS*

Anul: 2019

Coordonator proiect: Adriana Cupcea

Cercetător extern participant în proiect: Metin Omer

Tema proiectului: Premisa acestui proiect o constituie un stagiu de cercetare realizat în perioada 19-23 iunie 2017, la Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS), în cadrul proiectului ISPMN, Monografia minorității tătare. Au fost consultate o serie de dosare pe teme: naționalitatea turco-tătară și problema musulmană. Au fost identificate 9 fonduri referitoare la aceste chestiuni. Între acestea se numără și dosarul de securitate al lui Iacob Memet, Muftiului Cultului Musulman, din perioada ocupării funcției de Muftiu, 1946-1989.

Pornind de la ipoteza avansată de Catherine Verdery, că arhiva produsă de Securitate nu trebuie abordată cu valoare de adevăr, am inițiat cercetarea din perspectiva mecanismelor de funcționare în cadrul Securității și a rolului lor în reproducerea informațiilor despre musulmanii din Dobrogea, identificând și analizând dosarele principalelor personalități ale comunității care s-au aflat în vizorul securității (Muftiul Iacob Memet) și principalele teme prezente în dosare, explicându-le prin prisma practicilor de lucru ale Securității, modurilor de secretizare și a formelor de producere a cunoașterii.

În anul 2019 au fost realizate fotocopii ale unei selecții de dosare, pe teme: naționalitatea turco-tătară și problema musulmană (Fond Documentar și Fond Informativ), inclusiv dosarul de securitate al lui Iacob Memet, Muftiului Cultului Musulman, identificate în 2017.

În anul 2020 a fost inițiată prelucrarea documentelor de arhivă și au fost redactate și publicate pe baza acestora trei studii de cercetare.

În anul 2021 va avea loc aranjarea tematică a dosarelor fotocopiate, identificarea principalelor teme și întocmirea structurii unui volum pe tema: Musulmanii din România în perioada comunistă. Vor fi solicitate noi fotocopii ale unor dosare pe teme: „problema mahomedană”, emigrația spre Turcia, materiale Agerpres pe Turcia. De asemenea, în anul 2021 se are în vedere extinderea cercetărilor cu privire la musulmanii din România, în Arhivele Naționale ale României (ANR), în Fondul Ministerul Artelor și Cultelor.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - **Raport stagiu de cercetare la Arhivele Naționale Române, București.**
Descriere: În perioada 13 iunie-18 iunie, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a realizat un stagiu de cercetare la Arhivele Naționale Române, București. Proiectul a avut ca scop inițial analiza documentară a fondurilor arhivistice CNSAS, referitoare la turcii și tătarii musulmani, în perioada comunistă. Prin acest stagiu de cercetare a avut loc extinderea cercetărilor cu privire la musulmanii din România, în Arhivele Naționale ale României (ANR), Fondul Ministerul Artelor și Cultelor și Fondul Comitetul Central al PCR. Materialele consultate și fotografiate se află în arhiva Centrului de Documentare ISPMN, urmând să fie prelucrate în perioada următoare și valorificate în cadrul unor studii.
  - **Raport de cercetare - proiectul Musulmanii din România în arhiva CNAS**
Descriere: În perioada iulie-decembrie 2021 a fost realizată prelucrarea documentelor identificate în cadrul stagiului de cercetare din luna iunie la Arhivele Naționale Române, în Fondul Ministerul Artelor și Cultelor și în Fondul Comitetul Central al PCR. A fost identificată necesitatea extinderii cercetării în Arhiva Ministerului de Externe și necesitatea consultării unor dosare personale CNSAS. În acest scop, pe baza unei cereri de completare a cererii de acreditare, în luna noiembrie 2021, ISPMN a primit fotocopiile dosarelor lui Sebat Husein (compozitor tătar, membru marcant al mișcării naționale tătare). În 2022, documentele referitoare la Sebat Husein vor fi prelucrate și valorificate într-o publicație separată.
În cadrul proiectului a fost semnat în luna octombrie 2021, un acord de colaborare între Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale și Universitatea Ovidius. Premisa acestui acord o constituie colaborarea dintre cercetătorii Adriana Cupcea (ISPMN) și Metin Omer (Universitatea Ovidius) în realizarea unor publicații și prezentări la conferințe, pe tema musulmanilor din România, în perioada comunistă.
Obiectul acestui acord este colaborarea în vederea studierii problematicei minorităților naționale din România, din perspectivă istorică, culturală, lingvistică. Acordul a fost încheiat pentru a facilita și pentru a asigura un cadru formal schimbului reciproc al documentelor de arhivă, aflate în arhivele celor două părți (ISPMN și Universitatea Ovidius).
Acordul, încheiat pe o durată de trei ani, mai prevede:
    - desfășurarea de activități de cercetare comune în domenii de interes reciproc;
    - cooperarea reciprocă în scopul publicării unor lucrări științifice (studii, cărți de autor, volume de documente) pe tema care face obiectul prezentului protocol;
    - diseminarea rezultatelor cercetării comune, în cadrul unor conferințe și prelegeri științifice, și prin toate mijloacele media ale celor două părți;
    - realizarea unor întâlniri de lucru, pe durata parteneriatului, în vederea implementării protocolului.

Titlul proiectului: *Dimensiunea etnică a educației moderne în România. Evreii între integrare și marginalizare prin școală*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Anca Filipovici

Tema proiectului: Proiectul urmărește evoluția politicilor educaționale în România anilor 1918-1944 și locul atribuit populației școlare evreiești în cadrul acestora. Se au în vedere reglementările implementate de autoritățile române mai ales la nivelul instrucției secundare și superioare, dar și modul în care evreii se raportează la finalitățile educației moderne și la transformările sociale implicate de acestea. În acest demers, s-au efectuat documentări bibliografice la bibliotecile universitare din Cluj și București, Biblioteca Academiei Române, precum și în arhivele CSIER, ANIC, CNSAS. În 2019 au fost consultate arhivele și bibliotecile de specialitate din Budapesta și Londra, pe tema națiunii și etnicității în politicile naționale de educație și organizațiile de tineret din România interbelică. Stagiile de documentare subscrise acestei teme au fost finanțate în cadrul unei burse de cercetare acordate de Colegiul Noua Europă (București). Cercetarea vizează, de asemenea, analiza fenomenului antisemit propagat în licee și impactul acestui fenomen în viața cotidiană a elevilor de liceu. În 2020, s-a continuat documentarea bibliografică în cadrul BCU Cluj și s-a elaborat un studiu acceptat într-o publicație de specialitate a Institutului de Istorie „N. Iorga”, Academia Română.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de activitate**

Descriere: În anul 2021, s-au efectuat documentări bibliografice pe baza materialelor de epocă din Biblioteca Centrală Universtară Cluj și a volumelor de specialitate ale Bibliotecii ISPMN.

Anca Filipovici a participat la conferința internațională online „Jewish Youth in Transit” [Tineretul evreiesc în tranzit], organizată la Berlin de Selma Stern Zentrum für Jüdische Studien Berlin-Brandenburg (ZJS), în parteneriat cu Universitatea Ebraică din Ierusalim (4-6 martie 2021), susținând prezentarea cu titlul „Alternative identities at the periphery of a national(ist) state. Jewish youth organizations in 1930s Romania” [Identități alternative la periferia unuia stat național(ist). Organizații de tineret evreiești în România anilor 30].

În luna mai 2021, a apărut revista Plural. History, Culture, Society, vol. 9, nr. 1/2021, editată de Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, în care s-a publicat studiul cu titlul „Healthy Young Bodies of an (Un)healthy Nation: Physical Education and Discipline in Straja Țării (1934-1940)” [Tinerele trupuri sănătoase ale națiunii bolnave: Educație fizică și disciplină în Straja Țării (1934-1940)], https://doi.org/10.37710/plural.v9i1_6

De asemenea, în luna iunie 2021, a apărut Anuarul 2018-2019 al New Europe College – Programul Ștefan Odobleja, ce conține studiul publicat ca urmare a bursei de cercetare obținute în cadrul New Europe College. Institute for Advanced Study (București), în perioada 2018-2019: „The youth of the unified nation: social control and discipline in Romanian

interwar high schools” [Tineretul națiunii unificate: control social și disciplină în liceele din România interbelică]

În perioada 15-17 octombrie 2021, Anca Filipovici a participat la Munchen, la conferința „2021 Lessons & Legacies Regional Interim Meeting” [Lecții și moșteniri Întâlnirea regională intermediară 2021], cu prezentarea „An agency of resistance: the Jewish youth during the Holocaust in Romania” [Actori ai rezistenței: tineretul evreiesc în timpul Holocaustului din România], discutând despre organizațiile de tineret sioniste și activitatea lor în perioada Holocaustului.

Titlul proiectului: *Monografia minorității cehe din România*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Jakab Albert Zsolt

Cercetător ISPMN participant în proiect: Peti Lehel

Tema proiectului: Obiectiv: Elaborarea unei descrieri monografice a situației minorității cehe din România. Aceasta va cuprinde studii tematice: dinamica demografică, mobilizarea electorală, cronologia minorităților, organizațiile minorităților naționale. Se va avea în vedere și elaborarea unor studii tematice precum: locuri și ritualuri ale memoriei, forme de păstrare a „tradițiilor populare”, sistemul educațional pentru minorități etc.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport intermediar**
Descriere: În cadrul acestui proiect, în anul 2021, cercetătorii Jakab Albert Zsolt și Peti Lehel au lucrat la studiul: Etnicitate și turism – cehii din Banat.
Studiul urmează a fi publicat într-un volum colectiv ISPMN.

Titlul proiectului: *Monografia minorității ucrainene din România*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Peti Lehel

Cercetător ISPMN participant în proiect: Iulia-Elena Hossu

Tema proiectului:

Obiectiv: Elaborarea unei descrieri monografice a situației minorității ucrainene din România. Aceasta va cuprinde studii tematice: dinamica demografică, mobilizarea electorală, cronologia minorităților, organizațiile minorităților naționale. Se va avea în vedere și elaborarea unor studii tematice precum: locuri și ritualuri ale memoriei, forme de păstrare a „tradițiilor populare”, sistemul educațional pentru minorități etc.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Monografia minorității ucrainene din România**
Descriere: În anul 2021 a continuat activitatea de documentare a celor doi coordonatori ai viitorului volum. Au fost identificate 5 articole ce vor face parte din cuprinsul volumului dedicat acestei minorități și care se

estimează că va vedea lumina tiparului la finalul anului 2022. Coordonatorii proiectului au identificat și specialiștii ce urmează a dezvolta articole noi ce vor face parte din viitorul volum. Prin această strategie s-a avut în vedere ca volumul să cuprindă, pe de-o parte, articolele reprezentative ce au fost deja publicate pe tematica proiectului, cât și dezvoltarea de noi articole pe tematici neacoperite până la această oră de cercetătorii în domeniu.

Titlul proiectului: *Monografia minorității germane din România*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Anghel Remus

Cercetători externi participanți în proiect: Trașcă Ottmar, Oltean Ovidiu

Tema proiectului: Monografia minorității germane cuprinde un set de publicații și evenimente, lansări de carte, participare la conferințe, mese rotunde etc., despre minoritatea germană din România, precum și efectele migrației etnicilor germani asupra locurilor și zonelor de origine sau asupra migrației românești în general. Proiectul cuprinde un volum intitulat „Un veac frământat. Germanii din România după 1918” care este prima sinteză în limba română despre comunitatea germană din România în secolul 20. Volumul conține o serie de articole care tratează cele mai importante procese sociale și perioade istorice care au jalonat destinul germanilor din România: perioada interbelică, războiul, deportările postbelice, transformările sociale din timpul socialismului și, în fine, migrația internațională masivă. Volumul se încheie cu o analiză a revirimentului asociativ german. O a doua lucrare este intitulată „Reinventând germanitatea. Mobilitate, etnicizare și împrumut cultural la marginea Europei” ce cuprinde o serie de articole care analizează procesele de mobilizare etnică și reapropriere a germanității de către populația negermană din vechile zone germane ale României.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Transnationale Identitäten und Institutionen/Einrichtungen der ethnischen Minderheiten. Perspektiven aus dem transnationalen rumänisch-deutschen transnationalen Raum (Identități transnaționale și instituții ale minorităților etnice. Perspective din spațiul transnațional româno-german)**
Descriere: Articolul descrie procesele de reidentificare etnică și culturală a germanilor și românilor angrenați în spațiul transnațional româno-german.
- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Diseminare, participări târg de carte
  - **Perioada:** 29/05/2021
  - **Descriere:** În data de 29 mai 2021 Remus Anghel, cercetător ISPMN, a prezentat articolul „Nivele de analiză. Teme latente și teme active în studiul minorităților”. Prezentarea a avut loc în cadrul workshop-ului intitulat: „O perspectivă transnațională asupra Grupului Etnic German din România: Dezbateri teoretice sau metodologice, 28-29 mai 2021”. Prezentarea discută rezultate din diferite cercetări calitative privitoare la

comunitatea germană din România la care Anghel Remus a participat, și sugerează modalități prin care rezultatele acestor studii pot să fie utilizate sau pot să fie sursă de inspirație pentru analize istorice.

Titlul proiectului: *Monografia minorității albaneze din România*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Plainer Zsuzsa

Tema proiectului: Proiectul de față are ca scop realizarea unui volum despre cele mai importante informații și analize referitoare la minoritatea albaneză din România. În acest sens monografia tratează aspectele istorice, lingvistice, culturale ale albanezilor din România, precum și situația instituțiilor lor culturale și condiția actuală a acestei minorități. În 2020 a fost publicat volumul, în 2021 se dorește lansarea acestuia.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Întâlniri, comemorări, reviste și identitate etnică. Albanezii din România prin teoriile sociologice și antropologice**
Descriere: Acest studiu a fost publicat în Anuarul Institutului de Istorie „Gh. Șincai” din Târgu-Mureș, inclus în baze de date internaționale.

Titlul proiectului: *Monografia grecilor din România - MOZAIC: Minoritatea greacă din România*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Toma Stefănia

Cercetători externi participanți în proiect: Paula Scalcău, Leonidas Rados, Maria Pakucs-Willcocks, Alexandru Chiselev, Petruța Teampău, Rostás Zoltán

Tema proiectului: Proiectul MOZAIC are ca scop trecerea în revistă a diferitelor resurse științifice care s-au ocupat de minoritatea elenă din România din domeniul științelor sociale. Astfel, se va crea și o posibilă rețea de specialiști, iar colaborarea cu acești specialiști va ușura urmărirea sistematică a publicațiilor și a cercetărilor care se axează pe minoritatea greacă din România. Pe lângă crearea parteneriatelor cu cercetători specialiști, proiectul dorește să creeze noi parteneriate cu actori semnificativi care sunt implicați activ în politicile identitare ale minorității elene. Proiectul, neavând precedente în activitățile ISPMN, se va concentra în primă fază pe cercetare bibliografică, colectarea și analiza datelor secundare, și identificarea persoanelor resursă (din România, dar și din străinătate) cu care Institutul ar putea să colaboreze în viitor. În cadrul proiectului MOZAIC au fost planificate următoarele activități:

1. Crearea unei baze de date bibliografice referitoare la minoritatea greacă din România (inclusiv resurse on-line);
2. Contribuție la dezvoltarea Bibliotecii ISPMN prin achiziția cărților și publicațiilor relevante;
3. Crearea unei baze de date a organizațiilor elene din România;
4. Identificarea unor instituții în a căror preocupare intră cercetări referitoare la minoritatea greacă din România (inclusiv din Grecia);
5. Identificarea persoanelor resursă în vederea colaborării cu Institutul (cercetător, bursier, lector de specialitate, consultant, reprezentanți mass-media etc);

6. Elaborarea unor lucrări noi cu contribuția actorilor identificați în diferite domenii de cercetare (reprezentare politică, actualizarea cronologiei, descrierea și dinamica demografică, educație, producție culturală, reprezentare identitară, etc);

7. Deplasări în teren în țară și în străinătate;

8. Colaborare cu autori în vederea editării monografiei.

Pe parcursul anului 2021 s-au finalizat manuscrisele incluse în volum. Autorii volumului provin din diferite domenii ale științelor sociale – istorie, arhivistică, etnologie, antropologie, educație. Astfel, culegerea de studii permite ca cititorii să aibă o imagine amplă și complexă a modului în care minoritatea greacă a participat/participă în diferitele domenii ale vieții sociale din România. De asemenea, a fost elaborată cronologia minorității elene din România din 2010 până în 2018, inclusiv. O parte a acestei cronologii a fost publicată pe pagina ISPMN la adresa:

<https://ispmn.gov.ro/node/minoritatea-elen-2010> .

Această lucrare continuă cronologia minorității elene publicată la Editura ISPMN, realizată tot de Paula Scalcău. De asemenea, au fost arhivate la Centrul de Documentare o serie de materiale colectate de Paula Scalcău (afișe, fotografii, broșuri etc.) care se leagă de activitatea cultural-științifică a minorității elene din România și fotografii realizate de Alexandru Chiselev (Tulcea). Aceste materiale pot fi consultate pe bază de cerere la Centrul de Documentare.

Dezvoltarea bazei de date a organizațiilor culturale și sociale ale minorității elene, dezvoltarea bibliografiei, respectiv a materialelor arhivate este o activitate permanentă, care a continuat și în anul 2021.

Articolele elaborate de către autorii incluși în volumul editat au fost lecturate, corectate lingvistic, urmând a fi tehnoredactate și tipărite. În 2021, manuscrisul a fost completat cu un capitol nou.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de activitate: lectură științifică**
Descriere: În iunie 2021 s-a finalizat lectura științifică a manuscrisului. Urmează corecturile aferente pe baza sugestiilor.
  - **Capitol nou**
Descriere: În decembrie 2021 a fost predat un nou capitol pentru a completa manuscrisul monografiei.

Titlul proiectului: *Inventarierea sistemului instituțional al minorității maghiare din România*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Horváth István

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Kormos Katalin, Veress Ilka

Tema proiectului: Proiectul început în anul 2018 are antecedentele desfășurate în cadrul ISPMN în anii 2008 și 2012, obiectivul principal fiind același, reinventarierea sistemului instituțional maghiar în complexitatea acestuia, incluzând următoarele tipuri de instituții: ecleziastice, educaționale, culturale, sociale și administrativ-politice. În interpretarea și prezentarea datelor colectate și sistematizate, metodele statistice se completează cu reprezentare vizuală bazată pe metode cartografice.

În anul 2019 s-a întocmit o listă a tuturor instituțiilor despre care erau disponibile informații pe internet (2000 de instituții).

În 2020, proiectul a continuat cu un sondaj numit „Așezămintele culturale subordonate primăriei și consiliului local”, centrat pe instituțiile din sfera administrativ-politică. Scopul principal al sondajului a fost de a identifica și de a contacta așezămintele culturale aflate în subordinea primăriilor și a consiliilor locale.

În 2021 s-a finalizat sondajul online. Versiunea finală a bazei de date conține 572 de cazuri și informații privind statutul și structura organizațională a instituțiilor culturale aflate în subordinea unităților administrative.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Instituții culturale 2021**
    - **Formatul bazei de date:** .xls
    - **Colectarea datelor:** 10/11/2021 - 11/11/2021
- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Colaborare cu utilizatori externi
  - **Perioada:** 26/02/2021
  - **Descriere:** O colaborare cu Universitatea din Debrecen - Programul de Cercetare a Științelor Culturale (Debreceni Egyetem Művelődéstudományi Kutatási Programja). Obiectul colaborării a fost reprezentat de transferul cu titlu gratuit, neexclusiv, al dreptului de a utiliza Baza de date „Instituțiile minorităților naționale – cadastru online”.

Titlul proiectului: *Valorile populației maghiare din România*

Anul: 2019

Coordonator proiect: Kiss Tamás

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Toró Tibor, Székely István

Tema proiectului: Ancheta sociologică European Values Study (EVS) aplicată pe un eșantion al populației maghiare din Transilvania este o cercetare coordonată de ISPMN în colaborare cu grupul metodologic EVS. European Values Study este un program de anchete sociologice de anvergură, derulate în mod regulat pe eșantioane mari în 42 de țări din Europa. Acum este pentru prima dată când EVS se concentrează pe eșantioane reprezentative ale minorităților, în cazul de față minoritatea maghiară din Transilvania și minoritatea suedeză din Finlanda. Cercetarea este inedită și importantă pentru că ne oferă posibilitatea de a studia sistemul de valori al maghiarilor din Transilvania în context european. În cadrul unei conferințe de presă vor fi prezentate rezultatele privind valorile politice și încrederea populației, o parte dintre temele abordate în cercetările EVS.

În cursul anului 2021 va fi realizat un volum de studii.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - **Maghiarii din România pe harta valorilor din Europa**
Descriere: Volum de studii, în manuscris.

Titlul proiectului: *Revitalizarea limbii tătare*

Anul: 2019

Coordonator proiect: Horváth István

Cercetător ISPMN participant în proiect: Adriana Cupcea

Tema proiectului: În 2019, la inițiativa DRI s-a constituit un grup de lucru pentru revitalizarea limbii tătare, prin planificarea funcției educaționale. În cadrul grupului de lucru au fost cooptați și cercetători ISPMN, alături de reprezentanți ai DRI și ai Ministerului Educației Naționale.

Descrierea metodologică: Elaborarea unei schițe de politică lingvistică în cazul limbii tătare din Dobrogea, formularea unor propuneri de planificare lingvistică în sensul extinderii funcțiilor limbii tătare prin adăugarea funcției educaționale.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Între oportunități politice și oscilații ideologice. Limba tătară din Dobrogea.**

Descriere: În primele luni ale anului 2021 a fost finalizat studiul cu titlul *Între oportunități politice și oscilații ideologice. Limba tătară din Dobrogea* (autori: Horváth Istvan și Adriana Cupcea). Studiul a fost propus, la începutul lunii mai 2021, pentru seria Working Papers a ISPMN și se află în proces de lecturare.

Obiectivul cercetării propuse pentru publicare este analiza traiectoriei procesului de planificare lingvistică a limbii tătare după 1990, a felului în care statutul limbii tătare a evoluat în această perioadă din perspectiva legislației naționale, a sprijinului instituțional, a politicilor etnice și a orientărilor ideologice ale elitei tătare. Am identificat astfel factorii (ideologici, politici, istorici) care au declanșat pierderea limbii în comunitatea tătară, și care explică de ce într-un cadru legislativ care oferă posibilitatea pentru minoritățile naționale să își organizeze învățământ în limba maternă, tătarii nu au reușit în ultimele trei decenii să implementeze durabil în școli nicio formă de învățământ organizat în limba tătară.

În demersul explicativ al elementelor de declin legate de situația generală a limbii tătare în context geopolitic, am subliniat semnificația percepției Turciei, în contextul moștenirii imperiale otomane, ca stat-mamă alternativ pentru tătarii din Dobrogea, alături de rolul complex al religiei islamice în modelarea identităților locale. Am realizat atât o schiță istorică a limbii tătare, a inițiativelor de politică lingvistică în acest caz, cât și o radiografie statistică referitoare la limba tătară. Ultima parte a cercetării are un caracter prospectiv, oferind posibile modele de planificare lingvistică pentru limba tătară.

Analiza se bazează pe o metodologie combinată, a interviurilor semi-structurate cu membrii elitei religioase, politice și culturale tătare, cu analiza semantică a textelor publicate în presa tătară din România, dublate de observația participativă, reinterpretată din perspectiva documentelor de arhivă, legislative și a datelor statistice.

- **Între oportunități politice și oscilații ideologice. Limba tătară din Dobrogea.**

Descriere: În perioada mai-octombrie 2021, studiul *Între oportunități politice și oscilații ideologice. Limba tătară din Dobrogea* (autori: Horváth Istvan și Adriana Cupcea), s-a aflat în curs de lecturare, fiind depus pentru seria Working Papers a ISPMN. Pe parcursul lunii noiembrie, studiul a fost revizuit pe baza sugestiilor lectorului, urmând să fie publicat anul următor, 2022.

Titlul proiectului: *Aplicarea pe plan local a actelor normative privind drepturile lingvistice ale minorităților naționale*

Anul: 2019

Coordonator proiect: Székely István

Cercetător ISPMN participant în proiect: Horváth István

Cercetător extern participant în proiect: Csata Zsombor

Tema proiectului: Proiectul a fost început în 2019, iar în 2020 a fost realizat un raport de cercetare. În 2021 raportul va fi publicat în forma unui studiu de atelier. Proiectul, demarat la solicitarea DRI, și-a propus colectarea unor date referitoare la aplicarea în plan local a prevederilor privind drepturile lingvistice ale minorităților naționale cuprinse în Legea administrației publice locale nr. 215/2001 și în HG 1206/2001 pentru aprobarea normelor de aplicare a dispozițiilor privitoare la dreptul cetățenilor aparținând unei minorități naționale de a folosi limba maternă în administrația publică locală cuprinse în Legea administrației publice locale nr. 215/2001, cu modificările ulterioare. Obiectivul colectării acestor date constă în 1. utilizarea acestora în rapoartele de țară ale României privind aplicarea Convenției-Cadru pentru protecția minorităților naționale și a Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare; 2. formularea unor recomandări de politici publice pentru Guvern privind aplicarea legislației despre protecția minorităților, cu un accent special pe costurile și resursele umane și financiare ale multilingvismului în administrația publică locală în unitățile administrative unde ponderea minorităților naționale este peste 20%.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Horváth István - Csata Zsombor - Székely István Gergő: Utilizarea limbii materne la nivelul Unităților Administrative Locale. Estimare costuri**
Descriere: studiu atelier - variantă finală

Titlul proiectului: *Inegalități educaționale ale tinerilor romi din România*

Anul: 2014

Coordonator proiect: Plainer Zsuzsa

Tema proiectului: Cercetarea începută în 2011 urmărește două direcții. Pe de o parte, analizează mecanismele instituționale și strategiile individuale care influențează performanța educațională într-o școală cu copii romi, respectiv într-o comunitate de romi din Oradea. O mare parte a părinților și bunicilor acestor copii provin din aceeași comunitate, colonia de romi „Cinka Panna” din acest oraș (un spațiu geografic și social,

care a fost desființat în anii 1970, în urma politicilor de locuire ale comunismului de stat). Al doilea obiectiv al cercetării este descrierea fostei colonii, destrămarea sa, relocarea forțată a membrilor comunității, transformarea sa într-un ghetou urban, memoria comunicativă a vieții în colonia respectivă.

În 2021 va fi publicat un studiu despre experiențele copiilor cu educația formală. Studiul în limba engleză va apărea într-un volum colectiv la editura Springer.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Segregated schools, "slow minds" and "must be done jobs" - experiences about formal education and labour market in a Roma community in Romania [Școli segregate, copii pe care „nu-i duce capul” și „muncile musai” - experiențe despre educația formală și piața muncii într-o comunitate de romi din România]**
Descriere: Studiul de mai sus reprezintă un capitol din cartea: Maria Manuela Mendes, Olga Magano și Stefania Toma (editorii): Social and Economic Vulnerability of Roma People - Key Factors for the Success and Continuity of Schooling Levels (Vulnerabilitatea socială și economică a romilor - factori cheie în succesul și continuitatea educației), Editura Springer. Acesta este al treilea text publicat în cadrul proiectului „Inegalități educaționale”.

Titlul proiectului: *Migrație și Inegalitate Socială*

Anul: 2014

Coordonator proiect: Anghel Remus

Tema proiectului: Proiectul migrație și inegalitate socială cuprinde studii și publicații realizate pe diverse teme: migrație și efectele acesteia asupra comunităților etnice, procese de migrație de întoarcere, rolul migrației asupra relațiilor etnice, de status și de clasă. În 2021 proiectul se va concentra pe procesele de migrație de întoarcere.

Rezultatele proiectului:

- Cercetare de teren:
  - **Descriere:** Între 15 și 31 iulie 2021, Remus Gabriel Anghel, cercetător ISPMN, a efectuat cercetare de teren în Sebeș și Făgăraș. Cercetarea s-a concentrat asupra proceselor de migrație de întoarcere în cadrul etnicilor romi precum și influența pe care migrația temporară o are asupra practicilor lor economice locale și relațiilor cu majoritatea. În zona Făgăraș cercetarea s-a concentrat asupra proceselor de mobilitate și întoarcere în zona rurală din sudul Transilvaniei. O atenție deosebită a fost acordată revitalizării prezenței germane în zonă prin sejururi, investiții în case în vechea zonă săsească din sudul Transilvaniei, activități în economia locală. De asemenea, s-au analizat efectele migrației temporare pentru economia locală.
- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Diseminare, participări târg de carte
  - **Perioada:** 31/10/2021

- **Descriere:** În perioada 27-28 octombrie 2021, Remus Anghel (cercetător ISPMN) a participat la conferința „Migrație, Dezvoltare și Diaspora în Balcanii de Vest” (Migration, Development and Diaspora in Western Balkans), care a avut loc în Tirana, Albania. Remus Anghel a prezentat împreună cu Ovidiu Oltean articolul intitulat „Etnicitate și frontiere etnice în întoarcerea transnațională. Prestigiu, aspirații și luptă în România multietnică” (Ethnicity and boundary making in transnational return. Prestige, claims making and struggle in multi-ethnic Romania). Articolul demonstrează cum relațiile dintre diferite grupuri etnice se modifică într-o localitate din sudul Transilvaniei în contextul mobilității internaționale generalizate și al proceselor de întoarcere.

- **Tipul activității:** Diseminare, participări târg de carte

- **Perioada:** 30/11/2021

- **Descriere:** Miercuri, 17 noiembrie 2021, Remus Anghel (cercetător ISPMN) a participat la Universitatea din Sussex, Marea Britanie, la conferința internațională intitulată A doua conferință MIRNET – Noi dinamici ale migrației Est-Vest și integrarea migranților în Europa și dincolo de ea (Second International MIRNet Conference – New Dynamics of East-West Migration and Migrant Integration Within Europe and Beyond). Remus Anghel a prezentat în coautorat cu Ovidiu Oltean, cercetător la Universitatea Babeș-Bolyai, articolul intitulat „Puțini de succes, mulți în mobilitate. Întoarcere transnațională, mobilitate continuă și diferențiere socială în România” (Few Successful, Many Mobile. Transnational Return, Ongoing Mobility and Social Differentiation in Romania).

Titlul proiectului: *Mobilitate și stratificare socială la romi*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Lăcătuș Crăciun Ioan

Cercetători externi participanți în proiect: Prof.univ.dr. Gheorghe Sarău, lector universitar dr. Neagotă Bogdan, dr. Yusuke Sumi, prof.univ.dr. Arhim. Tia Teofil

Instituții partenere: Asociația Alteralia (Franța), Centrul de Studii Rromani-Facultatea de Litere-UBB Cluj (România), Decanatul Facultății de Teologie Ortodoxă-UBB Cluj-Napoca (România)

Tema proiectului: Proiectul multianual vizează valorificarea unor activități de cercetare anterioare, cu privire la comunitățile de romi, respectiv fenomene cercetate anterior precum locuirea marginală, gentrificarea urbană, excluziunea socială, politici educaționale pentru romi, dinamica cultural-religioasă în comunități de romi. Rezultatele acestor demersuri de cercetare sunt analizate în direcția studiilor despre mobilitate și stratificare socială la romi. În cursul anului 2018, au continuat preponderent demersurile de cercetare privind politica lingvistică de înființare a Departamentului de Limba Romani în cadrul Facultății de Litere de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, după ce în anul 2016 s-a reușit introducerea studiului Limbii Romani cu statut de curs facultativ în universitatea clujeană. În primul an universitar (2016-2017) au participat peste 50 de persoane, din patru județe din Transilvania, studenți, cercetători, lucrători sociali, cadre didactice rome din învățământul preuniversitar, teologi etc.), iar în anul academic 2017-2018, numărul participanților a crescut până la 70 de persoane. În proiect au fost

valorificate oportunități privind schimbul de vizite pe tema locuirii marginale și excluziunii sociale în scopul unei analize în perspectivă comparativă, orașe mari în state membre UE, condiții, contexte naționale, atitudini și strategii de intervenție. În anul 2020, Lăcătuș Crăciun-Ioan a participat la un schimb de experiență în mediul instituțional și rural din Uganda-Africa (în domeniul educațional și social), pentru o perioadă de două luni, ceea ce a permis extinderea spectrului comparativ al proiectului, Uganda fiind una dintre cele mai sărace țări din lume, dar în același timp având o populație tânără datorită dinamicilor demografice particulare. Proiectul va include și evoluția unor fenomene sociale care implică minoritatea națională a romilor în contextul pandemiei create de virusul Covid-19.

Rezultatele proiectului:

- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Colaborare cu cercetători externi
  - **Perioada:** 03/03/2021
  - **Descriere:** În data de 3 martie 2021 Lăcătuș Crăciun-Ioan (cercetător ISPMN) a participat la o masă rotundă (cu comunicare on-line) organizată la inițiativa Biroului Județean pentru Romi din cadrul Instituției Prefectului Cluj și de către Centrul Cultural Clujean. În cadrul evenimentului au participat reprezentanți din administrația publică a județului Cluj și organizații din județul Cluj. Tematica abordată în cadrul mesei rotunde a vizat problematica romilor din județul Cluj și în particular în problematica culturală romă clujeană.
  - **Tipul activității:** Colaborare cu cercetători externi
  - **Perioada:** 05/03/2021
  - **Descriere:** Vineri, 5 martie 2021, la invitația Centrului Cultural Clujean, Lăcătuș Crăciun-Ioan (cercetător ISPMN) a participat în cadrul sesiunii de comunicare sub genericul „Ziua Proiectelor Deschise” care a cuprins mai multe ateliere tematice on-line printre care: cercetare, politici advocacy; inovare urbană; Jivipen (alocată excluvis problematicii rome) etc.
  - **Tipul activității:** Colaborare cu cercetători externi
  - **Perioada:** 20/03/2021
  - **Descriere:** În data de 20 martie 2021, Lăcătuș Crăciun-Ioan (cercetător ISPMN) a participat cu prezentarea „I rromani chib/ The Rromani language” (Limba rromani) în cadrul forumului on-line „Transylvania ~ The Land Beyond the Forest...and the Language Barrier” (Pământul de dincolo de pădure... și bariera lingvistică). Evenimentul a fost organizat cu ocazia aniversării jubileului de 100 de ani al relațiilor diplomatice dintre România și Japonia, prin Centrul Cultural Japonez al Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (CCJUBB). Scopul întâlnirii a fost ca poporul japonez să cunoască mai bine diversitatea culturală a Transilvaniei. Au participat un număr de peste 200 de persoane, în special tineri și studenți din Japonia. Pentru comunicarea din cadrul forumului s-au utilizat atât limba japoneză, cât și limba engleză. După partea de introducere realizată de către reprezentanții instituțiilor organizatoare au avut loc cele șase prezentări de către specialiști și reprezentanți ai grupurilor etnice

transilvănene: limba română, limba maghiară, limba germană, limba ucrainiană, limba polonă și limba rromani.

- **Tipul activității:** Colaborare cu cercetători externi
- **Perioada:** 15/04/2021
- **Descriere:** Joi, 15 aprilie 2021, Lăcătuș Crăciun-Ioan (cercetător ISPMN) a participat la conferința online „Promovarea Nediscriminării în Domeniul Locuirii Sociale și la Locul de Munca pentru Romi” organizată de către Fundația Centrul de Resurse pentru Comunitatile de Romi (CRCR) și Fundația HEKS/EPER România. Prima parte a conferinței, respectiv sesiunea plenară, a fost transmisă live pe pagina Facebook a proiectului: <https://www.facebook.com/HousingPostEmployment>. Aici a fost prezentat proiectul în cauză care a vizat contribuția la politicile de incluziune a romilor în domeniul locuirii și la locul de muncă. CRCR a coordonat implementarea pachetului pe Locuire și a abordat problema locuirii din perspectiva legislației antidiscriminare. S-a oferit consultanță pentru 35 de autorități publice locale pentru elaborarea de criterii nediscriminatorii pentru acordarea de locuințe sociale și gestionarea situațiilor de locuire informală, s-au organizat serii de traininguri pentru experți locali pentru romi și reprezentanți ai societății civile privind accesul comunităților de romi la locuințe sociale și prevenirea, monitorizarea și raportarea evacuărilor forțate. În cadrul proiectului au fost elaborate 3 ghiduri privind facilitarea accesului comunităților de romi la locuințe sociale, stabilirea de criterii incluzive de acordare de locuințe sociale de către autorități publice locale, care respectă legislația antidiscriminare, socială și legea locuinței, precum și prevenirea evacuărilor forțate. Aceste ghiduri sunt disponibile pe pagina proiectului: <https://romacenter.ro/proiecte-in-progres/hope-promovarea-nediscriminarii-in-domeniul-locuirii-sociale-si-la-locul-de-munca-pentru-romi/>.

În cadrul conferinței a fost lansat un raport de monitorizare privind problemele de locuire ale comunităților de romi din cele 35 de localități din proiect. Pornind de la prezentarea raportului de monitorizare din prima parte a conferinței s-a organizat un panel distinct pe tema locuirii, cu invitați de la mai multe instituții și organizații. În cadrul acestuia au fost discutate patru teme principale: monitorizarea și combaterea discriminării în accesul la locuințe sociale, extinderea fondului de locuințe publice, așezări informale și evacuări forțate.

Titlul proiectului: „*Petrecere descrisă...*” *Cercetarea istoriei ideilor în mișcarea de tip revival a Caselor de Dansuri populare din Transilvania (‘Táncház’)*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Köncei Csongor

Tema proiectului: Mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular (‘Táncház’) din mediul urban poate fi considerată una din cele mai importante mișcări din ultimele decenii, care în 2017 a împlinit patruzeci de ani de la înființare. Putem afirma că – din perspectiva contextului socio-cultural al maghiarilor din Transilvania – a avut un impact

deosebit. În ultimii ani au apărut mai multe scrieri, volume, în mare parte retrospective, care tratau parțial sau din punct de vedere local această tematică. Din perspectiva etnocozeologiei și etnografieii această cercetare va fi o nișă, în sens mai larg al literaturii științelor sociale, care printr-o evaluare sistematică și critică, printr-o analiză a științelor sociale a acestor patruzeci de ani ar trata istoria ideilor, funcționarea, impactul socio-cultural al acestei fenomen, numit 'Táncház'.

Antecedentele proiectului: 1. Proiectul individual multianual cu numărul 6-1-2014 – Coregrafia și etnocozeologia maghiară din Transilvania în mileniul trei. 2. În 2016 am început stagiile de documentare la Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” din Cluj despre mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular ('Táncház') din mediul urban. În paralel cu aceste stagiile de documentare, rezultatele cercetării au fost prezentate în mai multe prelegeri științifice la diferite evenimente, conferințe în ultimii ani. 3. Vineri, 24 februarie 2017 a avut loc la Casa Tranzit din Cluj lansarea volumului A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája I. (1977–1990) [Cronologia presei referitoare la cei 40 de ani ai casei dansului popular din Cluj I. (1977–1990)], volum editat de către Csongor Könczei (cercetător ISPMN) și apărut la Editura Asociației Etnografică Kriza János din Cluj. 4. Vineri, 26 aprilie 2018 a avut loc la Casa Tranzit din Cluj lansarea volumului A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája II. (1990–2017) [Cronologia presei referitoare la cei 40 de ani ai casei dansului popular din Cluj II. (1990–2017)], volum editat de către Csongor Könczei (cercetător ISPMN) și apărut la Editura Asociației Etnografică Kriza János din Cluj.

Obiectivele proiectului: revizuirea și prelucrarea scrierilor, articolelor și a știrilor, respectiv a materialelor de arhivă (inclusiv documentele de la CNSAS) apărute în presa maghiară din România din 1977 și care au tangență cu mișcarea de tip revival a Caselor de dansuri populare din mediul urban, scrierea și editarea mai multor studii și volume în limba maghiară în anii următori.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - **Az erdélyi városi táncházak közvetlen előzményeinek sajtóforrásai (Surse de presă despre antecedentele directe ale Caselor de dansuri populare din Transilvania)**
Descriere: În perioada ianuarie – iunie 2021 s-au derulat mai multe stagiile de documentare în arhive și a fost elaborat un studiu cu titlul *Az erdélyi városi táncházak közvetlen előzményeinek sajtóforrásai*. (Surse de presă despre antecedentele directe ale Caselor de dansuri populare din Transilvania)

Titlul proiectului: *Religiozitate și procese de modernizare în comunități tradiționale rurale*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Peti Lehel

Tema proiectului: Prelucrarea materialului etnografic care provine din cercetările de teren efectuate în diferite comunități tradiționale, rurale (de exemplu: romi, ceangăi, minorități religioase etc.), completarea cercetărilor, elaborarea unor articole și prezentarea rezultatelor la conferințe științifice.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - **Raport de cercetare**
Descriere: În perioada 23-27 iulie 2021, Peti Lehel (cercetător ISPMN) a desfășurat o cercetare de teren în județul Bacău, satele Cleja, Răcăciuni, Valea Seacă, Sohodor. Cercetarea s-a axat pe schimbările sociale și religioase urmate de fenomenul migrației forței de muncă în microregiunea din jurul orașului Bacău. Rezultatele cercetării: interviuri, poze, note de teren, descrieri evenimente religioase.
  - **Raport de cercetare**
Descriere: În cadrul proiectului, în 2021, Peti Lehel (cercetător ISPMN) a publicat un articol:
    - Megélhetési stratégiák egy Kis-Küküllő menti településen (Strategii de subzistență într-o localitate de lângă Târnava Mică). In: Jakab Albert Zsolt–Vajda András (red.): Vidékiség és vidékkutatók a Kárpát-medencében. (Ruralitate și cercetarea ruralului în Bazinul Carpatic) (Kriza Könyvek, 48.) Kolozsvár–Budapest: Kriza János Néprajzi Társaság – Néprajzi Múzeum, 2021.În 2021 în cadrul proiectului Peti Lehel a participat la patru conferințe și a ținut o prelegere pentru promovarea științei:
    - Az adaptációs kényszer, az etnicitás és a nyelvhasználat dilemmái moldvai csángó vendégmunkás családokban (Etnie și utilizare a limbii – dileme asupra adaptării familiilor de migranți ceangăi din Moldova). Titlul conferinței: Korszakok, állomások, fordulópontok a csángómagyarok kutatásában. Domokos Pál Péter 120 (Perioade, stații, puncte de cotitură în cercetarea ceangăilor din Moldova. Domokos Pál Péter 120). Organizatori: Institutul de Etnologie al Academiei Maghiare de Științe, Budapesta. Data: 22.09.2021.
    - A nyelveken szólás (glosszológia) rituális gyakorlata moldvai román és roma közösségekben (Practica rituală a vorbirii în limbi [glosolalie] în comunități de etnie române și de romi din Moldova). Titlul conferinței: Imák a népi és a populáris kultúrában: Konferencia Erdélyi Zsuzsanna születésének 100. évfordulója alkalmából (Rugăciuni în cultura populară și vernaculară). Organizatori: Magyar Néprajzi Társaság Folklór és Nemzetiségi Szakosztálya, Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézetének Folklór Osztálya (Departamentul de Folclor și Etnie al Asociației Etnografice Maghiare, Centrul de Cercetare de Științe Umaniste, Institutul de Etnologie, Departamentul de Folclor), Budapesta. Data: 23.09.2021.
    - Kisebbségkutatás és néprajzi tudástermelés Erdélyben (Cercetarea minorităților și cercetări etnografice în Transilvania) (co-autor: Jakab Albert Zsolt). Titlul conferinței: Jankó János nemzetközi néprajzi kollokvium (Colocviul internațional de Etnografie János Jankó). Organizatori: Magyar Néprajzi Társaság (Societatea Etnografică Maghiară), Velence (Ungaria). Data: 25.09.2021.

- Pünkösdzizmus és szociális integráció: egy csángó asszony vallási megtérése (Penticostalism și incluziune socială: convertirea religioasă a unei femeie de ceangău). Titlul conferinței: Vallásvariációk. SZTE BBTE közös konferencia az SZTE alapításának 100 évfordulójára (Variații religioase. Conferință la centenarul înființării Universității din Szeged în parteneriat cu Universitatea Babeș–Bolyai). Organizatori: Vallástudományi Tanszék, MTA-SZTE Convivencia Kutatócsoport (ELKH) Szeged, BBTE Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet, Valláskutató Intézet Kolozsvár (Departamentul de Studii Religioase, Grupa de Cercetare Convivencia al Academiei Maghiare și Universității din Szeged, UBB Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Institutul pentru Studiarea Religiei, Cluj-Napoca). Data: 05.11.2021. Participare on line.

- Migráció és vallási áttérés egy moldvai roma közösségben (Migrație și convertire religioasă într-o comunitate de romi din Moldova). Titlul taberei de vară: Csángó ifjúsági tábor (Tabăra de tineret ceangăiesc). Organizator: Moldvai Csángómagyarok Szövetsége (Asociația Maghiarilor Ceangăi din Moldova). Data: 07.07.2021, Vladnic (județul Bacău).

În cadrul Seriei de seminarii ISPMN Peti Lehel a ținut o prelegere despre cercetările legate de proiectul Religiozitate și procese de modernizare în comunități tradiționale rurale

- Prezentare la seminarul de cercetare ISPMN

Descriere: În data de 28 octombrie 2021, a avut loc seminarul de cercetare în cadrul căruia Peti Lehel (cercetător ISPMN) a ținut o prelegere cu titlul „Migrație și convertire la religia penticostală într-o comunitate de romi din Moldova”. În prima parte a prelegerii, autorul a prezentat proiectul mai amplu, în cadrul căruia cercetarea a fost realizată. În perioada 2013–2017, precum și în anul 2021, Peti Lehel a realizat o cercetare de teren de tip antropologic în comunități penticostale într-o microregiune din estul României. Comunitățile cercetate formează o rețea (slab) coerentă din punctul de vedere al formării lor, al relațiilor și al structurii de conducere. Cercetătorul a vizat trei locații de cercetare principale: având comunități de penticostali în sate de altfel cu componență etnică și religioasă diferită (ceangăi romano-catolici, ortodocși români, comunitate mixtă - aproape jumătate romi și jumătate români). După descrierea proiectului, Peti Lehel a prezentat practicile de migrație ale unei comunități de romi penticostali dintr-un sat cu populație mixtă română și romă precum și rolul religiei penticostale în această comunitate. O parte a discuțiilor ce au urmat prelegerii s-au referit la dilemele legate de conceptualizarea fenomenului „modernizator” al religiei penticostale și schimbările sociale cauzate de acesta în rândul comunităților rome.

Au apărut trei recenzii despre cartea scrisă de Peti Lehel și a fost organizată o lansare de carte în cadrul căreia a fost prezentată și cartea cercetătorului:

• Recenzie despre cartea „Krisztus ajándéka van bennünk”. Pünkösdzizmus moldvai román, roma és csángó közösségeken. [„Darul lui Hristos e în noi”. Cultul penticostal în comunitățile de români, romi și ceangăi din Moldova] Balassi Kiadó-Erdélyi Múzeum-Egyesület [Editura Balassi – Editura Societatea Muzeului Ardelean] Budapesta – Cluj-Napoca, 2020. (189 pagini, ISBN: 978-606-739-149-7; ISBN: 978-963-456-068-5).

Descriere: În luna aprilie 2021, a apărut recenzia semnată de Kiss Dénes (sociolog, lector universitar la Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială), Cultul penticostal în România. Recenzie despre cartea lui Peti Lehel (cercetător ISPMN) cu titlul „Krisztus ajándéka van bennünk”. Pünkösdzizmus moldvai román, roma és csángó közösségeken”. [„Darul lui Hristos e în noi”. Cultul penticostal în comunitățile de români, romi și ceangăi din Moldova], în revista Erdélyi Társadalom (vol. XVIII., nr. 2/2020, pp. 223–226) și pe pagina web a Institutului de Studii Religioase, Cluj-Napoca. Autorul recenziei remarcă faptul că volumul oferă o înțelegere antropologică a creșterii popularității cultului penticostal care contribuie semnificativ la poziția pe care România o ocupă în Europa, respectiv de „cea mai religioasă țară”. Totodată, autorul apreciază contribuția cărții la mai multe aspecte teoretice în ceea ce privește dezvoltarea cultului penticostal cu caracteristici specifice într-o microregiune cu comunități diverse din punct de vedere religios și etnic. Sociologul constată că baza empirică a cărții abordează, de asemenea, situații antropologice puțin cunoscute, cum ar fi migrația și practicile de subzistență ale unei comunități de romi penticostali migranți din Moldova.

• Recenzie despre cartea „Krisztus ajándéka van bennünk”. Pünkösdzizmus moldvai román, roma és csángó közösségeken. [„Darul lui Hristos e în noi”. Cultul penticostal în comunitățile de români, romi și ceangăi din Moldova] Balassi Kiadó-Erdélyi Múzeum-Egyesület [Editura Balassi – Editura Societatea Muzeului Ardelean] Budapesta – Cluj-Napoca, 2020. (189 pagini, ISBN: 978-606-739-149-7; ISBN: 978-963-456-068-5).

Descriere: Eszter Györfy (cercetător Institutul de Etnologie al Academiei Maghiare de Științe, Budapesta) a publicat o recenzie ce are ca subiect cartea cu titlul „Krisztus ajándéka van bennünk”. Pünkösdzizmus moldvai román, roma és csángó közösségeken” [„Darul lui Hristos e în noi”. Cultul penticostal în comunități de români, romi și ceangăi din Moldova] apărută la Editura Balassi-Editura Societatea Muzeului Ardelean [Balassi Kiadó-Erdélyi Múzeum-Egyesület]), semnată de Peti Lehel (cercetător ISPMN). Recenzia a apărut în jurnalul Acta Ethnographica Hungarica (volum 65, nr. 2/2020, 563–566). Jurnalul apare în limba engleză și este indexat în bazele de date CEEOL și ERIHPLUS. Autoarea subliniază faptul că, deși articolele din volum pot fi citite și ca articole separate, cartea are un caracter monografic datorită faptului că aceste comunități studiate fac parte dintr-o rețea religioasă comună.

• Recenzie despre cartea „Krisztus ajándéka van bennünk”. Pünkösdzizmus moldvai román, roma és csángó közösségeken. [„Darul lui Hristos e în noi”. Cultul penticostal în comunitățile de români, romi și ceangăi din

Moldova] Balassi Kiadó-Erdélyi Múzeum-Egyesület [Editura Balassi – Editura Societatea Muzeului Ardelean] Budapesta – Cluj-Napoca, 2020. (189 pagini, ISBN: 978-606-739-149-7; ISBN: 978-963-456-068-5).

Descriere: În luna august 2021, a apărut o recenzie a volumului „Krisztus ajándéka van bennünk”. Pünkösdzizmus moldvai román, roma és csángó közösségekben” [„Darul lui Hristos e în noi”. Cultul pentecostal în comunități de români, romi și ceangăi din Moldova] Budapesta-Cluj-Napoca (189 pagini, Editura Balassi-Editura Societatea Muzeului Ardelean [Balassi Kiadó-Erdélyi Múzeum-Egyesület]) semnat de Peti Lehel (cercetător ISPMN). Máté István semnează recenzia cu titlul Gyülekezetiépítés és hatalomgyakorlás a moldvai pünkösdisták közösségekben (Formarea congregației și exercitarea puterii în comunitățile pentecostale din Moldova). Datele bibliografice ale recenziei : Erdélyi Múzeum, vol. LXXXIII, nr. 2, 178–180.

- Lansare de carte: „Krisztus ajándéka van bennünk”. Pünkösdzizmus moldvai román, roma és csángó közösségekben. [„Darul lui Hristos e în noi”. Cultul pentecostal în comunitățile de români, romi și ceangăi din Moldova] Balassi Kiadó-Erdélyi Múzeum-Egyesület [Editura Balassi – Editura Societatea Muzeului Ardelean] Budapesta – Cluj-Napoca, 2020. (189 pagini, ISBN: 978-606-739-149-7; ISBN: 978-963-456-068-5).

A fost organizată o lansare de carte în cadrul căruia a fost prezentat volumul editat de Peti Lehel (cercetător ISPMN) și Tánczos Vilmos (profesor universitar, UBB).

- Lansare de carte: Tánczos Vilmos – Peti Lehel (red.) Mágia, ima, misztika. Tanulmányok a népi vallásosságról [Magie, rugăciune, misticism. Studii despre religiozitatea populară] (Societatea Muzeului Ardelean–Asociația Etnografică Kriza János, Cluj Napoca, 2019).

Descriere: În data de 2 iunie 2021, Societatea Muzeului Ardelean și Școala Doctorală de Hungarologie a Universității Babeș-Bolyai a organizat online lansarea volumului Mágia, ima, misztika. Tanulmányok a népi vallásosságról [Magie, rugăciune, misticism. Studii despre religiozitatea populară] (Societatea Muzeului Ardelean-Asociația Etnografică Kriza János, Cluj-Napoca, 2019). Cartea este editată de Tánczos Vilmos (UBB, Cluj-Napoca) și Peti Lehel (cercetător ISPMN). Prezentarea volumului a fost realizată de Posztuly Tünde și Albert Márta, doctoranzi ai Școlii Doctorale de Hungarologie (UBB). Prezentarea a fost urmată de o discuție cu redactorii cărții.

Titlul proiectului: *Strategii și politici lingvistice ale bisericilor minorităților naționale din România*

Anul: 2020

Coordonator proiect: Peti Lehel

Tema proiectului: Cercetarea are ca obiectiv examinarea practicilor lingvistice/strategiile de politici lingvistice ale acelor biserici la care (în raport cu numărul lor) sunt afiliați un număr mai mare de membri ai minorităților naționale din România. În ce măsură bisericile, printre ai căror membri sunt prezenți în număr mai

mare cetățeni care aparțin unei comunități etnice minoritare, participă la utilizarea și păstrarea limbii materne a grupurilor din care fac parte? Ce impact au strategiile lingvistice bisericesti asupra etnicității minorităților naționale?

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:

- **Raport de cercetare**

Descriere: În prima fază a cercetării a avut loc o analiză a distribuției confesionale a comunităților etnice din România pe baza datelor recensământului național oficial din 2011. Datele recensământului au fost, de asemenea, utilizate pentru a determina distribuția urbană și rurală a confesiunilor religioase (de care aparțin minoritățile etnice). În același timp, au fost colectate datele privind utilizarea limbii din statutele instituțiilor religioase care au un rol important în viața confesională a fiecărei comunități etnice. O concluzie a acestei analize a fost că doar statutele (disponibile pe internet) nu ne permit să deducem rolul fiecărei instituții religioase în utilizarea limbii a comunităților etnice, nici presupusul rol etnopolitic al acestor instituții religioase. Motivul este că unele dintre statutele instituțiilor religioase și ale bisericilor, din care fac parte membri ai minorităților etnice într-o măsură mai mare decât numărul lor, nu includ date privind utilizarea limbii sau planificarea lingvistică. Astfel, va fi necesară extinderea/diversificarea cercetării cu alte metode de analiză.

Titlul proiectului: *Comunitatea armeană din Constanța. Procese identitare și lingvistice*

Anul: 2020

Coordonatori proiect: Veress Ilka, Adriana Cupcea

Tema proiectului: Scopul general al acestei cercetări este surprinderea și descrierea diferiților factori istorici și socio-demografici din secolul XX care joacă un rol decisiv în procesele identitare și lingvistice ale minorității armenesti din Constanța (România).

Conform acestuia, din punct de vedere tematic, cercetarea plănuită este divizată în două subdomenii. Pe de o parte, ne focalizăm asupra perioadei comuniste, cu scopul de a descrie impactul schimbărilor economice, politice și sociale aduse de regimul comunist asupra identității etnice și religioase a armenilor din Constanța.

A doua parte a cercetării este axată pe procesele lingvistice ale armenilor din România din ultimul secol, bazându-ne pe conceptul domeniilor lingvistice al lui Fishman și pe modelul teoretic al vitalității etnolingvistice al lui Giles. În cazul armenilor, ca grup etnic și lingvistic, trăind în mediul urban în proporții sub 0,1%, utilizarea și reproducerea limbii materne este delimitată în sfera privată a indivizilor, iar acest fenomen accelerează procese lingvistice defavorabile din punctul de vedere al comunității. Obiectivul nostru este surprinderea stării actuale a practicilor lingvistice și, conform modelului menționat de mai sus, inventarierea instituțiilor formale și cele informale care joacă un rol decisiv în menținerea limbii materne în cazul armenilor.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Ideologii lingvistice în presa armeană**
Descriere: Studiul elaborat este în stadiu de publicare și își propune să identifice acele ideologii lingvistice care pot avea impact asupra atitudinii personale a vorbitorilor nativi de limba armeană, precum și asupra practicilor și strategiilor lingvistice la nivelul comunității de vorbitori. După creionarea portretului etnolingvistic al populației armenesti din România, analiza se realizează prin metodele de analiză de conținut și de discurs al conținutului ziarului online Ararat pe anul 2019.

Titlul proiectului: *Locuri și spații ale identității naționale în cadrul minorităților naționale din Transilvania***Anul:** 2012**Coordonator proiect:** Jakab Albert Zsolt**Cercetători ISPMN participanți în proiect:** Peti Lehel, Gidó Attila**Tema proiectului:** Tema și descrierea:

Scopul proiectului: 1. întocmirea și completarea unei baze de date pe următoarele categorii: copac comemorativ, plăci comemorative, statui și busturi, monumente publice (comemorative), obeliscuri, cenotafuri, cimitire de onoare; 2. publicarea datelor pe internet pe un site special; 3. cercetarea și analiza practicilor de comemorare legate de aceste locuri și spații. Antecedentele proiectului: În anul 2012 s-au contactat instituții de specialitate, s-au publicat două cărți în limba maghiară pe tema ridicării monumentelor și practica comemorării în Cluj-Napoca, s-a participat la conferințe naționale și internaționale pe tema respectivă. În anul 2013-2014 s-a întocmit baza de date a monumentelor din Partium și Banat; în 2016 s-a completat și s-a continuat colectarea datelor din Transilvania. Rezultatul cercetării efectuate în 2016 a fost descrierea a peste 500 de obiecte de comemorare trecute în baza de date a locurilor comemorative din Transilvania și Banat. Prin urmare, baza de date conține un număr de 1500 de obiecte comemorative. Această bază de date funcționează în format electronic și ulterior va fi încărcată în baza de date online a paginii web a ISPMN. Proiectul este unul deschis, care se poate extinde și pe alte județe, creând o bază de date complexă, care poate fi utilă cercetătorilor minorităților naționale, dar și publicului larg interesat de istoria și situația minorităților naționale din România.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport intermediar**
Descriere: În cadrul acestui proiect, în prima jumătate a anului 2021, cercetătorul Jakab Albert Zsolt a lucrat la manuscrisele volumelor pe tema memoriei culturale: 1. Piatra aceasta a fost amplasată... Locuri ale memoriei în Cluj-Napoca (1440–2020). Bază de date, 2. Constituirea memoriei și practici comemorative. Reprezentări ale memoriei culturale la Cluj-Napoca.
În cadrul acestui proiect, cercetătorul Jakab Albert Zsolt a publicat 1 studiu: [Memoria moștenitorului tronului austro-ungar și a soției sale și a

ultimei încoronări la Cluj. Construcții narrative ale evenimentelor] A trónörököspar és az utolsó koronázás emlékezete Kolozsváron. (Az események narratív konstrukciói.) In: Glässer Norbert – Mód László – Varga Norbert – Zima András – Beke Zsolt (ed.): „Fogadd a koronát...” Ünnepek és válság, hagyományok és reformkoncepciók. (A vallási kultúrakutatás könyvei, 46.) Solymossy Sándor Egyesület – SZTE BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék, Szeged, 2021, 199–217.

Titlul proiectului: *Antisemitism și relații interetnice în România secolului 20*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Anca Filipovici

Tema proiectului: Proiectul vizează explorarea unor aspecte legate de istoria minorității evreiești din România interbelică, din perspectiva dinamicii relaționale minoritate-majoritate. Sunt vizate procesele de construcție identitară etnică și națională și plasarea acestora în contextul consolidării statului național de după 1918. Un loc central în cadrul acestei cercetări îl va deține problema antisemitismului și a reprezentării Holocaustului, cu accent pe valorile violenței în structura identitară. Cercetarea se axează în special pe aspecte ale istoriei evreilor din Bucovina istorică. Documentarea bibliografică se bazează pe surse de la bibliotecile universitare din Cluj-Napoca și București, precum și materiale arhivistice din fondurile ANIC, CSIER și CNSAS.

Rezultatele cercetărilor au fost diseminate prin participarea la conferințe și publicarea unor studii în publicații de specialitate, susținerea unor prelegeri și efectuarea unor stagii de documentare și specializare în instituții externe.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de activitate**

Descriere: În cursul acestui an s-au efectuat documentări bibliografice pe tema antisemitismului și relațiilor interetnice, pe baza materialelor de epocă din Biblioteca Centrală Universitară Cluj și a volumelor de specialitate ale Bibliotecii ISPMN.

În luna martie 2021, a apărut articolul ‘Faith and work for King and Country!’ Nationalization and covert Romanianization through the youth organization Straja Țării (1934–1940) [„Credință și muncă pentru Țară și Rege!” Naționalizare și românizare mascată prin organizația de tineret Straja Țării (1934-1940)], publicat de Anca Filipovici în revista National Identities, Taylor & Francis online, DOI: 10.1080/14608944.2020.1813698

În 25-26 iunie 2021, Anca Filipovici a participat la un workshop online organizat de Birkbeck College, University of London (‘Being a Minority in Times of Catastrophe’ [Minorități în vremuri de catastrofă]), cu prezentarea „Health care at the periphery of the nation: ethnic minorities and social diseases in Romania before WWII” [Sănătatea la periferia națiunii: minorități etnice și boli sociale în România înaintea celui de-al Doilea Război Mondial]. Textul prezentat a fost acceptat spre publicare, editorii organizând la 22 octombrie 2021, la Birkbeck University of

London, un seminar de scriere academică la care cercetătoarea a participat ca recenzor și autor: BASEES Study Group for Minority History Publication Workshop (Workshop de pregătire a textelor pentru publicare al Grupului de studiu pentru istoria minorităților din cadrul BASEES).

În 2-4 decembrie 2021, Anca Filipovici a participat la ASEES 53rd Annual Convention, 2021 [Convenția anuală ASEES, ediția 53, 2021], cu prezentarea *The fall from innocence: Adolescents and political radicalization in interwar Romania* [Căderea din inocență: adolescenți și radicalizare politică în România interbelică], ce discută radicalizarea politică a adolescenților creștini și evrei, în anii 1930, prin înrolarea în Mișcarea legionară și cea comunistă.

○ **Seminar de cercetare ISPMN**

Descriere: Joi, 11 noiembrie, în cadrul Seminarilor de cercetare organizate în cadrul ISPMN, Anca Filipovici (cercetător ISPMN) a susținut prezentarea „Sănătatea la periferia națiunii. Minorități etnice și boli sociale în România, înainte de cel de-al Doilea Război Mondial”, bazată pe o analiză a discursului medical privind situația igienei și a bolilor sociale în România modernă și modul în care acestea au afectat minoritățile – o perspectivă ce deschide calea unei discuții mai largi despre naționalism, modernizare, eugenie și alteritate. Prezentarea stă la baza unui text aflat în etapa finală a redactării care fructifică cercetările recente ale autoarei pe această temă, diseminate inițial în cadrul workshop-ului ‘Being a Minority in Times of Catastrophe’, organizat de BASEES Study Group for Minority History Publication la Londra, în iunie 2021.

Titlul proiectului: *Etnicități și afectivități la TIFF*

Anul: 2017

Coordonator proiect: Virginás Péter

Tema proiectului: Proiectul dezvoltă o perspectivă fenomenologică asupra (re)producerii cinefiliei și etnicității, trăsături care marchează fenomenul festivalului de film. Obiectivul proiectului constă în elaborarea unor texte științifice spre publicare, respectiv schimbul de experiențe în cadrul unor manifestări științifice.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Filmfesztivál és tapaszlat**
Descriere: Textul/manuscrisul este varianta editată a tezei de doctorat susținută în 2020, care va fi publicat la Editura Muzeului Ardelean la sfârșitul acestui an.
  - **Participarea la festivalul de film**
Descriere: Prezentare la conferința internațională a rețelei European Network for Cinema and Media Studies (NECS), intitulată *Tranziții: Imagini și trupuri în mișcare* (eveniment online). Prezentarea este axată pe un eveniment caracteristic al festivalului de film, și anume pe sesiunea de întrebări și răspunsuri (Q&A session), unde mediul relațional și

intersubiectiv înseamnă că atât creatorii, cât și membrii publicului participant se constituie în experiențe „corelaționale”, fiecare pentru sine.

- Cercetare de teren:
  - **Descriere:** Sâmbătă, 12 iunie 2021, Virginás Péter (cercetator ISPMN) a participat la conferința anuală a rețelei NECS (European Network for Cinema and Media Studies) organizată online de către Universitatea din Palermo, Italia. Cercetătorul ISPMN a avut o prezentare axată pe un studiu de caz bazat pe întâlnirile cu creatorii de filme în contextul festivalurilor de filme. Pornind de la aspectul colectiv de subiectivare inerent, prezentarea a explorat ramificațiile dincolo de nivelul discursiv, argumentând pentru o modalitate de vorbire colectivă bazată pe actul de participare relațional și conceptul subiectivității inconștiente.

Titlul proiectului: *Familie și migrație*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Iulia-Elena Hossu

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Iulia-Elena Hossu

Tema proiectului: Prezentul proiect se încadrează în linia de formare urmată pe parcursul doctoratului de către cercetătoare. Aceasta și-a susținut teza de doctorat ce a avut ca temă familia, practicile și dinamica acesteia. Cartea publicată în anul 2018, cu titlul „Relațiile de înrudire. Căsătoria, atitudini, practici și dinamici” (Editura MEGA) reprezintă materializarea muncii de cercetare pe tematică a autoarei. Începând din anul 2015, cercetătoarea a lucrat în mai multe proiecte pe tematica migrației și a familiei. A participat la o serie de conferințe în domeniu, publicând mai multe articole pe subiectul familiei și migrației în reviste de specialitate și volume. Prezentul proiect îmbină activitatea de cercetare în domeniul familiei cu experiența pe cercetarea migrației.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Familie și migrație**
Descriere: În anul 2021 au fost prezentate în cadrul unor conferințe internaționale 4 lucrări pe tematica proiectului, două dintre acestea fiind în coautorat. Cercetarea de teren, demarată în anul 2020, a fost adaptată momentului, ce a presupus anumite restricții de deplasare în contextul COVID-19. A continuat realizarea de interviuri online cu membri ai familiilor transnaționale ce se află atât pe teritoriul României cât și în alte țări. Lucrările prezentate în cadrul conferințelor au la bază interviurile realizate în perioada 2020-2021. Sunt în lucru două articole ce vor fi publicate în limba engleză, unul dintre acestea în coautorat.
În anul 2021 cercetătoarea Iulia-Elena Hossu s-a alăturat echipei proiectului internațional Children Left Behind by Labour Migration: Supporting Moldovan and Ukrainian Transnational Families in the EU [CASTLE - Copiii lăsați în urmă de migrația forței de muncă: sprijinirea familiilor transnaționale moldovenești și ucrainene în UE - ICMPD/2021/MPF-357-004] ce este finanțat de Comisia Europeană și contractat de ICMPD (International Centre for Migration Policy

Developement). Coordonatorul proiectului-acțiune este Universitatea „Babeș-Bolyai”, cobeneficiari fiind Terre des hommes Elveția, Terre des hommes Moldova, Terre des hommes Ucraina, Ukrainian Institute for Social Research after Oleksandr Yaremenko și Academia de Studii Economice a Republicii Moldova. Durata de implementare a proiectului-acțiune este 15 iunie 2021-15 decembrie 2023. Principalul obiectiv al proiectului-acțiune constă în sprijinirea Republicii Moldova și a Ucrainei în vederea îmbunătățirii politicilor de protecție și a cunoașterii cu privire la familiile transnaționale. Un alt obiectiv important al acestuia constă în înființarea Centrului pentru Studiul Familiilor Transnaționale care va funcționa în cadrul Universității „Babeș-Bolyai” (Centrul CASTLE - <https://fspac.ubbcluj.ro/castle/en/members>), primul de asemenea tip din România. Cercetătoarea este membru cofondator al acestui centru.

Titlul proiectului: *Noile Minorități din România*

Anul: 2020

Coordonator proiect: Anghel Remus

Tema proiectului: Proiectul „Noile minorități din România” cuprinde studii și publicații realizate pe diverse teme care se referă la imigrația către România: migrație și efectele acesteia asupra comunităților etnice locale, procese de imigrație, rolul instituțiilor de integrare în integrarea imigranților, relații de clasă și relații etnice, apariția și dezvoltarea antreprenoriatului etnic, etc.

Rezultatele proiectului:

- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Diseminare, participări târg de carte
  - **Perioada:** 23-24/09/2021
Descriere: În perioada 23–24 septembrie 2021, Remus Gabriel Anghel (cercetător ISPMN) a participat la conferința RoMig (Rețeaua românească de cercetare a migrației) intitulată „Trecând frontierele. Dezvoltări recente în cercetarea și politicile de migrație” (Crossing borders: Recent developments in migration research and policy) care a avut loc la Iași. Remus Anghel a prezentat proiectul ReturnITA, migrația de întoarcere din IT și agricultură. Proiectul analizează modurile în care migranții întorși se readaptează contextelor de origine și modul în care pot să utilizeze experiența de migrație după întoarcere.
Tipul activității: Diseminare, participări târg de carte
  - **Perioada:** 02/11/2021
  - **Descriere:** Marți, 2 noiembrie 2021, Remus Anghel (cercetător ISPMN) a participat la conferința de deschidere a proiectului Imigrația din Europa de Sud-Est (Zuwanderung aus Suedosteuropa). În cadrul conferinței, cercetătorul a susținut o prezentare intitulată Migrație și inegalitate în România. Mobilitate, întoarcere și efecte sociale (Migration und Ungleichheit in Rumänien. Europäische Mobilität, Rückkehr und soziale Wirkungen).

Cap III. Centrul de documentare

1. Proiecte inițiate de către CDM

Titlul proiectului: *Producția media în domeniul minorităților naționale din România*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Anca Filipovici

Tema proiectului: Producția media în domeniul minorităților naționale din România s-a constituit ca secțiune distinctă în cadrul unui proiect complex pe tema Monografia minorităților naționale din România. În cursul anului 2016, s-au identificat producțiile media din România (presa scrisă, emisiuni radio/TV) care explorează aspecte legate de cultura și istoria minorităților naționale reduse ca număr. În urma workshop-ului organizat în octombrie 2016, s-au inițiat și dezvoltat parteneriate cu producătorii și redactorii de emisiuni sau rubrici de profil. În 2017, s-au adăugat materialele audio-video transmise de redactori în categoria dedicată fiecărei minorități din site-ul ISPMN. Secțiunea producției media a fost integrată și în pagina proiectului Monografia minorităților naționale din România, dezvoltată în cadrul site-ului ISPMN: <http://ispmn.gov.ro/page/monografia-minoritatilor-nationale-din-romania>

În 2018-2020, s-au adăugat materialele audio-video transmise de redactori în categoria dedicată fiecărei minorități din site-ul ISPMN. Secțiunea producției media a fost integrată și în pagina proiectului Monografia minorităților naționale din România, dezvoltată în cadrul site-ului ISPMN: <http://ispmn.gov.ro/page/monografia-minoritatilor-nationale-din-romania>

Rezultatele proiectului:

- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Arhivare
  - **Perioada:** 04/01/2021 - 31/12/2021
  - **Descriere:** Raport de activitate - Secțiunea aferentă producției media în domeniul minorităților naționale este permanent actualizată. De asemenea, materiale de interes sunt distribuite pe pagina de Facebook a ISPMN.

Titlul proiectului: *Documentarea vizuală a minorităților naționale din România*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Anca Filipovici

Cercetător ISPMN participant în proiect: Iulia-Elena Hossu

Tema proiectului: Documentarea vizuală a istoriei și identității minorităților se va constitui ca o direcție de cercetare distinctă în cadrul activităților ISPMN. Prin acest proiect, urmărim crearea unui fond documentar de fotografie care va putea fi prelucrat ulterior sub forma unor produse media care să pună în valoare diferite aspecte ale istoriei și culturii minorităților. Fotografii vor fi preluate din colecțiile de arhivă foto ale A.N.I.C. București, colecții muzeale, colecții ale bibliotecilor universitare București și Cluj-Napoca, precum și ale Bibliotecii Academiei Române, colecții foto online (de ex.:

colecția Willy Prager din cadrul Landesarchiv Baden-Württemberg), presa ilustrată a perioadei 1918-1940. În 2018, propunem crearea unui album foto online, integrat în site-ul ISPMN, care să conțină o selecție de fotografii cu caracter istoric, ce documentează viața, cultura și identitatea minorităților naționale în cadrul statului național român creat prin Unirea de la 1918. Colecția de fotografii va putea fi accesată ca sursă de documentare vizuală de către cercetătorii de specialitate, dar și de publicul larg interesat de această tematică. Albumul va fi diseminat și prin intermediul paginii de Facebook a Centrului de Documentare al ISPMN.

Pe baza inventarelor Colecției fotografice, existente la sala de referințe a Arhivelor Naționale Istorice Centrale din București, a fost întocmită o bază de date excel ce conține informații despre fotografii reprezentând minoritățile etnice din România secolului XX. Baza de date include cota documentelor și descrierea, pe baza acestor informații urmând să se solicite, printr-un protocol de colaborare, reproducerea materialului vizual ce va fi inclus în arhiva fotografică a ISPMN.

De asemenea, au fost identificate și alte colecții fotografice online ce conțin imagini care surprind membri ai minorităților etnice în diverse ipostaze. În 2019, s-au diseminat parțial rezultate analizelor asupra colecțiilor de fotografie istorică, în cadrul unei conferințe organizate de către Institutul Bucovina din Augsburg, Germania.

În anul 2020, proiectul a integrat o componentă axată pe cercetarea filmului documentar. În cadrul acesteia au fost explorate conexiunile dintre reprezentarea vizuală, identitate și diferitele aspecte ce țin de experiența grupurilor etnice minoritare.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de activitate**
  - **Descriere:** În luna mai 2021, Iulia-Elena Hossu a participat la workshopul internațional cu titlul: „Politics in motion: Using video and film-based practices in/on Eastern Europe” [Politici în mișcare: utilizarea practicilor cercetării vizuale în Europa de Est], menit a încuraja trimiterea de articole de calitate către revista de specialitate „Visual Studies”, lucrări ce pun accentul pe cercetările vizuale din Europa de Est. Visual Studies este un jurnal publicat de IVSA (Asociația Internațională de Sociologie Vizuală) și apare sub egida Taylor&Francis. Articolul este în curs de editare și va apărea pe parcursul anului 2022.
- În perioada 13-19 septembrie 2021, a avut loc online Festivalul de Film Documentar ASTRA. AFF 2021 Sibiu, ajuns la cea de-a 27-a ediție, este cel mai mare festival de film documentar din România și unul dintre cele mai importante din Europa. Anul acesta programul festivalului a cuprins o selecție de documentare proiectate la ediția în aer liber, desfășurată în perioada 5-12 septembrie, cât și o selecție de documentare incluse în ediția online a festivalului. Având în vedere interesul de cercetare pe tematica reprezentării vizuale, Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) a beneficiat de un stagiu de documentare urmărind seria de producții propuse de către organizatori în cadrul ediției online.

Titlul proiectului: *Seminariile de cercetare ISPMN*

Anul: 2021

Coordonatori proiect: Anca Filipovici, Kiss Ágnes, Kiss Tamás, Jakab Albert Zsolt, Virginás Péter

Tema proiectului: Organizare periodică, de către Consiliul științific, a seminariilor ISPMN, în cadrul cărora cercetătorii vor prezenta proiecte în desfășurare și rezultate ale cercetărilor științifice.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de activitate**
  - **Descriere:** În perioada martie-decembrie 2021, Consiliul științific a organizat online o nouă serie a seminariilor de cercetare. În cadrul acestora, cercetătorii ISPMN au prezentat rezultate ale proiectelor de cercetare, studii științifice în lucru sau publicate, discuțiile fiind moderate, prin rotație, de membrii Consiliului. Prezentările susținute în anul 2021: - Kiss Ágnes, Autoexonerare în cinci pași - Szekely Istvan, Chestiunea autonomiei în România - Gidó Attila, Loialități evreiești în Transilvania interbelică - Foszto Laszlo, Repertoriu lingvistic și activism religios în rândul romilor - Virginás Péter, Festival de film, cinefilie și dimensiunea etnică - Kiss Tamás, Populism on the Semi-Periphery: Some Considerations for Understanding the Anti-Corruption Discourse in Romania - Peti Lehel, Migrație și convertire la religia penticostală într-o comunitate de romi din Moldova - Anca Filipovici, Sănătatea la periferia națiunii. Minorități etnice și boli sociale în România, înainte de cel de-al Doilea Război Mondial

Titlul proiectului: *Strategia de multiculturalitate participativă a municipiului Timișoara*

Perioada: 31/07/2021

Coordonator proiect: Horváth István

Cercetător ISPMN participant în proiect: Kormos Katalin

Cercetător extern participant în proiect: Tibor Toró

Instituții partenere: Municipiul Timișoara (România), Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI) (România)

Tema proiectului: Proiectul are ca obiectiv general importanța cultivării buneii cunoașteri și înțelegeri între minoritățile naționale, precum și între majoritate și minoritățile naționale din municipiul Timișoara. Obiectivul specific constă în crearea unei strategii participative de multiculturalitate a municipiului Timișoara;

- luând în considerare identitatea Timișoarei ca oraș multietnic și multicultural precum și necesitatea dezvoltării și promovării unei coexistențe bazate pe respect și câștig reciproc în perspectiva îndelungată;

- recunoscând importanța dezideratului conform căruia fiecare cetățean al Municipiului Timișoara, indiferent de apartenența etnică, dorește să se simtă acasă în acest oraș;

- ținând seama de necesitatea studierii și cercetării inter- și pluridisciplinare a păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, a aspectelor sociologice, istorice, culturale, lingvistice, religioase ale minorităților naționale din Municipiul Timișoara;
- să contribuie la promovarea diversității și a dialogului intercultural în Municipiul Timișoara.

ISPMN va realiza, la solicitarea Departamentului pentru Relații Interetnice, o cercetare inter- și pluridisciplinară a păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, a aspectelor sociologice, istorice, culturale, lingvistice, religioase ale minorităților naționale din Municipiul Timișoara, care va constitui baza pentru elaborarea Strategiei participative de multiculturalitate a municipiului Timișoara; și va contribui cu informații cuprinse în studiile, analizele și cercetările inter- și pluridisciplinare realizate de către institut, despre minoritățile naționale din municipiul Timișoara.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - **Strategia de multiculturalitate participativă a municipiului Timișoara**
Descriere: Cercetarea are ca obiectiv să contribuie cu informații despre minoritățile naționale din municipiul Timișoara, pentru elaborarea unei strategii multiculturale ale orașului. Este o cercetare inter- și pluridisciplinară, care analizează problemele, obiectivele și strategiile minorităților naționale din Municipiul Timișoara, respectiv posibilitățile privind păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității etnice din punct de vedere demografic, sociologic, istoric, cultural, lingvistic, religios și politic.

Titlul proiectului: *RE/SEARCH - Documentarea cercetărilor științifice privind minoritățile naționale din România*

Anul: 2012

Coordonator proiect: Kiss Ágnes

Cercetător ISPMN participant în proiect: Kormos Katalin

Tema proiectului: Prin acest proiect se dorește, pe de o parte, colectarea și sistematizarea textelor, proiectelor, filmelor documentare și evenimentelor științifice care abordează minoritățile naționale din România, mai precis, rezultate apărute din 1990 încoace. Pe de altă parte, această bază de date este pusă la dispoziția publicului larg pe o interfață on-line care dispune de un motor de căutare complex. Proiectul a fost inițiat de către Centrul de documentare ISPMN la sfârșitul anului 2012, iar în cursul anilor 2014 și 2015 baza de date a fost elaborată cu aportul mai multor bursieri și cercetători ISPMN. În 2021 se va realiza actualizarea bazei de date.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **RE/SEARCH 2014 - 2021**
    - **Descrierea bazei de date:** Baza de date este compusă din bibliografia adnotată a publicațiilor, proiectelor și filmelor documentare care se ocupă cu minoritățile naționale din România, apărute după 2014. Baza de date conține 146 de titluri.
    - **Colectarea datelor:** 30/12/2021

Titlul proiectului: *Glosar terminologic administrativ*

Anul: 2021

Perioada: 01/04/2021 - 30/09/2021

Coordonatori proiect: Bogdán Andrea, Mohácsék Magdolna

Cercetător ISPMN participant în proiect: Kormos Katalin

Instituții partenere: Universitatea Sapientia (România), Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI) (România)

Tema proiectului: Proiectul se referă la aplicarea în practică a legislației românești privind drepturile minorităților naționale, în concret la folosirea limbii materne în acele unități ale administrației publice locale în care numărul cetățenilor care aparțin unei minorități naționale depășește 20% din numărul locuitorilor.

Scopul proiectului este să punem la dispoziția celor interesați formulare bilingve (în limba română și maghiară) folosite în comunicarea cu unitățile administrației publice locale respectiv serviciile publice deconcentrate aflate în subordinea ministerelor.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - lista formulare ministere
    - **Formatul bazei de date:** xls
    - **Colectarea datelor:** 27/06/2021
    - **Numărul cazurilor:** 377
    - **URL:**
<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/15ZKapbCOsgi17xJwUlSb2QSJM1YEAPok>
  - formulare
    - **Formatul bazei de date:** .zip
    - **Descrierea bazei de date:** Formulare - serviciile publice deconcentrate aflate în subordinea ministerelor
    - **Colectarea datelor:** 27/06/2021
    - **Numărul cazurilor:** 377
  - **Glosariu terminologic administrativ**
    - **Formatul bazei de date:** .xls
    - **Colectarea datelor:** 02/10/2021

Titlul proiectului: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România*

Anul: 2010

Coordonator proiect: Kiss Ágnes

Cercetător ISPMN participant în proiect: Virginás Péter

Tema proiectului: Scopul proiectului este colectarea și difuzarea informațiilor despre lucrările științifice recent apărute în domeniul cercetării minorităților naționale din România, respectiv evenimentele de importanță majoră din această arie. Proiectul contribuie la creșterea vizibilității lucrărilor științifice din domeniul vizat și la intensificarea fluxului de informații între instituțiile interesate, respectiv autorii lucrărilor. În cadrul acestui proiect, între lucrările științifice promovate vor fi incluse publicațiile apărute în România și în străinătate, precum și sursele prime create de diferite instituții. Informațiile referitoare la evenimente importante vor conține știri și anunțuri despre

simpozioane, conferințe, mese rotunde, workshop-uri și expoziții organizate în țară și în străinătate pe tema minorităților naționale din România.

Tematica vizată: lucrări științifice (articole, cărți, rapoarte de cercetare, albume) și proiecte de alt gen (baze de date, documentare, colecții de documente etc.) despre minoritățile naționale din România și relațiile interetnice din România, drepturile omului și problema minorităților naționale din România și în general.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:

În anul 2021 au fost realizate șase numere a **Noutăților în cercetarea minorităților naționale din România**, care pot fi accesate și pe site-ul ISPMN la: <https://ispmn.gov.ro/node/cercetarea-minoritilor-naionale>

- **Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România februarie-martie 2021**
- **Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România aprilie-mai 2021**
- **Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România iunie-iulie 2021**
- **Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România august-septembrie 2021**
- **Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România noiembrie-decembrie 2021**

Titlul proiectului: *Pagina Web ISPMN*

Anul: 2008

Coordonator proiect: Kormos Katalin

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Kiss Ágnes, Iulia-Elena Hossu, Virginás Péter, Anca Filipovici

Tema proiectului: Scopul proiectului: Cei care accesează pagina noastră de web pot afla date legate de profilul Institutului, principalele cercetări și proiecte efectuate de către noi și pot accesa rapoartele acestora; au accesul la catalogul online al bibliotecii ISPMN, pot afla informații despre viitoare manifestări, conferințe organizate de către instituția noastră, pot chiar descărca versiunea online a cărților, newsletter-urilor, textelor Studiilor de atelier pe care le edităm. Antecedentele proiectului: Conținutul paginii este dezvoltat încă din anul 2007 în 3 limbi: limba română, limba engleză și limba maghiară. Conținutul paginii este permanent dezvoltat cu noile proiecte ale Institutului, cu rapoartele rezultate în urma cercetărilor, cu noile publicații ale Editurii ISPMN etc., astfel încât să oferim o imagine cât mai completă despre activitățile Institutului precum și despre alte tipuri de informații care ar putea fi utile celor interesați de problematica minorităților naționale, atât la nivel național, cât și internațional. Pagina web: www.ispmn.gov.ro Suprafața de administrare: www.ispmn.gov.ro/admin Pentru anul 2021, pe lângă actualizarea permanentă a site-ului, se are în vedere dezvoltarea structurii și conținutului paginii web.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Pagina web ISPMN**

- **Formatul bazei de date:** online
- **Descrierea bazei de date:** Pe parcursul acestui an, s-a realizat actualizarea permanentă de conținut: știri ISPMN, aparițiile editurii ISPMN, rezultatele cercetărilor (rapoarte de cercetare, materiale multimedia, baze de date). S-au mai realizat actualizarea și îmbunătățirea paginii web existente ispmn.gov.ro:
  - proiecte, Editură, newsletters. A continuat instruirea de administrare site pentru colegi și testarea funcțiilor noi ale siteului.
  - Pe lângă actualizarea de conținut, s-a realizat și o dezvoltare a funcțiilor tehnice ale paginii web:
    - Posibilitate abonare la newsletter prin MailChimp
    - Adăugarea unui modul nou pentru baza de date minlex care poate afișa fișiere pdf fără posibilitatea de a le salva pe calculatorul utilizatorului
    - Posibilitatea creării automate a link-urilor către paginile personale ale cercetătorilor (generate automat din aplicația “Activity”) unde aceștia apar în text
    - Posibilitatea definirii unui preț promoțional în bibliotecă
    - Posibilitatea de modificare a paginii de contact
    - Pagina de petiții (formular online prin care se pot trimite petiții)
- **Colectarea datelor:** 27/06/2021
- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Ședință de lucru
  - **Perioada:** 20/07/2021
  - **Descriere:** Ședință despre posibilitățile de dezvoltare, inventarierea problemelor semnalate de către cercetători.

Titlul proiectului: *Platformă activități ISPMN*

Anul: 2014

Coordonator proiect: Kormos Katalin

Cercetător ISPMN participant în proiect: Anca Filipovici

Tema proiectului: Suprafață web și suprafață administrativă pentru înregistrarea și arhivarea cercetărilor, proiectelor ISPMN: elaborarea Planului de activitate ISPMN, elaborarea Raportului de activitate ISPMN, arhivarea ISPMN, evidență buget pe activități. Scopul proiectului: colectarea, sistematizarea și păstrarea materialelor aferente proiectelor derulate în Suprafață web și suprafață administrativă pentru înregistrarea și arhivarea cercetărilor, proiectelor ISPMN: elaborarea Planului de activitate ISPMN, elaborarea Raportului de activitate ISPMN, arhivarea ISPMN, evidență buget pe activități. Scopul proiectului: colectarea, sistematizarea și păstrarea materialelor aferente proiectelor derulate în institut.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Platforma activități**
    - **Formatul bazei de date:** online

- **Descrierea bazei de date:** Pe parcursul anului, s-au efectuat activități de întreținere a platformei și de corectare a anumitor erori; arhivarea proiectelor ISPMN; îndrumarea și verificarea completării online a proiectelor de către cercetătorii ISPMN. Pe lângă întreținerea paginii s-au efectuat servicii de actualizare și îmbunătățire a siteului existent:
  - Actualizarea Drupal 7 și pluginuri la cea mai nouă versiune
  - Facilitarea căutării proiectelor la prelungirea lor
  - Încărcarea datelor personale și a CV-urilor pentru generarea paginilor personale pe pagina web ispmn.gov.ro
  - Îmbunătățirea procesului de generare a raportului de activitate
  - Modificarea automată a perioadei planului de participare la eveniment la salvarea unei participări la eveniment
  - Posibilitatea asocierii unei publicații în afara editurii la un proiect
  - Posibilitatea adăugării conferințelor la rezultatele unui proiect, dacă acestea sunt asociate
  - Proiectele și Evenimentele să fie editabile de către toți utilizatorii asociați la acestea
  - Posibilitatea indicării dacă un rezultat al unui proiect să apară pe pagina ispmn.gov.ro sau nu
  - Îmbunătățirea interfeței “Datele mele”
- **Colectarea datelor:** 27/06/2021
- **URL:** ispmn.gov.ro/activity/
- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Ședință de lucru
  - **Perioada:** 20/07/2021
  - **Descriere:** Ședință de lucru despre posibilitățile de dezvoltare ale Platformei.

Titlul proiectului: *NL ISPMN*

Anul: 2010

Coordonator proiect: Iulia-Elena Hossu

Tema proiectului: Centrul de documentare a lansat în luna octombrie 2010 Newsletter-ul ISPMN. Scopul său este de a oferi publicului avizat informații despre principalele activități organizate sub egida institutului sau de către cercetătorii care activează în cadrul acestuia. Paleta de evenimente la care se va face referire va fi destul de largă, putând să cuprindă informații despre: ultimele apariții editoriale ale ISPMN, conferințe, ateliere, mese rotunde organizate de către institut, parteneriate de cercetare etc. Apariția sa este o dată la două luni, fiind difuzate 6 numere. Pentru a respecta Regulamentul general privind protecția datelor (Regulamentului UE 2016/679), din mai 2018 folosim un sistem de abonare de tip double opt-in (cu doi pași de confirmare a abonării), iar trimiterea buletinului informativ se realizează prin serviciul MailChimp, care la rândul său respectă Regulamentul general privind protecția datelor.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **ISPMN NL - ianuarie-februarie 2021**
- **ISPMN NL - martie-aprilie 2021**
- **Descriere:** Pe parcursul anului 2021 a continuat activitatea de scriere și editare a NL ISPMN. Până la finalul anului au apărut 6 numere (ultimul cu trimitere în luna ianuarie 2022) ce valorifică activitățile pe care cercetătorii ISPMN le-au efectuat pe parcursul acestei perioade: proiecte de cercetare, conferințe, editare de volume, scriere de articole etc. Numerele pot fi consultate pe pagina web ISPMN. ISPMN NL - ianuarie-februarie 2021; ISPMN NL - martie-aprilie 2021; ISPMN NL - mai-iunie 2021; ISPMN NL - iulie-august 2021; ISPMN NL - septembrie-octombrie 2021 și ISPMN NL - noiembrie-decembrie 2021.
- **ISPMN NL - mai-iunie 2021**
- **ISPMN NL - iulie-august 2021**
- **ISPMN NL - septembrie-octombrie 2021**
- **ISPMN NL - noiembrie-decembrie 2021**

2. Fondul de documente al CDM

Titlul proiectului: *Dezvoltarea bibliotecii*

Anul: 2008

Coordonator proiect: Virginás Péter

Tema proiectului: În anul 2021 propunem îmbogățirea fondului de documente prin noi achiziții de cărți de specialitate (în varianta print) de la distribuitori autohtoni (în limbi de circulație internațională, respectiv și în limba română și maghiară).

Rezultatele proiectului:

- Cercetare de teren:
  - **Descriere:** Activitățile pentru dezvoltarea bibliotecii au constat în actualizarea catalogului online, precum și catalogarea cărților primite ca donație (catalogul online este accesibil de pe site-ul institutului), respectiv demararea unei achiziții de cărți de specialitate pe baza unei liste bibliografice întocmite în cursul acestui an.

Titlul proiectului: *Afilieră la Asociația Anelis Plus*

Anul: 2014

Coordonator proiect: Virginás Péter

Tema proiectului: Păstrarea calității de membru în cadrul Asociației Anelisplus.

Rezultatele proiectului:

- Cercetare de teren:
  - **Descriere:** S-a achitat taxa anuală de membru în Asociația Anelisplus.

3. Promovarea CD

Titlul proiectului: *Promovarea Centrului de Documentare și a Bibliotecii ISPMN*

Anul: 2012

Coordonatori proiect: Anca Filipovici, Virginás Péter, Iulia-Elena Hossu

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Kormos Katalin, Kiss Ágnes

Tema proiectului: Proiectul implică promovarea pe diverse canale a activităților Centrului de Documentare și ale institutului, în general, precum și a publicațiilor editurii și a bibliotecii ISPMN.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de activitate**
  - **Descriere:** În 2021, pagina web a institutului a fost actualizată în permanență. Diseminarea prin e-mail (prin aplicația mailchimp) a publicației tip newsletter a ISPMN a fost efectuată în mod regulat. Pe pagina de Facebook aferentă au fost postate evenimente științifice, publicații și lansări de carte (inclusiv diseminarea volumelor Editurii ISPMN), precum și call-uri pentru burse sau alte tipuri de aplicații care implică cercetarea minorităților naționale.

4. Editura

Editare cărți

Titlul cărții: *Monografia minorității armenice din România*

Colectia ISPMN: Colectia Minorități

Nr. Pagini: 328

Coordonatori colecție: Iulia-Elena Hossu, Horváth István

Redactor responsabil ISPMN: Iulia-Elena Hossu

Editori: Claudia Dărăban, Lucian Nastasă-Kovács, Ilka Veress

ISBN: 978-606-8377-68-1

Abstract: Acest volum este alcătuit dintr-o serie de studii preponderent istorice, rânduite în ordine cronologică, despre trecutul comunităților armenesti de pe actualul teritoriu al României, din secolul al XVII-lea până la jumătatea secolului al XX-lea. Problemele discutate evidențiază condițiile care au contribuit la crearea profilului cultural și demografic al grupului etnic armean de azi, acoperind o tematică diversă și complexă, de la aspecte de ordin social și organizațional, până la apartenența confesională. Cititorul va descoperi în studiile autorilor problematici ce țin de asimilare, identitate, conduite matrimoniale, perspective juridice și administrative, demografie, viață comunitară, impactul genocidului armean și, nu în ultimul rând, de artă religioasă și patrimoniu cultural.

Titlul cărții: *Limitele supraviețuirii. Sociologia maghiară din Transilvania după 1945*

Colectia ISPMN: Documenta et studia minoritatum

Nr. Pagini: 264

Coordonatori colecție: Jakab Albert Zsolt, Horváth István, Iulia-Elena Hossu

Redactor responsabil ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Autor: Székedi Levente

Editor: Jakab Albert Zsolt

ISBN: 978-606-8377-69-8

Abstract: Lucrarea de față cu siguranță reprezintă o noutate pentru cititorul interesat de istoria sociologiei. Evident, nu de istoria marilor teoriilor sociologice, ci de cea de „la firul ierbii”. Autorul, adept al unei viziuni moderne de istorie socială a sociologiei, abordează o dimensiune puțin frecventată la noi a acestei științe: destinul sociologiei maghiare ardelenene după al Doilea Război Mondial, calvarul desființării și încercările repetate de reabilitare.

Este o istorie a frontierelor între culturi și științe sociale, frontiere care nu despart, ci facilitează comunicarea.

Autorul studiază o istorie intelectuală zbuciumată, în care nu se puteau înregistra rezultate considerabile, dar care e locul de desfășurare al unor complexe strategii de supraviețuire.

În curs de editare

Titlul cărții: *Piatra aceasta a fost amplasată... Locuri și spații ale memoriei în Cluj-Napoca (1440–2020)*

Colectia ISPMN: Documenta et studia minoritatum

Nr. Pagini: 600

Coordonatori colecție: Jakab Albert Zsolt, Horváth István

Redactor responsabil ISPMN: Iulia-Elena Hossu

Autor: Jakab Albert Zsolt

Titlul cărții: *Afirmarea etnicității în comunitățile minoritare din România*

Colectia ISPMN: Politici minoritare

Nr. Pagini: 300

Coordonatori colecție: Iulia-Elena Hossu, Horváth István

Redactor responsabil ISPMN: Iulia-Elena Hossu

Autori: Kiss Dénes, Veress Ilka, Peti Lehel, Kiss Tamás

Editori: Kiss Dénes, Peti Lehel

Titlul cărții: *Mișcarea romă în presa interbelică 1933-1941*

Colectia ISPMN: Documenta et studia minoritatum

Nr. Pagini: 800

Coordonatori colecție: Iulia-Elena Hossu, Fosztó László, Gidó Attila

Redactor responsabil ISPMN: Iulia-Elena Hossu

Autor(i): Petre Matei

Editare Working Paper

Titlul cărții: *Estimarea costurilor legate de utilizarea de către minorități a limbii lor materne la nivelul unităților administrative locale*

Nr. Pagini: 56

Coordonatori colecție: Iulia-Elena Hossu, Horváth István

Redactor responsabil ISPMN: Iulia-Elena Hossu

Autori: Horváth István, Csata Zsombor, Székely István Gergő

Abstract: Studiul vizează operaționalizarea și estimarea costurilor implementării drepturilor cetățenilor aparținând unei minorități naționale de a folosi limba maternă în administrația publică. Identifică domeniile de activitate în care sunt generate aceste obligații, formele de organizare instituțională prin care unitățile administrative locale le gestionează, volumul aproximativ de situații gestionate precum și costurile suplimentare aproximative față de situația în care administrația locală ar folosi doar limba de stat în funcționarea ei. Studiul se bazează pe o muncă de teren care s-a desfășurat în perioada iulie-octombrie 2019, în cadrul căreia am folosit un instrument complex de anchetă și am realizat interviuri cu reprezentanții consiliilor locale aparținând unor localități unde proporția rezidenților de etnie maghiară depășește 20%. Rezultatele arată că implementarea comunicării bilingve în administrațiile locale și județene presupune costuri semnificative, astfel – cel puțin din perspectiva justiției distributive – este inechitabil ca aceste cheltuieli să fie suportate exclusiv de către administrațiile locale.

În curs de editare

Titlul cărții: *Între oportunități politice și oscilații ideologice. Cazul limbii tătare din Dobrogea.*

Coordonatori colecție: Horváth István, Iulia-Elena Hossu

Redactor responsabil ISPMN: Iulia-Elena Hossu

Autori: Horváth István, Adriana Cupcea

Abstract: Obiectivul cercetării este analiza traiectoriei procesului de planificare lingvistică a tătării după 1990, a felului în care statutul limbii tătare a evoluat în această perioadă din perspectiva legislației naționale, a sprijinului instituțional, a politicilor etnice și a orientărilor ideologice ale elitei tătare. Am identificat astfel factorii (ideologici, politici, istorici) care au declanșat pierderea limbii în comunitatea tătară, și care explică de ce într-un cadru legislativ care oferă posibilitatea pentru minoritățile naționale să își organizeze învățământ în limba maternă, tătării nu au reușit în ultimele trei decenii să implementeze durabil în școli, nicio formă de învățământ organizat în limba tătară.

În demersul explicativ al elementelor de declin legate de situația generală a limbii tătare în context geopolitic, am subliniat semnificația percepției Turciei, în contextul moștenirii imperiale otomane, ca stat-mamă alternativ pentru tătării din Dobrogea, alături de rolul complex al religiei islamice în modelarea identităților locale. Am realizat atât o schiță istorică a limbii tătare, a inițiativelor de politică lingvistică în acest caz, dar și o radiografie statistică referitoare la limba tătară. Ultima parte a cercetării are un caracter prospectiv, oferind posibile modele de planificare lingvistică pentru limba tătară.

Analiza se bazează pe o metodologie combinată, a interviurilor semi-structurate cu membrii elitei religioase, politice și culturale tătare, cu analiza semantică a textelor publicate în presa tătară din România, dublate de observația participativă, reinterpretată din perspectiva documentelor de arhivă, legislative și a datelor statistice.

Cap IV. Proiecte internaționale

Titlul proiectului: *REDISCOVER - Rediscover, expose and exploit the concealed Jewish heritage of the Danube Region (Redescoperă, expune și exploatează moștenirea evreiască ascunsă din regiunea Dunării)*

Anul: 2018

Coordonatori proiect: Anca Filipovici, Gidó Attila

Tema proiectului: REDISCOVER a pornit de la constatarea caracterului fragmentat al societăților evreiești din zona Dunării, al căror patrimoniu cultural și religios este bine reprezentat în orașele capitală și în marile centre regionale. Situația este însă diferită la nivelul orașelor de mărime medie care pun în valoare astfel de patrimoniul iudaic doar prin conexiune cu alte rețele turistice. Principala dificultate pentru aceste orașe centrale și est-europene constă în explorarea și punerea în circulație a elementelor materiale și imateriale ale moștenirii culturale iudaice locale, prin intermediul produselor culturale cu potențial turistic.

Principalul obiectiv constă astfel în explorarea și revitalizarea moștenirii culturale evreiești „ascunse” din orașele partenere în proiect, prin crearea unor instrumente și servicii turistice accesibile publicului larg, care pot fi transferate ulterior și în alte spații.

Proiectul având ca partener principal orașul Szeged, Ungaria, reunește 18 instituții, orașe și comunități evreiești din state dunărene (Ungaria, România, Germania, Slovenia, Croația, Serbia, Muntenegru, Bosnia și Herțegovina).

În 2018-2019, cercetătorii ISPMN implicați în acest proiect au oferit consultanță științifică partenerului reprezentat de Municipiul Galați, în activitățile legate de elaborarea listei factorilor interesați, prin indicarea organizațiilor și instituțiilor la nivel național care ar putea fi de interes pentru tema proiectului.

De asemenea, cercetătorii au intervenit și în activitatea de pregătire a Ghidului pentru elaborarea seriei de interviuri, oferind indicații pentru realizarea metodologiei și a conținutului acestuia. În 2020, cercetătorii ISPMN s-au implicat în activitățile desfășurate de partenerii din proiect, participând la workshopuri și întâlniri de lucru. De asemenea, s-au elaborat articole științifice publicate în buletinele proiectului și în publicații internaționale.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de activitate**
  - **Descriere:** În perioada 25-28 martie 2021, a avut loc Festivalul Evreiesc Rediscover, un eveniment cultural online, organizat de către Municipiul Galați, partener în cadrul proiectului Rediscover. Anca Filipovici și Gidó Attila (cercetători ISPMN) au participat în proiect din partea ISPMN, partener strategic asociat al Municipiului Galați. Festivalul reprezintă unul dintre produsele finale ale proiectului, prin care se urmărește valorizarea moștenirii culturale a Comunității Evreiești din Galați. Cu un conținut bogat și divers, organizat în secțiuni distincte (gastronomie, patrimoniu

construit, evenimente culturale, istorie orală), site-ul acestui festival poate fi accesat permanent la <https://rediscover-festival.ro/> și pe pagina de Facebook

<https://www.facebook.com/OrganizatdeMunicipiulGalatiMartie2021>

În perioada 27-28 aprilie 2021, cercetătorii ISPMN implicați în proiect au participat la conferința finală online, organizată de partenerul municipal Regensburg (Germania).

În luna mai 2021, în cadrul portalului online Jewish Heritage Europe, a fost publicat de către Anca Filipovici eseul “Exploring the hidden Jewish heritage on the Romanian shore of the Danube: The REDISCOVER project in Galați” [Explorând moștenirea evreiască ascunsă de pe malul românesc al Dunării: proiectul Rediscover în Galați]. Textul prezintă e-Festivalul Rediscover, evenimentul-pilot organizat de Municipiul Galați.

Titlul proiectului: *Inventarierea izvoarelor arhivistice referitoare la evrei în arhivele ecleziastice creștine din Transilvania*

Anul: 2020

Coordonator proiect: Gidó Attila

Cercetători externi participanți în proiect: Ladislau Gyémánt, Tóth Levente

Tema proiectului: Proiectul are o durată de 24 luni (perioada 1 ianuarie 2020 – 31 decembrie 2021). Finanțatorul extern este Rothschild Foundation (Hanadiv) Europe, iar proiectul face parte din programul „Yerusha Project” al Rothschild Foundation.

Proiectul Survey of the material of Jewish reference in the archives of the Christian denominations from Transylvania [Inventarierea izvoarelor arhivistice referitoare la evrei în arhivele ecleziastice creștine din Transilvania], în concordanță cu programul „Yerusha Project”, are ca scop inventarierea materialelor documentare păstrate în arhivele bisericilor romano-catolice, reformate, luterane și unitariene din Transilvania. Pe parcursul proiectului va fi utilizată o bază de date Excel (Yerusha Data Set model 3.0), pusă la dispoziție de către finanțator. În această bază de date vor fi introduse informații (descrieri de conținut, date tehnice) referitoare la fondurile arhivistice care conțin documente relevante pentru proiect. Vor fi realizate cercetări în următoarele arhive ecleziastice: Arhiva Arhidiecezană Romano-Catolică din Transilvania (Alba Iulia); Arhiva Diecezană Romano-Catolică din Timișoara; Arhiva Diecezană Romano-Catolică din Oradea; Arhiva Diecezană Romano-Catolică din Satu Mare; Arhiva Statusului Romano-Catolic din Transilvania (Cluj-Napoca); Arhiva Districtuală a Bisericii Reformate (Oradea); Arhiva Centrală Districtuală a Bisericii Reformate din Transilvania (Cluj-Napoca); Arhiva Centrală a Bisericii Unitariene (Cluj-Napoca); Arhiva Bisericii Luterane din România (Cluj-Napoca); arhivele unor comunități ecleziastice mai mari din Aiud, Arad, Baia Mare, Brașov, Dej, Deva, Făgăraș, Odorheiu Secuiesc, Reghin, Sfântu Gheorghe, Sighetu Marmăției, Târgu Mureș, Târgu Secuiesc, Turda, Zalău.

În 2020 au fost identificate și descrise 71 de fonduri arhivistice.

Activități preconizate în 2021: Continuarea cercetărilor în arhivele ecleziastice și încheierea proiectului.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Inventarierea izvoarelor arhivistice referitoare la evrei în arhivele ecleziastice creștine din Transilvania -- Raport trimestrial**
Descriere: În primul trimestru s-a continuat munca de cercetare în următoarele arhive ecleziastice: Arhiva Arhidiecezană Romano-Catolică din Transilvania (Alba Iulia); Arhiva Districtuală a Bisericii Reformate (Oradea); Arhiva Centrală Districtuală a Bisericii Reformate din Transilvania (Cluj-Napoca); Arhiva Centrală a Bisericii Unitariene (Cluj-Napoca). Datele obținute vor fi incluse într-o bază de date excel până la finele anului 2021.
  - **Raport final**
  - **Descriere:** În proiect au lucrat cercetătorul ISPMN Attila Gidó și doi bursieri (Ladislau Gyémánt, Tóth Levente). Pe parcursul anului 2021, au fost identificate acele fonduri în arhivele ecleziastice din Transilvania (romano-catolice, reformate, unitariene) care conțin documente referitoare la evreii din această regiune. Au fost introduse în baza de date cca. 100 de descrieri de fonduri.
Descrierile vor fi publicate pe website-ul Yerusha: <https://yerusha.eu/>

Titlul proiectului: *Limitele intimității*

Anul: 2020

Coordonator proiect: Kiss Tamás

Cercetători externi participanți în proiect: Luis Escobedo, Arnab Devin

Tema proiectului: Filmul tratează relațiile de dragoste dintre persoane de origine romă, respectiv non-romă în Transilvania și evoluția acestor relații într-un mediu social în care deși cultura și discursurile dominante vorbesc despre un model de relații etnice relativ neproblematic apartenența de clasă și etnică continuă să fie strâns legate una de alta. Filmul prezintă povestea a trei cupluri căsătorite formate din romi și non-romi care explorează particularitățile pe care le presupune în România de azi o relație de dragoste romantică ce trece de granițele etnice și rolul pe care uniunea o are în transgresarea, izolarea, estomparea, mobilizarea sau transcenderea acestor granițe. În 2018 populația romă a reprezentat circa 6.1 – 6.3 procente din populația totală a României, undeva în jur de 1.2 milioane de persoane (Horváth and Kiss 2018). Conform acestor cifre populația romă este a doua minoritate ca mărime după minoritatea maghiară care reprezintă 6.5 procente din populația țării în care există mai mult de 15 grupuri etnice recunoscute (Kiss 2018a; Romania INS 2011). Deși în termeni demografici numărul maghiarilor și romilor este oarecum similar, situația celor două minorități diferă în mod substanțial. Kiss și Kiss (2018) descrie această diferență utilizând termenii lui Horowitz privind sistemele etnice ierarhice și neierarhice. Dacă relația dintre români și maghiari este neierarhic, adică etnicitatea nu este asociată cu anumite poziții sociale și canalele de mobilitate socială sunt controlate de elitele grupului etnic, relația dintre romi și non-romi este ierarhică în sensul în care identitatea romilor echivalează cu statut marginal iar elitele romilor controlează un număr extrem de restrâns de canale de mobilitate (Kiss and Kiss 2018). Identitatea romă este adesea supusă categorizării reduționiste sau etichetării, frecvent în termeni rasiali (Kiss 2018b: 430; Ladányi și Szelényi 2006). Inegalitatea și

marginalizarea întâlnită în aceste situații sunt cele care ne captează atenția când ne gândim la modul în care operează dragostea romantică în contextul diversității etnice din România, în acest caz sub forma căsniciei. Fiind pe deplin conștienți de faptul că distincția dintre romi și non-romi nu se limitează la relația dintre romi și români ci și la relația dintre romi și alte minorități din România (vezi România INS 2011) suntem interesați să urmărim și modul în care prezintă relațiile ierarhice între minorități. Ținând cont de faptul că 99.1 la sută dintre maghiarii din România trăiește în Transilvania (Kiss 2018a: 24), și că maghiara este una din limbile dominante pe care le folosesc romii care trăiesc în grupuri sau comunități compacte (Horváth și Kiss 2018) și că deși populația maghiară și cea romă sunt similare din punct de vedere demografic experiențele lor sunt foarte diferite, am decis să plasăm filmul în contextul regiunii Transilvania. O serie de fenomene referitoare la romii din Europa, cum ar fi inegalitățile, discriminarea și altele, au fost relativ bine documentate și tratate în ultimele decenii, atât la nivel național cât și la cel pan-european. Au apărut o multitudine de perspective care au încercat să înțeleagă legăturile dintre categorizările simpliste și practicile rasiale și rasiste comune, precum și alte atitudini și comportamente îndreptate împotriva romilor pe de o parte și nivelul scăzut de educație, sărăcie, segregare și alte probleme cu care se confruntă romii, pe de alt parte. Statul și mai multe instituții, media, societatea civilă și chiar persoane individuale au lansat mai multe inițiative pozitive, dar cu toate acestea nu s-a dat prea multă importanță poveștilor de viață a persoanelor aparținând grupurilor marginalizate, povești de viață care sunt în măsură să problematizeze într-o formulă inedită culturile și discursurile dominante cu care se confruntă. Narațiunile vizuale, care prezintă povestiri din perspectiva romilor din România sunt încă puține la număr, mai ales dacă vorbim de relații de dragoste romantică care transgresează granițele etnice. Ce ne spun aceste povești despre un context național care deși este considerat în mare măsură neproblematic în privința relațiilor interetnice continuă să permită proliferarea și perpetuarea unor situații cu impact negativ asupra vieții multor persoane aparținând minorităților etnice și unor grupuri diferite de cele dominante? În ce măsură sunt relațiile de dragoste romantică interetnică formate în mod intenționat, în ce măsură sunt rezultate aleatorii sau forme de rezistență în situații de inegalitate susținute de contextele naționale și regionale? Ar putea fi ele forme de contestare ale diferitelor naționalisme, fie ele promovate de români, maghiari, romi sau alții? Cum arată aceste căsătorii mixte? Reprezintă sau construiesc acestea o nouă identitate românească? Cum se transgresează, izolează, mobilizează, estompează sau transcend granițele etnice ca urmare a acestor uniuni interetnice? Acestea sunt câteva din multele întrebări pe care sperăm că povestirile romilor și partenerilor lor intimi le vor aborda.

Rezultatele proiectului:

- În cadrul cercetării s-au realizat un total de 20 de interviuri în familii mixte româno-maghiare din Cluj, Târgu-Mureș și Mediaș. Planul inițial a fost acela de a realiza interviuri concomitente cu ambii soți. Într-un final, până la încheierea cercetării, s-a reușit obținerea a 11 interviuri concomitente, cu ambii membri ai cuplului prezenți în același timp; în trei cazuri interviurile au avut loc separat cu soțul, respectiv cu soția; în alte trei cazuri s-au realizat interviuri doar cu partenerul maghiar, iar în două doar

cu partenerul român. Astfel s-a vorbit cu 35 de persoane membre ale unor cupluri mixte.

Titlul proiectului: *A support tool model for decision making to reduce the health risk associated with the uncontrolled water and food sources in rural Roma communities in Transylvania (Un model de instrument de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscurilor de sănătate asociate surselor de apă și alimente necontrolate în comunități rome din mediul rural din Transilvania)*

Anul: 2020

Perioada: 01/10/2020 - 31/08/2023

Coordonator proiect: Kozák Gyula

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Fosztó László, Kiss Tamás, Kormos Katalin, Toma Stefánia

Instituții partenere: UBB (România), Norwegian University of Life Sciences (Norway) (Norway), UMF Cluj (România), INSP (România)

Tema proiectului: Obiectivul general al proiectului este crearea unui model de suport care poate fi utilizat de autoritățile locale și instituțiile publice pentru întărirea capacității acestora în evaluarea și managementul riscului în sensul reducerii riscurilor de sănătate asociate cu sursele de apă și alimente necontrolate în comunitățile de romi din mediul rural din Transilvania. Modelul poate fi aplicat și în alte comunități rurale și în concordanță cu Strategia Națională de Integrare a Romilor. Proiectul este unul interdisciplinar, care include specialiști în chimie analitică, biologie, sănătate publică, gastroenterologie, epidemiologie, informatică, statistică, rezultatele așteptate fiind un pas înainte important pentru reducerea inegalităților privind sănătatea între comunitățile de romi și non-romi, oferind totodată autorităților publice un instrument-model de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscului de sănătate asociat dietei în comunitățile rome rurale, instrument care poate fi inclus și în strategia națională de integrare a romilor.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **RHR - Health in rural Roma communities**
    - **Formatul bazei de date:** SPSS
    - **Descrierea bazei de date:** Rezultatele anchetei sociologice desfășurate în rândul populației rome din 25 comunități compacte din Transilvania conform eșantionului elaborat de către ISPMN. 20 de comunități cu o populație de romi mai mică de 200 de persoane și 5 localități cu o populație de romi mai mare de 200 de persoane.
    - **Colectarea datelor:** 20/03/2021 - 28/05/2021
    - **Numărul cazurilor:** 01/01/1970
    - **Numărul variabilelor:** Variabile: sex, vârstă, locuire, consum alimente și apă, acces apă, boli cronice, boli infecțioase, practici de igienă, apartenență religioasă, acces sănătate, situație economică
- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Întâlnire de lucru**
    - **Perioada:** 21/10/2021

- **Locul:** Cluj-Napoca
  - **Responsabil ISPMN:** Kozák Gyula
  - **Număr participanți:** 25
  - **Coorganizatori:** UBB
  - **Descriere:** Joi, 21 octombrie 2021, Gyula Kozák (cercetător ISPMN) a participat la atelierul organizat în cadrul proiectului „Un instrument-model de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscului de sănătate asociat cu sursele necontrolate de apă și alimente din comunitățile rome din Transilvania rurală”. La întâlnirea de lucru au participat reprezentanți ai institutelor din consorțiul de proiect: UBB Cluj, Universitatea de Științe ale Vieții din Norvegia, ISPMN Cluj, INSP Cluj, UMF Cluj. Scopul întâlnirii a constat în evaluarea activităților derulate până în prezent și planificarea activităților din perioada următoare. Directorul de proiect, dr. Beldean Simion, a prezentat un raport sintetic despre etapele de proiect precum și rezultatele preliminare privind analiza mostrelor de apă și alimente colectate în satele țintă. Gyula Kozák a prezentat rezultatele preliminare ale anchetei sociologice care s-a desfășurat în primăvara anului curent în douăzeci și șase de comunități rurale de romi din Transilvania.
- **Întâlnire de lucru**
    - **Perioada:** 19/01/2021
    - **Locul:** Cluj-Napoca
    - **Responsabil ISPMN:** Kozák Gyula
    - **Număr participanți:** 12
    - **Coorganizatori:** UBB
    - **Descriere:** Marți, 19 ianuarie 2021, a avut loc prima întâlnire de lucru în cadrul proiectului RomaHealthRisk – „Un instrument-model de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscului de sănătate asociat cu sursele necontrolate de apă și alimente din comunitățile rome rurale din Transilvania.” RomaHealthRisk este un proiect interdisciplinar care angrenează specialiști din diferite domenii cum ar fi: chimie analitică, biologie, sociologie, sănătate publică, gastroenterologie, epidemiologie, medicină veterinară, informatică, respectiv statistică. Obiectivul principal al acestui proiect este crearea unei aplicații ce poate fi utilizată cu ușurință de administrațiile locale pentru evaluarea riscului de sănătate a populației. Proiectul are o durată de trei ani, este implementat de un consorțiu de cinci parteneri, și este finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian și din fonduri publice interne. La întâlnire au participat din partea ISPMN Gyula Kozák (cercetător ISPMN) și Péter Kallay (șef serviciu economic). Întâlnirea a urmărit pe de o parte să evalueze stadiul actual de implementare a proiectului, atât din punct de vedere științific cât și financiar, și să stabilească calendarul de activități pentru următoarea etapă. Pe de altă parte, s-

a dorit oferirea unui cadru propice pentru un dialog critic despre instrumentele de cercetare elaborate în această fază a proiectului.

Titlul proiectului: *DICE-ROMA*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Toma Stefánia

Tema proiectului: DICE-ROMA este o platformă multidisciplinară pentru cercetători, post-doctoranzi, universitari, bursieri etc. din cadrul ISPMN, dar și de la alte centre de cercetare, respectiv universități din România unde cei interesați își pot prezenta proiectele de cercetare sau publicațiile în fața unei audiențe interesate de tematica propusă. Astfel se poate crea un nod comunicațional pentru cercetători din domeniul științelor sociale interesați de tematica cercetării în domeniul Romani Studies, creând un spațiu de schimburi academice creative, gândire inovativă și critică, care contribuie la îmbunătățirea producției științifice în acest domeniu și la lărgirea colaborărilor la nivel național și chiar internațional. Astfel, în cadrul proiectului, se vor organiza seminarii, ateliere, lansări de carte, întâlniri interne sau cu prezentări invitate din afara Institutului.

Antecedentele proiectului:

Proiectul DICE-ROMA a fost lansat în anul 2016. Pe parcursul anului 2016, au fost prezentate cinci articole în lucru, fiecare fiind publicat în anul 2017. În 2017 au fost organizate o serie de seminarii, inclusiv cu participare internațională. Articolele în lucru prezentate și discutate în cadrul acestor seminarii au fost publicate în 2017 și 2018. Pe parcursul anului 2018, s-a organizat o lansare de carte, o prezentare a evoluției cercetărilor despre romi în cadrul ISPMN, România și pe plan internațional în cadrul unui atelier ISPMN, și o serie de întâlniri de lucru în vederea elaborării unor studii despre minoritatea romă în limba engleză (pentru revistele *Intersections* și *Review of Sociology*, respectiv un capitol pentru *Palgrave Handbook of Ethnicity*). Un articol a fost publicat în 2018, iar celelalte în 2019. Pentru 2020 au fost planificate mai multe tipuri de evenimente și activități pentru a lărgi canalele de diseminare a rezultatelor cercetărilor, respectiv de a iniția colaborări cu centre universitare și de cercetare din România și din străinătate. Primele două workshopuri „clasice” (face-to-face) au fost urmate de discuții, întâlniri și participări la workshopuri virtuale în contextul pandemiei. Astfel a avut loc o întâlnire cu cercetători din Portugalia de la Universitatea Nova și CIES-ISCTE cu scopul de a elabora planul unei secțiuni în colaborare cu ISPMN în cadrul congresului ESA (Asociația de Sociologie Europeană) în 2021. Pe parcursul anului au fost publicate mai multe texte care au fost prezentate în cadrul acestor seminarii în anii anteriori. De ex. articolul prezentat de Kiss Ágnes intitulat *Towards a descriptive Typology of informal institutions and practices* [O tipologie descriptivă a instituțiilor și practicilor informale], sau capitolul scris de Plainer Zsuzsa care a apărut în volumul intitulat *Social and Economic Vulnerability of Roma People. Key Factors for the Success and Continuity of Schooling Levels* [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori cheie în succesul educațional] lansat pe pagina editurii Springer și care a apărut în 2021.

În 2021 seriile de întâlniri au avut loc în mediul online. Astfel, au fost organizate mai multe tipuri de întâlniri de lucru, unele în colaborare cu alte instituții. Au fost prezentate și discutate mai multe manuscrise în pregătire, majoritatea deja acceptate spre publicare.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Seminar DICE-ROMA 2/2021**

Descriere: Joi, 8 aprilie 2021, a avut loc primul seminar DICE-ROMA din anul 2021, marcând totodată și Ziua Internațională a Romilor. Gidó Attila (cercetător ISPMN) a susținut o prelegere cu titlul Mit tudunk (eddig) az észak-erdélyi cigányok sorsáról (1940-1944)? [Ce știm până acum despre soarta romilor din nordul Transilvaniei (1940-1944)]. Gidó Attila a prezentat rezultatele preliminare ale cercetării de arhivă. Fosztó László (cercetător ISPMN) a fost invitat ca discussant al articolului. Prelegerea a fost urmată de o sesiune de întrebări-răspunsuri și schimburi de idei referitoare la posibilitățile de continuare și extindere tematică a cercetării.
  - **Seminar DICE-ROMA 3/2021**

Descriere: Luni, 24 mai 2021, a avut loc a doua întâlnire din cadrul seminariilor DICE-ROMA. La această întâlnire Iulia Elena Hossu și Toma Stefania (cercetători ISPMN) au prezentat rezultatele cercetărilor proprii anterioare în diferite comunități din Transilvania cu focus pe experiențele de migrație internațională. Scopul întâlnirii a fost de a stabili dacă există o dimensiune etnică în practicile de construire a casei, a căminului în cazul migranților din România, respectiv dacă acestea sau narațiunea despre acestea au fost influențate de perioada pandemiei din 2020.
  - **Seminar DICE-ROMA 4/2021 Home Balloon – Contentual and conceptual stretching of Home. Family aspirations on the move [Căminul Balon – extinderea conceptuală și de conținut a Căminului. Aspirațiile de familie în mișcare].**

Descriere: Joi, 3 iunie 2021, Toma Stefania (cercetător ISPMN) și-a susținut prezentarea în cadrul seriei de seminarii ERC – HOMInG cu titlul: Home Balloon – Contentual and conceptual stretching of Home. Family aspirations on the move [Căminul Balon – extinderea conceptuală și de conținut a Căminului. Aspirațiile de familie în mișcare]. În cadrul acestui seminar, Toma Stefania a prezentat concluziile stagiunii de cercetare. Întrebările lansate s-au centrat asupra a trei mari întrebări: Ce înseamnă casa, acasă și căminul pentru familiile sărace care participă în diferite forme ale migrației internaționale? Care este relația dintre aspirațiile de familie legate de cămin și migrația internațională? Ce dificultăți și bariere metodologice a impus perioada pandemiei în cercetarea temei de Cămin? În prezentare, metafora Căminului a fost un balon, care pe lângă că poate să creeze un sentiment de siguranță, reprezintă proprietatea care poate fi extrem de mobilă, schimbătoare, dar și fragilă în același timp. În concluzie, conceptul de cămin pentru mulți participanți în migrația internațională este elastic, o caracteristică care îi este acordată prin evaluarea stadiului de incompletitudine sau finitudine.
  - **Publicație și lansare de carte - Social and Economic Vulnerability of Roma People. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori-cheie în succesul și continuitatea educațională]**

- **Descriere:** Luni, 8 martie 2021, a avut loc lansarea volumului „Social and Economic Vulnerability of Roma people. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels” [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori-cheie în succesul și continuitatea educațională] în spațiul virtual. Evenimentul a fost găzduit de CIES-Iscte (Lisabona, Portugalia) și inaugurat de către directoarea centrului, Teresa Patricio. După scurte intervenții ale editorilor Mendes Maria Manuela (CIES-Iscte), Olga Magano (CIES-Iscte) și Toma Stefănia (ISPMN), volumul a fost prezentat de Juan F. Gamella, profesor la Universitatea din Granada. În final, autorii au avut posibilitatea de a prezenta pe scurt contribuțiile individuale și a răspunde la întrebări sau observații. Ambele texte ale cercetătorilor ISPMN - Plainer Zsuzsa și Toma Stefănia - au fost prezentate și discutate în cadrul seminariilor DICE-ROMA din 2020.
- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Seminar DICE-ROMA 1/2021 Obiecte mobile - mobilitatea romilor din Transilvania**
    - **Perioada:** 19/02/2021
    - **Locul:** online
    - **Responsabil ISPMN:** Toma Stefănia
    - **Număr participanți:** 6
    - **Descriere:** Toma Stefănia (cercetător ISPMN) a fost invitată la un seminar organizat în cadrul proiectului ERC – HOMInG condus de Paolo Boccagni la Facultatea de Sociologie a Universității din Trento (IT), în cadrul căruia a avut o contribuție despre rolul obiectelor care circulă împreună cu migrații și modul în care aceste obiecte contribuie la crearea sentimentului de acasă, dacă au vreun rol în mobilitatea socială a romilor din Transilvania, respectiv despre cadrul și importanța analitică a conceptelor (statutului) de migrant/non-migrant și a apartenenței etnice în discutarea unor teme legate de casă/acasă.

Titlul proiectului: *Migrație, mobilitate și efectul acestora în comunitățile locale*

Anul: 2017

Coordonatori proiect: Toma Stefănia, Fosztó László

Tema proiectului: Proiectul Migrație, mobilitate și efectul acestora în comunitățile locale abordează modul în care mobilitatea spațială și socială se intersectează, respectiv modul în care migrația și mobilitatea pot fi încadrate în contextele economice, sociale și politice mai largi, care definesc viața socială a unor comunități. În ultimele două decenii condițiile și contextul migrației au fost favorabile, în sensul că a devenit din ce în ce mai accesibilă pentru o populație cât mai numeroasă. Rezultatele cercetărilor noastre anterioare (MIGROM) ne arată că migrația romilor nu poate fi abordată independent de fenomenul migrației populației majoritare din comunitățile respective, dar modul în care afectează viața și relațiile sociale locale poate fi diferit. În cadrul acestui proiect, analizăm procesele de dezvoltare în localități de origine concentrându-ne pe modul în

care migrația transnațională implică și contribuie la mobilitatea socială, respectiv la dezvoltarea locală în comunitățile de origine.

Antecedentele proiectului: MIGROM (2013-2017) Scopul acestui proiect a fost de a continua proiectul internațional FP7 MIGROM în vederea aprofundării analizei de date. Astfel, o serie de activități au fost realizate pe parcursul anului 2018, 2019, și 2020, care au continuat și în 2021: cercetare de teren, analiza datelor statistice, elaborarea și publicarea unor articole în limba engleză în volume și reviste de specialitate, schimburi de experiență, prezentări și diverse activități de diseminare a rezultatelor în cadrul unor conferințe internaționale, universități de vară, seminarii DICE-ROMA, etc. Din cauza pandemiei Covid-19 unele dintre activitățile menționate au fost regândite sau amânate. Au fost publicate mai multe articole, atât pentru publicul științific, cât și pentru cititori din alte domenii sau publicul larg. Mai multe seminarii și conferințe au fost organizate pe diferite platforme digitale. În 2021 s-a continuat culegerea de date utilizând metodologii specifice digitalizării terenului etnografic, în cazul în care nu au fost posibile deplasările pe teren. De asemenea, am continuat activitățile de diseminare a rezultatelor (publicații și/sau conferințe).

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Seminarii de cercetare HOMInG**
Descriere: În data de 19 ianuarie și 19 februarie 2021, Toma Stăfănia (cercetător ISPMN) a participat la o serie de mese rotunde organizate în cadrul proiectului ERC – HOMInG condus de Paolo Boccagni la Facultatea de Sociologie a Universității din Trento (IT), în cadrul cărora a avut prezentări despre rolul obiectelor care circulă împreună cu migranții și modul în care aceste obiecte contribuie la crearea sentimentului de acasă, dacă au vreun rol în mobilitatea socială a romilor din Transilvania, respectiv despre cadrul și importanța analitică a conceptelor (statutului) de migrant / non-migrant și a apartenenței etnice în discutarea unor teme legate de casă/acasă.
  - **Participare la Conferința internațională Studies of Belonging - NIAS CONFERENCE 2021 (online) [Conferință internațională - Studii despre apartenență]**
Descriere: În perioada 9-11 iunie 2021, a avut loc online conferința internațională Studies of Belonging - NIAS CONFERENCE 2021 [Conferință internațională - Studii despre apartenență] organizată de Institutul de Studii Avansate Olanda. Joi, 10 iunie, în cadrul panelului intitulat „Homing Desires” prezidat de Phil Kasnitz (sociolog), Iulia-Elena Hossu și Stăfănia Toma (cercetători ISPMN) au susținut prezentarea cu titlul Trans[Nationality and Formations] of Homes. Romanian citizens in Europe and at Home [Trans(naționalitate și formarea) caselor. Cetățeni români în Europa]. Autoarele studiului se concentrează pe o temă subreprezentată până acum de cercetările în domeniu, care pune în contextul identității și diversității etnice conceptul de „acasă”. Mai multe detalii despre conferință precum și programul întregului eveniment pot fi

accesate aici [https://nias.knaw.nl/events/conference-on-studies-of-belonging/].

- **Construyendo un hogar europeo: algunas consecuencias de la movilidad reciente y el retorno de los Roma rumanos [Construind un cămin european, pg. 291-322]**

Descriere: Marți, 4 mai 2021, a apărut volumul Gitanos rumanos en España. Trayectorias de vida, estrategias y políticas públicas, editat de Bergeon Céline, Lagunas David și Torres Francisco la editura Tirant lo Blanch (Valencia 2021). Volumul se bazează pe rezultatele proiectului de cercetare MARGinalisation/INclusion: les effets à moyen/long terme des politiques de regulation de la pauvreté étrangère sur les populations-cibles: le cas des migrants dits « roms » dans les villes d'Europe occidentale (France, Italie, Espagne) – MARG-IN. Proiectul s-a axat pe efectele pe termen mediu și lung ale politicilor de reglementare a sărăciei în contextul prezenței romilor din România în Spania. Volumul oferă o analiză cuprinzătoare a complexității vieții sociale și a strategiilor familiilor de a rezista și de a-și îmbunătăți condițiile de viață, precum și modul în care acestea sunt legate de prezența sau absența politicilor publice, respectiv a limitelor și oportunităților prezente în contextele locale. Obiectivul cărții este de a oferi idei noi, de a demitiza anumite teme și de a contribui la dezbaterile privind politicile de combatere a inegalităților sociale. Capitolul semnat de Fosztó László și Toma Stefânia (cercetători ISPMN), intitulat Construyendo un hogar europeo: algunas consecuencias de la movilidad reciente y el retorno de los Roma rumanos [Construind un cămin european, p. 291-322], prezintă efectele participării romilor din România la migrația internațională, în comunitățile locale de origine. Mai multe detalii puteți găsi pe pagina:

<https://editorial.tirant.com/es/libro/gitanos-rumanos-en-espana-celine-bergeon-9788418614446?busqueda=Gitanos+rumanos+en+Espa%F1a&>

- **Masă rotundă ERC – HOMInG**

Descriere: Joi, 6 mai 2021, Toma Stefânia (cercetător ISPMN) a participat la o masă rotundă organizată în cadrul proiectului ERC – HOMInG condus de Paolo Boccagni la Facultatea de Sociologie a Universității din Trento (IT), în cadrul căreia a avut o contribuție despre modul în care migrația de revenire definește modul în care migranții își construiesc casa sau căminul, și cum este prezentat acest proces în narativele lor despre migrație și revenire.

- **Seria de Seminarii ERC – HOMInG**

Descriere: Marți, 19 ianuarie 2021, Toma Stefânia (cercetător ISPMN) a participat la o masă rotundă organizată în cadrul proiectului ERC – HOMInG condus de Paolo Boccagni la Facultatea de Sociologie a Universității din Trento (IT), în cadrul căreia a avut o prezentare despre rolul obiectelor care circulă împreună cu migranții și modul în care aceste obiecte contribuie la crearea sentimentului de acasă, dacă au vreun rol în mobilitatea socială a romilor din Transilvania.

- **Seria de seminarii ERC – HOMInG**

Descriere: Vineri, 19 februarie 2021, Toma Stefănia (cercetător ISPMN) a participat la o masă rotundă organizată în cadrul proiectului ERC – HOMInG condus de Paolo Boccagni la Facultatea de Sociologie a Universității din Trento (IT), în cadrul căreia a avut o prezentare despre cadrul și importanța analitică a conceptelor (statutului) de migrant/non-migrant și a apartenenței etnice în discutarea unor teme legate de casă/acasă.

○ **Seria de seminarii - ERC HOMInG**

Descriere: Joi, 11 martie 2021, Toma Stefănia (cercetător ISPMN) a participat la o masă rotundă organizată în cadrul proiectului ERC – HOMInG condus de Paolo Boccagni la Facultatea de Sociologie a Universității din Trento (IT), în cadrul căreia au avut loc prezentări despre metodele de cercetare participativă în diferite contexte sociale, Toma Stefania bazându-se pe experiențele cercetărilor de teren efectuate în diferite comunități rurale din Transilvania.

○ **Seria de seminarii ERC HOMInG**

Descriere: Joi, 1 aprilie 2021, Toma Stefănia (cercetător ISPMN) a participat la o masă rotundă organizată în cadrul proiectului ERC – HOMInG condus de Paolo Boccagni la Facultatea de Sociologie a Universității din Trento (IT), în cadrul căreia s-a discutat despre conținutul conceptual (și metaforic) al termenului de „acasă” (sau cămin), Toma Stefania utilizând experiențele cercetărilor de teren efectuate în diferite comunități rurale din Transilvania.

○ **Schimb de experiență în domeniul mobilității sociale și migrației internaționale a romilor**

Descriere: Cercetătorii Stefănia Toma și László Foszto au participat la un schimb de experiență organizat de Universitatea din Granada, Departamentul de Antropologie Socială în perioada 15/11/2021 – 20/11/2021. Gazda întâlnirilor a fost Profesorul Juan Gamella care a colaborat cu ISPMN în cadrul proiectului internațional FP7 MigRom. El a continuat să fie interesat de romii din România și de migrația lor în spațiul UE, și a mai vizitat România de mai multe ori în anii trecuți în cadrul unor stagii de cercetare, a cărui gazdă a fost ISPMN.

Seria de întâlniri a avut ca scop pregătirea și elaborarea unor colaborări viitoare între Universitatea din Granada și ISPMN în domeniul cercetării asupra mobilității sociale și migrația internațională a romilor.

În perioada stagiului cercetătorii ISPMN au susținut prezentări despre experiența lor de cercetare în mijlocul comunităților de romi care trăiesc în localități cu populație mixtă etnic și care sunt comunități de origine de unde pleacă (și în multe cazuri revin) persoanele care au un traseu de mobilitate internațională. La rândul lor, colegii din Granada au prezentat datele și experiența lor despre incluziunea romilor care migrează către Spania, dar și experiențele lor în rândul romilor (Gitano) din Spania.

Discuțiile științifice au fost completate cu vizite de teren în Granada și alte localități din Andaluzia (Sacromonte, Marchal și Gaudix unde există și azi multe locuințe-peșteră în care trăiesc romi și neromi). Astfel, cercetătorii

ISPMN au avut ocazia să vadă diferite practici locale și modele de incluziune socială în regiunea Andaluzia, Spania.

- **Practică profesională - Migrație, mobilitate și efectele acestora în comunități locale**

Descriere: În luna octombrie 2021, s-a încheiat perioada de practică profesională ce s-a desfășurat începând cu luna august a anului curent în cadrul ISPMN. Activitățile de practică profesională sau desfășurate în colaborare cu Facultatea de Sociologie și Asistență Socială din cadrul Universității Babeș-Bolyai. Stefănia Toma (cercetător ISPMN) a coordonat practica profesională a studenților de la Facultatea de Sociologie și Asistență Socială în cadrul proiectului Migrație, mobilitate și efectele acestora în comunități locale. În cadrul acestui proiect, a fost dezvoltată o activitate de cercetare mai restrânsă, iar metodologia și metodele de culegere de date au fost adaptate la contextul actual al pandemiei. Astfel, în cadrul practicii profesionale intitulată Migrația de revenire în rural, mobilitate și schimbări sociale, studenții au avut ocazia de a dobândi diferite aptitudini și cunoștințe care constituie baza unei cercetări calitative locale.

- **Elaborare capitol - „Real Bridges and Mental Borders in a Transylvanian Ethnically Mixed Community” [Punți reale și granițe mentale într-o comunitate mixtă din punct de vedere etnic din Transilvania]**

Descriere: Elaborare capitol pentru volumul „Simmel and Beyond. The Contemporary Relevance of Simmel’s Thought” (Dincolo de Simmel. Relevanța contemporană a gândirii lui Simmel) (editura Routledge) editat de Pedro Caetano (Center of Social Sciences, New University of Lisbon, Portugalia). Manuscris acceptat.

Titlul proiectului: *Roma Survey 2020 inițiat de Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale (FRA)*

Anul: 2020

Coordonator proiect: Fosztó László

Tema proiectului: Roma Survey 2020-2021 inițiat de Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale (FRA) este continuarea anchetei în anul 2021. Activitățile prevăzute pe acest an sunt finalizarea eșantionului, culegerea de date, crearea bazei de date și analizele primare. Proiectul este derulat de Kantar. ISPMN are rol de consultant în acest proiect prin participarea cercetătorului László Fosztó.

Rezultatele proiectului:

- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Instructajul pentru echipa participantă la ancheta Roma Survey 2020-2021**
    - **Perioada:** 22/02/2021 - 23/02/2021
    - **Locul:** online
    - **Responsabil ISPMN:** Fosztó László
    - **Număr participanți:** 75

- **Coorganizatori:** Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), Kantar
- **Descriere:** În perioada 22-23 februarie 2021, a avut loc instructajul pentru echipa participantă la ancheta Roma Survey 2020-202 coordonată de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA). Sondajul este derulat în zece țări europene (opt membre UE și două în faza de aderare) și vizează situația socio-economică a romilor, precum și formele de discriminare de care suferă persoanele de etnie romă. În România ancheta este derulată de Kantar România, iar ISPMN are statut de instituție consultantă. László Fosztó (cercetător ISPMN) a participat la instructajul echipei de operatori de teren și al coordonatorilor. Totodată, a prezentat institutul, contribuția acestuia la anchetă și a vorbit despre principiile etice ale cercetării în rândul comunităților etnice, și în special în rândul minorității rome.
- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Colaborare cu utilizatori externi
  - **Perioada:** 04/01/2021 - 15/05/2021
  - **Descriere:** Consultanță în elaborarea eșantionului pentru ancheta Roma Survey 2020. Pe baza rezultatelor SocioRoMap și a solicitărilor eșantionului elaborat de echipa Kantar am identificat punctele de eșantionare primare unde se va derula ancheta.
  - **Tipul activității:** Colaborare cu utilizatori externi
  - **Perioada:** 03/05/2021 - 30/06/2021
  - **Descriere:** Facilitarea muncii de teren pentru culegerea de date în cadrul anchetei Roma 2020.

Titlul proiectului: *Succesul academic în rândul romilor din România și Spania. Condiții, traiectorii, consecvențe (School success among the Roma in Romania and Spain, conditions trajectories, consequences)*

Anul: 2016

Coordonator proiect: Plainer Zsuzsa

Tema proiectului: Deși integrarea socială a diferitelor populații de romi reprezintă o temă cu prioritate în Europa de astăzi, marea majoritate a cercetărilor cu acest subiect au ca grup țintă categoriile sociale defavorizate din populațiile de romi. Acest proiect propune o perspectivă diferită, concentrându-se asupra romilor care au un nivel de educație și o performanță școlară ridicată (high achievers). Astfel, în loc de a trece în revistă factorii economici, sociali și culturali, care îngreunează accesul la educația de calitate a romilor (și blochează astfel integrarea socială a acestui grup), cercetarea de față identifică și analizează mijloacele care facilitează mobilitatea educațională, și - prin acesta - mobilitatea socială a acestei categorii etnice. În anii precedenți s-au realizat o serie de interviuri cu persoane de etnie romă despre cariera lor educațională și profesională. În 2021 se va realiza un studiu cu rezultatele cercetării, pentru a fi predat la revista Intersections, recunoscută internațional.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- „I tried to prove: there is such a thing that a Gypsy with university degree” – upward educational and social mobility of the Romanian Roma [„Am încercat să le demonstrez că există așa ceva: țigan cu facultate” - mobilitate socială și educațională ascendentă a romilor din România]
- **Descriere:** Acest manuscris a fost depus pentru revista Intersections cu factor de impact.

Titlul proiectului: *MIGROMDEVPOL - Migration of Roma and indicators for local development policies [Migrația romilor și indicatori pentru politici de dezvoltare locală]*

Anul: 2019

Coordonator proiect: Toma Stefănia

Tema proiectului: Proiectul se centrează pe îmbunătățirea și dezvoltarea unor instrumente și metode de cercetare (din domeniul antropologiei și sociologiei) cu scopul de a contribui la înțelegerea mai aprofundată a situației grupurilor vulnerabile și a politicilor publice conexe. Unul dintre scopurile specifice ale acestui proiect este de a investiga prin metode mixte de cercetare efectul local al migrației populației de romi și de a identifica indicatori relevanți, care ulterior pot fi utilizați în dezvoltarea unor politici de dezvoltare locală și/sau strategii de incluziune socială. O altă direcție de analiză se centrează pe politicile publice, sociale și de incluziune ale comunităților de romi marginalizate, de exemplu analiza programului de mediatori sanitari romi și a mediatorilor școlari și profesori de limba romani.

Astfel, proiectul este în concordanță cu cele mai recente priorități formulate de către Comisia Europeană privind importanța întăririi capacităților locale în vederea dezvoltării, implementării și monitorizării strategiilor locale care iau în considerare diversitatea contextelor locale. Mai mult, se recomandă îmbunătățirea metodelor de colectare a datelor dezagregate și utilizarea metodelor mixte de cercetare în vederea unei mai bune contextualizări a indicatorilor cantitativi.

Primul schimb de experiență s-a desfășurat în unul dintre cele 19 centre de cercetare, membre al unui consorțiu în cadrul unui proiect HORIZON2020 coordonat de HIVA - Research Institute for Work and Society. În luna august 2019, Stefănia Toma (coordonator proiect) a fost numită membru supleant în Comitetul de management (MC Substitute) din România al rețelei COST CA16111 ETHMIGSURVEYDATA International Ethnic and Immigrant Minorities' Survey Data Network. Rețeaua are membri din 35 de țări, iar scopul ei este de a funcționa ca un centru (hub) de cercetări despre integrarea economică, socială și politică a minorităților etnice și a migranților. Scopul proiectului este de a integra, armoniza și optimiza instrumente și metode de cercetare pentru o mai bună înțelegere a incluziunii grupurilor vulnerabile din Europa, astfel această colaborare internațională contribuie la îmbunătățirea culegerii și analizei datelor, respectiv la dezvoltarea unor indicatori comuni la nivel European, dar, mai ales, la realizarea unor schimburi de experiență cu experți din domeniu.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - **Conferința Internațională finală InGRID-2 – „Integrating Research Infrastructure for European Expertise on Inclusive Growth from Data to Policy”**
Descriere: În perioada 9–10 septembrie, 2021, a avut loc conferința internațională finală InGRID-2 – „Integrating Research Infrastructure for European Expertise on Inclusive Growth from Data to Policy”. Proiectul a avut scopul de a construi o rețea instituțională europeană care să faciliteze accesul cercetătorilor la resurse (date și infrastructură) în domeniul lor de cercetare. Stefănia Toma (cercetător ISPMN) a participat la acest eveniment în calitate de fostă bursieră în cadrul InGRID-2 prin proiectul MIGROMDEVPOL – Migration of Roma and Indicators for Local Development Policies [Migrația romilor și indicatori pentru politici de dezvoltare locală]. În cadrul acestui proiect, Stefănia Toma a efectuat un stagiu de documentare la institutul de cercetare TÁRKI-POLC (Budapesta). Mai multe informații găsiți pe pagina: <https://www.inclusivegrowth.eu/>
  - **EthMigSurveydata - The International Ethnic and Immigrant Minorities' Survey Data Network**
  - **Descriere:** În septembrie a fost actualizată o nouă versiune a registrului de date în cadrul proiectului EthMigSurveyData. În această versiune au fost incluse și rezultatele stagiului de cercetare efectuat de Toma Stefania anul acesta.
- Cercetare de teren:
  - **Descriere:** Stagiul de Cercetare efectuat în perioada 21 iunie - 16 iulie 2021 la Institutul de Cercetări Sociale TARKI (Budapesta, Ungaria) în cadrul proiectului internațional COST ACTION 16111 ETHMIGSURVEYDATA - International Ethnic and Immigrant Minorities' Survey Data Network și MIGROMDEVPOL - Migration of Roma and indicators for local development policies [Migrația romilor și indicatori pentru politici de dezvoltare locală] (proiect ISPMN). Rețeaua CA16111 reunește membri din 35 de țări, iar scopul ei este acela de a funcționa ca un centru (hub) de cercetări despre integrarea economică, socială și politică a minorităților etnice și a migranților. Scopul proiectului este de a integra, armoniza și optimiza instrumente și metode de cercetare pentru o mai bună înțelegere a incluziunii grupurilor vulnerabile din Europa. Astfel, această colaborare internațională contribuie la îmbunătățirea culegerii și analiza datelor, respectiv la dezvoltarea unor indicatori comuni la nivel european, dar, mai ales, la realizarea unor schimburi de experiență cu experți din domeniu. Stagiul a fost parte a acestor schimburi de experiență.

Titlul proiectului: *Factori sociali și economici în succesul educațional al romilor*
Anul: 2019

Coordonator proiect: Toma Stefănia

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Plainer Zsuzsa

Cercetători externi participanți în proiect: Maria Manuela Mendes (CIES-IUL), Olga Magano (Universitatea din Lisabona), Carol Rogers (Universitatea Buckinghamshire), Pavel Kubanik (Universitatea Charles, Praga, Cehia), Jekatyerina Dunajeva (Universitatea Catolica Pazmany Peter, Budapesta, Ungaria)

Tema proiectului: Potrivit rezultatelor unor cercetări realizate de curând de către FRA (2012), Banca Mondială (2014) și alte organizații internaționale, familiile și persoanele de etnie romă încă trăiesc în condiții de marginalizare și vulnerabilitate severă, o situație care are cauze multiple. Rezultatul și efectul acestei situații se manifestă într-o inegalitate persistentă în ceea ce privește accesul la educație al copiilor romi și succesul lor în traiectoria școlară. Cu toate că există numeroase programe și intervenții în acest domeniu, mai mult, se observă și tendințe de îmbunătățire a situației, o parte a populației roma are nivelul de educație scăzut, rata abandonului școlar este mai mare, numărul absolvenților de universitate este încă foarte scăzut etc. Efectul benefic al programelor educaționale, al politicilor publice a fost deja documentat de cercetări, în schimb, factorii mai mult informal, care de asemenea contribuie la reușita implementării acestor politici publice, este mai puțin dezbătut în literatura de specialitate.

Astfel, acest proiect dorește să adreseze această temă din perspectivă multidisciplinară și transversală, identificând practici și experiențe din România și din străinătate.

Pe parcursul anului 2019 au fost finalizate manuscrisele individuale, s-au efectuat activitățile specifice editării unui volum, editorii au făcut lectura științifică a primei variante a textelor predate. Ședința editorilor volumului, planificată pentru sfârșitul lunii august 2019 la Manchester, nu a fost organizată din lipsă de fonduri. La sfârșitul lunii octombrie 2019 manuscrisul volumului a fost predat la Editura Springer, iar la finalul anului evaluatorii și Editura au decis publicarea volumului.

În luna septembrie 2020, a fost lansat pe pagina Editurii „Springer volumul intitulat Social and Economic Vulnerability of Roma People. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels”. Volumul a fost editat de Mendes Maria Manuela (CIES-ISCTE), Olga Magano și Toma Stefănia (cercetător ISPMN). Plainer Zsuzsa (cercetător ISPMN) a publicat un capitol în acest volum. Conținutul volumului poate fi consultat pe pagina editurii. Volumul oferă perspective multiple asupra cauzelor și condițiilor care contribuie la succesul și mobilitatea socială, respectiv continuitatea școlară a copiilor romi în Europa. În același timp, volumul discută inegalitățile observate și experimentate de romi în relație cu alții, din perspectivă teoretică, metodologică și empirică. Oferă o perspectivă critică și reflexivă despre realitatea socială dintr-o perspectivă multidisciplinară și transversală, aducând exemple din diferite țări ale Europei.

Anul acesta volumul va ieși de sub tipar, și sunt programate mai multe tipuri de acțiuni de diseminare.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Social and Economic Vulnerability of Roma People. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels. [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori-cheie în succesul și continuitatea educațională]**

Descriere: În luna februarie 2021, a apărut volumul intitulat Social and Economic Vulnerability of Roma people. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori-cheie în succesul și continuitatea educațională], editat de Mendes Maria Manuela (CIES-ISCTE), Olga Magano și Toma Stefánia (cercetător ISPMN), Editura Springer. Volumul oferă perspective multiple și multidisciplinare asupra cauzelor și condițiilor care contribuie la succesul și mobilitatea socială, respectiv continuitatea școlară a copiilor romi în Europa. În același timp, volumul discută inegalitățile observate și experimentate de romi în relație cu alții, din perspectivă teoretică, metodologică și empirică. Oferă o perspectivă critică și reflexivă despre realitatea socială dintr-o perspectivă multidisciplinară și transversală, aducând exemple din diferite țări sau regiuni ale Europei (Marea Britanie, Portugalia, Spania, România, Ungaria, fosta Uniune Sovietică, Slovacia, Finlanda). Capitolul semnat de Plainer Zsuzsa (cercetător ISPMN) intitulat Segregated schools, „slow minds” and „must be done jobs” - experiences about formal education and labour market in a Roma community in Romania [Școli segregate, „oameni pe care nu îi duce capul” și ocupații „musai” - experiențe despre educația formală și piața muncii într-o comunitate de romi din România] prezintă experiențele segregării școlare a copiilor și a așteptărilor părinților romi față de școală, într-o comunitate urbană din România prin prisma ecologismului cultural. Un alt capitol, scris de Toma Stefánia (cercetător ISPMN), analizează factorii externi ai cadrului strict școlar, care în unele contexte previn abandonul școlar timpuriu (remiterile financiare și sociale care rezultă din migrația internațională, intervențiile societății civile și distanța socială scăzută dintre diferite grupuri etnice). Volumul a fost publicat în regim Open Access și poate fi consultat și descărcat de pe pagina: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-52588-0#toc>
  - **A romák sérülékenysége. Iskola és munka [Vulnerabilitatea romilor. Educație și angajare]**

Descriere: Duminică, 7 martie 2021, a fost publicat articolul cu titlul A romák sérülékenysége. Iskola és munka [Vulnerabilitatea romilor. Educație și angajare] pe portalul național on-line Transindex. Articolul se bazează pe interviurile acordate de doi cercetători ISPMN, Plainer Zsuzsa și Toma Stefánia, cu ocazia apariției volumului Social and Economic Vulnerability of Roma people. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori-cheie în succesul și continuitatea educațională] editat de Mendes

Maria Manuela (CIES-ISCTE), Olga Magano și Toma Stefănia, apărut la Editura Springer. Interviuurile contextualizează pe larg tema centrală a volumului, fiind atinse mai multe subiecte legate de inegalitățile sociale, dar și despre factori, contexte și resurse necesare în combaterea inegalităților și a discriminării.

- **Lansare de carte - Social and Economic Vulnerability of Roma people. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori-cheie în succesul și continuitatea educațională]**

Descriere: Luni, 8 martie 2021, a avut loc lansarea volumului Social and Economic Vulnerability of Roma people. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori-cheie în succesul și continuitatea educațională] în spațiul virtual. Evenimentul a fost găzduit de CIES-Iscte (Lisabona, Portugalia) și inaugurat de către directoarea centrului, Teresa Patricio. După scurte intervenții ale editorilor Mendes Maria Manuela (CIES-Iscte), Olga Magano (CIES-Iscte) și Toma Stefănia (ISPMN), volumul a fost prezentat de Juan F. Gamella, profesor la Universitatea din Granada. În final, autorii au avut posibilitatea de a prezenta pe scurt contribuțiile individuale și a răspunde la întrebări sau observații.

Volumul a fost publicat în regim Open Access și poate fi consultat și descărcat de pe pagina editurii.

- **Romii în sistemul inegalităților educaționale**

Descriere: Joi, 8 aprilie 2021, Toma Stefănia (cercetător ISPMN) a susținut o prelegere plenară (online) cu titlul „Romii în sistemul inegalităților educaționale” în cadrul conferinței internaționale DreamRoad pentru Combaterea Sărăciei: Vise, Drumuri, Șanse. Evenimentul a durat patru zile și a marcat Ziua Internațională a Romilor.

- **A láthatatlant láthatóvá tenni: mik változtathatják az iskolát mobilitási csatornává a roma gyermekek esetében? [Transformarea invizibilului în vizibil: ce contribuie la transformarea școlii într-un factor al mobilității sociale în cazul copiilor romi?]**

Descriere: Joi, 6 mai 2021, Institutul KAM a organizat în cadrul seriei de discuții Forumul de Științe Sociale o masă rotundă online cu titlul: Romii: despre condițiile integrării sociale în Secuime. La discuție au participat mai mulți invitați, printre care și Fosztó László și Toma Stefănia (cercetători ISPMN). Discuția s-a centrat pe relații interetnice, modele de conviețuire, situația educațională și economică a romilor, respectiv pe rolul și posibilitățile actorilor implicați în procesul integrării sociale prin dezvoltarea și implementarea unor proiecte. Contribuția Stefăniei Toma s-a intitulat A láthatatlant láthatóvá tenni: mik változtathatják az iskolát mobilitási csatornává a roma gyermekek esetében? [Transformarea invizibilului în vizibil: ce contribuie la transformarea școlii într-un factor al mobilității sociale în cazul copiilor romi?]

Titlul proiectului: *ASN 2021 European Conference: Nationalism and Populism in Semi-Peripheries: Central and Eastern European Responses to Global Challenges [Conferința europeană ASN 2021: Naționalism și populism la semi-periferii: reacții ale Europei Centrale și de Est la provocările globale] Cluj-Napoca, România -*

!!Eveniment reprogramat din cauza pandemiei COVID-19 pentru perioada 1-3 iulie 2022

Anul: 2019

Coordonator proiect: Kiss Tamás

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Anca Filipovici, Kormos Katalin

Tema proiectului: Instituțiile consacrate ale democrațiilor europene și occidentale sunt din ce în ce mai amenințate de atitudinile populiste și naționaliste, generate de efectele sociale corozive ale neoliberalismului economic și ale globalizării. Pe măsură ce optimismul privind dezvoltarea economică din anii '90 a dispărut, iar credința populară că regiunea se va alătura centrului s-a diminuat, țările din Europa Centrală și de Est se reconfigurează ca o semi-periferie în cadrul ordinii post-comuniste neo-liberale. Principalul obiectiv al conferinței se referă la interrelațiile dintre percepțiile, reprezentările și realitățile condiției semi-periferice, și naționalismul și populismul. Prezentările individuale și panel-urile se vor încadra în următoarele teme: * Naționalismul demografic, "panica" demografică și legătura lor cu procesele politice * Recensămintele și "regimurile de numărare" asociate cu identitățile etnice * Procesele migratorii și percepțiile migrației (atât în cadrul migrației, cât și în afara acesteia) * Regimurile politice ale minorităților și provocările actuale naționaliste și populiste * Explicații pentru populismul naționalist, apariția și tipurile sale în Europa Centrală și de Est * Formele și tendințele naționalismului și construirea națiunii, inclusiv naționalismul transfrontalier * Mobilizarea minorităților * Utilizarea datelor în studiile de etnie și naționalism Conferința invită, de asemenea, lucrări și panel-uri dedicate unor întrebări ample privind construirea statului și naționalismul, etnia, frontierele, populațiile, identitatea națională și alte subiecte conexe, cu un accent special pe Europa Centrală și de Est, țările post-iugoslave, Rusia, republici post-sovietice, Turcia și Grecia. Sunt binevenite și investigații comparative și studii de caz realizate în alte părți ale lumii care oferă modele de analiză pentru zona geografică principală a conferinței. Așteptăm contribuții din domeniul istoriei, sociologiei, științelor politice, antropologiei, studiilor culturale, geografiei, economiei, dreptului și disciplinelor conexe, precum și studii interdisciplinare și multidisciplinare, bazate pe diverse metodologii. În 2019/2020 s-a realizat și actualizat site-ul conferinței ce include platforma online de aplicare și s-au evaluat aplicațiile depuse. Întrucât evenimentul s-a reprogramat, call-ul conferinței s-a relansat.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de cercetare**
  - **Descriere:** Din cauza pandemiei Covid-19, evenimentul s-a amânat pentru perioada 1-3 iulie 2022. Site-ul conferinței ASN a fost actualizat pentru a corespunde acestor modificări: <https://asncluj2022.ro/> (responsabili activitate: Anca Filipovici, Kormos Katalin).

- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Dezvoltare bază de date
  - **Perioada:** 31/07/2021
  - **Descriere:** servicii de găzduire site (1 an), administrare site.
<https://asncluj2020.ro/>

Cap V. Participare la evenimente organizate de către alte instituții

1. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, universități de vară etc. naționale

Titlul: *Festivalul Evreiesc Rediscover - online*

Organizatori: Primăria Municipiului Galați

Țara: România

Localitatea: Galați

Perioada: 25/03/2021 - 28/03/2021

Participant: Anca Filipovici, Gidó Attila

Descriere: În perioada 25-28 martie 2021, a avut loc Festivalul Evreiesc Rediscover, un eveniment cultural online, organizat de către Municipiul Galați, partener în cadrul proiectului Rediscover – Redescoperirea, expunerea și exploatarea moștenirii evreiești ascunse din Regiunea Dunării, finanțat prin Programul Transnațional Dunărea: <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/rediscover> .

Obiectivul principal al proiectului constă în explorarea patrimoniului comunităților evreiești din orașe mici și medii și crearea de produse culturale și turistice competitive, cu posibilitatea includerii acestora în rețele transnaționale. În cadrul consorțiului format din 10 parteneri financiari și 8 parteneri asociați, ISPMN, reprezentat de Anca Filipovici și Gidó Attila (cercetători ISPMN), a participat în proiect ca partener strategic asociat al Municipiului Galați.

Festivalul reprezintă unul dintre produsele finale al proiectului, prin care se urmărește valorizarea moștenirii culturale a Comunității Evreiești din Galați. Cu un conținut bogat și divers, organizat în secțiuni distincte (gastronomie, patrimoniu construit, evenimente culturale, istorie orală), site-ul acestui festival poate fi accesat permanent la <https://rediscover-festival.ro/> și pe pagina de Facebook

<https://www.facebook.com/OrganizatdeMunicipiulGalatiMartie2021>

Titlul: *Thirty Years of Capitalist Transformation in Central and Eastern Europe: inequalities and social resistance [Treizeci de ani de transformare capitalistă în Europa Centrală și de Est: inegalități și rezistențe]*

Titlul prezentării: Discursive Power to Represent the Roma. Media Coverage and Independent Approaches of the 2008-2009 Roma Serial Killings in Hungary [Puterea Discursivă de a reprezenta romii. Analiza conținuturilor mass media despre atentatele ucigașe împotriva romilor din Ungaria în 2008-2009]

Organizatori: UBB Facultatea de Sociologie și Asistență Socială - Institutul pentru Solidaritate Socială

Țara: România

Localitatea: Cluj Napoca

Perioada: 03/04/2021 - 05/04/2021

Participant: Plainer Zsuzsa

Descriere: În perioada 3-5 aprilie, Plainer Zsuzsa, cercetător ISPMN, a participat la conferința internațională Thirty Years of Capitalist Transformation in Central and Eastern Europe: inequalities and social resistance [Treizeci de ani de transformare capitalistă în Europa Centrală și de Est: inegalități și rezistențe], organizată de UBB, Facultatea de Sociologie și Administrație Socială, și Institutul pentru Solidaritate Socială. În cadrul conferinței, Plainer Zsuzsa a susținut o prezentare cu titlul: Discursive Power to Represent the Roma. Media Coverage and Independent Approaches of the 2008-2009 Roma Serial Killings in Hungary [Puterea discursivă de a reprezenta romii. Analiza conținuturilor mass-media despre atentatele ucigăse împotriva romilor din Ungaria în 2008-2009]

Titlul: *Prelegere plenară - Romii în sistemul inegalităților educaționale*

Titlul prezentării: Romii în sistemul inegalităților educaționale

Țara: România

Localitatea: online

Perioada: 08/04/2021

Participant: Toma Stefánia

Descriere: Joi, 8 aprilie 2021, Toma Stefánia (cercetător ISPMN) a susținut o prelegere plenară (online) cu titlul Romii în sistemul inegalităților educaționale în cadrul conferinței internaționale DreamRoad pentru Combaterea Sărăciei: Vise, Drumuri, Șanse. Evenimentul a durat patru zile și a marcat Ziua Internațională a Romilor.

Titlul: *Seminar DICE-ROMA*

Organizatori: ISPMN

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 08/04/2021

Participant: Gidó Attila

Descriere: Joi, 8 aprilie 2021, a avut loc primul seminar DICE-ROMA din anul 2021, marcând totodată și Ziua Internațională a Romilor. Gidó Attila (cercetător ISPMN) a susținut o prelegere cu titlul Mit tudunk (eddig) az észak-erdélyi cigányok sorsáról (1940-1944)? [Ce știm până acum despre soarta romilor din nordul Transilvaniei (1940-1944)]. Gidó Attila a prezentat rezultatele preliminare ale cercetării de arhivă. Fosztó László (cercetător ISPMN) a fost invitat ca discussant al articolului. Prelegerea a fost urmată de o sesiune de întrebări-răspunsuri și schimburi de idei referitoare la posibilitățile de continuare și extindere tematică a cercetării.

Titlul: *Seminar de cercetare ISPMN*

Organizatori: ISPMN

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 29/04/2021

Participant: Gidó Attila

Descriere: Joi, 29 aprilie 2021, a avut loc un seminar de cercetare online la care au participat cercetătorii științifici ai ISPMN. În cadrul seminarului a fost dezbătut manuscrisul lui Attila Gidó (cercetător ISPMN), cu titlu „Loialități evreiești în

Transilvania interbelică”. Întrebarea centrală a textului se referă la modul cum poate fi aplicat conceptul de loialitate pentru a descrie relația evreilor transilvăneni cu statul român și cu minoritatea maghiară în perioada 1918-1940. După o contextualizare istorică, manuscrisul oferă un cadru teoretic al cercetării. În următoarele capitole sunt parcurse temele: semnificația conceptului de loialitate în perioada interbelică; politicile statului român față de evreii din Transilvania; declarațiile de loialitate ale evreilor.

Titlul: *Forumul de Științe Sociale: Romii - despre condițiile integrării sociale în Secuime*

Titlul prezentării: A láthatatlant láthatóvá tenni: mik változtathatják az iskolát mobilitási csatornává a roma gyermekek esetében? [Transformarea invizibilului în vizibil: ce contribuie la transformarea școlii într-un factor al mobilității sociale în cazul copiilor romi?]

Organizatori: Institutul KAM

Țara: România

Localitatea: online

Perioada: 06/05/2020

Participant: Toma Stefánia, Fosztó László

Descriere: Joi, 6 mai 2021, Institutul KAM a organizat în cadrul seriei de discuții Forumul de Științe Sociale o masă rotundă online cu titlul: Romii: despre condițiile integrării sociale în Secuime. La discuție au participat mai mulți invitați, printre care și Fosztó László și Toma Stefánia (cercetători ISPMN). Discuția s-a centrat pe relații interetnice, modele de conviețuire, situația educațională și economică a romilor, respectiv pe rolul și posibilitățile actorilor implicați în procesul integrării sociale prin dezvoltarea și implementarea unor proiecte. Contribuția Stefániei Toma s-a intitulat A láthatatlant láthatóvá tenni: mik változtathatják az iskolát mobilitási csatornává a roma gyermekek esetében? [Transformarea invizibilului în vizibil: ce contribuie la transformarea școlii într-un factor al mobilității sociale în cazul copiilor romi?] Discuția în limba maghiară poate fi vizionată pe pagina de FB a KAM.

<https://www.facebook.com/100000553017867/videos/4475225152505874/>

Linkuri reacții presă:

<https://www.facebook.com/100000553017867/videos/4475225152505874/>

Titlul: *Conferința națională Omul sub „Teroarea istoriei”: Indivizi, Comunități, Crize în Europa Secolului XX*

Titlul prezentării: Mișcarea națională tătară din Dobrogea și regimul comunist. Studiu de caz. Familia liderului Necip Hagi Fazıl

Organizatori: Institutul Totalitarismului, Academia Română

Țara: România

Localitatea: București

Perioada: 27/05/2021

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: Joi, 27 mai 2021, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la conferința online Omul sub „Teroarea istoriei”: Indivizi, Comunități, Crize în Europa Secolului XX, organizată de Institutul Totalitarismului, Academia Română. Scopul conferinței a fost de a evalua modul în care indivizii și comunitățile încearcă să

depășească și să supraviețuiască crizelor (războaie, crize economice, pandemii). Au fost prezentate lucrări care au analizat cu prioritate următoarele câmpuri tematice: strategii individuale și colective pentru adaptarea la crize; analiza percepțiilor individuale și comunitare asupra crizelor; exemple de bune practici/eșecuri ale instituțiilor statale în gestiunea diverselor crize; consecințe ale crizelor asupra memoriei sociale/istorice. Din partea ISPMN a participat Adriana Cupcea cu prezentarea Mișcarea națională tătară din Dobrogea și regimul comunist. Studiu de caz. Familia liderului Necip Hagi Fazıl 2 . Cercetarea analizează care a fost impactul represiunii comuniste asupra Mișcării Naționale Tătare și a procesului lotului tătarilor din 1953, din perspectivă individuală și a membrilor familiilor implicate direct în această mișcare. Analiza este centrată pe cazul liderului tătar dobrogean Necip Hagi Fazıl și al evoluției sociale a familiei acestuia, pe parcursul perioadei comuniste. De asemenea, în secundar, pe baza studiului de caz prezentat, a analizei unor date autobiografice a membrilor lotului din 1953, a unor mărturii orale, corelate cu date demografice, autoarea a analizat impactul și consecințele acestui episod la nivelul mentalului colectiv al comunității tătare.

Programul conferinței poate fi vizualizat aici:

https://totalitarism.ro/wp-content/uploads/2021/05/INST_Program-27-mai-2021.pdf

Titlul: *Săptămâna Festivă a Cărții Maghiare din Cluj*

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 05/06/2021

Participant: Gidó Attila, Kiss Tamás

Descriere: În data de 5 iunie 2021, în cadrul Săptămânii Festive a Cărții Maghiare din Cluj a avut loc prezentarea seriei de cărți „20. század” [Secolul 20] a Editurii Kriterion. La eveniment au participat coordonatorii seriei Gidó Attila (cercetător ISPMN) și Jakabffy Tamás, respectiv Kiss Tamás (cercetător ISPMN). Până în prezent au apărut următoarele cărți din serie:

Bárdi Nándor, Éger György, Filep Tamás Gusztáv (ed.), Magyarok Romániában (1990-2015): Tanulmányok az erdélyi magyarságról [Maghiarii în România (1990-2015): Studii despre maghiarii din Transilvania], 2020;

Falusi Norbert, Két nemzet határán. Erdélyi magyar nemzetépítők az európai nagy változásban [La granița între două națiuni: făuritorii naționali din Transilvania în perioada de schimbare politică a Europei], 2020;

Főcze János, A MADOSZ. Baloldali magyar történet a Román Királyságban (1934-1944). [Uniunea Muncitorilor Maghiari din România. O istorie de stânga în Regatul României], 2020;

Nagy Botond, Mercur a keleti végeken. Határszéli gazdasági környezeti modellek a dualizmus kori Háromszéken (1867-1918) [Mercurius la confiniile orientale: Mediu economic de graniță și modele de afaceri în Trei Scaune în timpul dualismului austro-ungar], 2021.

Titlul: *Expoziție „Lucruri Amare” (Bitter Things)*

Titlul prezentării: Discuție pe marginea expoziției Bitter Things (Lucruri Amare) și a filmului Waiting for August (Așteptând luna august)

Organizatori: Muzeul Etnografic al Transilvaniei Cluj Napoca, Centrul Cultural German Cluj Napoca

Țara: România

Localitatea: Cluj Napoca

Perioada: 13/06/2021

Participant: Anghel Remus

Descriere: În data de 13 iunie, Remus Anghel, cercetător ISPMN, a participat la discuția de încheiere a expoziției Bitter Things (Lucruri Amare), expoziție concepută de către Asociația Bi'bak din Berlin. Expoziția utilizează ideea telefonului public ca exemplificare a comunicării care are loc între migranți, prietenii și familiile lor. Expoziția s-a încheiat cu vizionarea unui film documentar pe tema copiilor rămași acasă și a relațiilor transnaționale. Remus Anghel a discutat ideea de protecție socială și cum este ea afectată de migrație, de existența sau lipsa politicilor publice, precum și de rolul pe care îl are mobilitatea liberă în cadrul Uniunii Europene pentru a combate unele din efectele cele mai nedorite ale migrației.

Titlul: *Stagiu de cercetare la Arhivele Naționale Române*

Țara: România

Localitatea: București

Perioada: 13/06/2021 - 18/06/2021

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: În perioada 13 iunie-18 iunie, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a realizat un stagiul de cercetare la Arhivele Naționale Române, București. Stagiul a avut loc în cadrul unui proiect ISPMN care are ca scop analiza documentară a fondurilor arhivistice referitoare la turcii și tătarii musulmani, în perioada comunistă. Prin acest stagiul de cercetare a avut loc extinderea cercetărilor cu privire la musulmanii din România, în Arhivele Naționale ale României (ANR), Fondul Ministerul Artelor și Cultelor și Fondul Comitetul Central al PCR.

Titlul: *Csángó ifjúsági tábor (Tabăra de tineret ceangăiesc)*

Titlul prezentării: Migráció és vallási áttérés egy moldvai roma közösségben (Migrație și convertire religioasă într-o comunitate de romi din Moldova)

Organizatori: Moldvai Csángómagyarok Szövetsége (Asociația Maghiarilor Ceangăi din Moldova)

Țara: România

Localitatea: Vladnic

Perioada: 07/07/2021

Participant: Peti Lehel

Descriere: În data de 7 iulie 2021 Peti Lehel, cercetător ISPMN, a participat la Csángó ifjúsági tábor (Tabăra de tineret ceangăiesc) organizat de Moldvai Csángómagyarok Szövetsége (Asociația Maghiarilor Ceangăi din Moldova) în satul Vladnic (județul Bacău) unde a ținut o prezentare pentru promovarea științei cu titlul Migráció és vallási áttérés egy moldvai roma közösségben (Migrație și convertire religioasă într-o comunitate de romi din Moldova). Prelegerea a analizat relația dintre migrație și pentecostalism într-un sat din Moldova, totodată a oferit o perspectivă despre metode de abordare ale antropologiei culturale.

Titlul: *Cercetare de teren: Holocaustul din Transilvania de Nord*

Țara: România

Localitatea: Oradea

Perioada: 20/07/2021 - 22/07/2021

Participant: Gidó Attila

Descriere: În perioada 20-22 iulie 2021 a fost un stagiul de cercetare în Arhiva Districtuală a Bisericii Reformate, Oradea. Scopul cercetării a fost identificarea unor surse documentare ecleziastice referitoare la Holocaustul din Transilvania de Nord. Am cercetat în fondul protopopiatului reformat din comitatul Maramureș-Ugocea. Fondul conține informații referitoare la atitudinea Bisericii Reformate față de exproprierea terenurilor evreiești în 1941-1943.

Titlul: *Conferința anuală a doctoranzilor lingviști în cadrul Școlii Doctorale de Hungarologie (Universitatea Babeș-Bolyai)*

Titlul prezentării: Limbă și identitate în cazul grecilor și armenilor din România.

Organizatori: Școala Doctorală de Hungarologie

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 04/09/2021

Participant: Veress Ilka

Descriere: Sâmbătă, 4 septembrie 2021, Ilka Veress (cercetător ISPMN) a participat la Conferința Anuală a Doctoranzilor Lingviști organizată de Școala Doctorală de Hungarologie a Universității Babeș-Bolyai. În prezentarea sa cu titlul „Vitalitatea lingvistică în cazul unei comunități grecești din România” a creionat factorii cei mai importanți în procesul de disimulare etnică și revitalizare lingvistică din ultimele decenii. Prezentarea a avut la bază materialele empirice colectate de ISPMN în cadrul proiectului „Afirmarea etnicității în comunitățile minoritare din România.”

Titlul: *Stagiu de documentare: Festivalul de Film Documentar ASTRA (Sibiu)*

Organizatori: ASTRA Sibiu

Țara: România

Localitatea: Sibiu

Perioada: 13/09/2021 - 19/09/2021

Participant: Iulia-Elena Hossu

Descriere: În perioada 13-19 septembrie 2021, a avut loc online Festivalul de Film Documentar ASTRA. AFF 2021 Sibiu, ajuns la cea de-a 27-a ediție, este cel mai mare festival de film documentar din România și unul dintre cele mai importante din Europa. Anul acesta programul festivalului a cuprins o selecție de documentare proiectate la ediția în aer liber, desfășurată în perioada 5-12 septembrie, cât și o selecție de documentare incluse în ediția online a festivalului. Având în vedere interesul de cercetare pe tematica reprezentării vizuale, Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) a beneficiat de un stagiul de documentare urmărind seria de proiecții propuse de către organizatori în cadrul ediției online. Mai multe detalii despre eveniment puteți accesa pe pagina AFF 2021.

Titlul: *Regimuri dictatoriale, lege și drepturi cetățenești în secolul XX*

Titlul prezentării: Drepturile minorităților naționale la învățământul în limba maternă, post 1990. Cazul limbii tătare din Dobrogea.

Organizatori: Fundația Hanns Seidel, Academia Evanghelică Transilvania

Țara: România

Localitatea: Sibiu

Perioada: 17/09/2021 - 18/09/2021

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: În perioada 17-18 septembrie 2021 Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la conferința Regimuri dictatoriale, lege și drepturi cetățenești în secolul XX, organizată de Asociația Evanghelică Transilvania și Fundația Hanns Seidel. Adriana Cupcea a prezentat lucrarea cu titlul: Dreptul minorităților naționale la învățământul în limba maternă, post 1990. Cazul limbii tătare din Dobrogea.

Titlul: *Cercetare de teren în Arhiva Districtuală a Bisericii Reformate, Oradea*

Țara: România

Localitatea: Oradea

Perioada: 07/10/2021 - 08/10/2021

Participant: Gidó Attila

Descriere: În perioada 7-8 octombrie 2021, Gidó Attila a participat la un stagiul de cercetare în Arhiva Districtuală a Bisericii Reformate, Oradea. Scopul cercetării a fost continuarea identificării surselor documentare ecleziastice referitoare la Holocaustul din Transilvania de Nord. A fost cercetat în fondul protopopiatului reformat Carei, respectiv în fondurile eparhiilor din Carei și Oradea. Fondurile conțin informații referitoare la atitudinea Bisericii Reformate față de exproprierea terenurilor evreiești în 1941-1944, respectiv date referitoare la convertiri, situația elevilor de origine evreiască etc.

Titlul: *Vallásvariációk. SZTE BBTE közös konferencia az SZTE alapításának 100 évfordulójára (Variații religioase. Conferință la centenarul înființării Universității din Szeged în parteneriat cu Universitatea Babeș-Bolyai)*

Titlul prezentării: Pünkösdzizmus és szociális integráció: egy csángó asszony vallási megtérése (Penticostalism și incluziune socială: convertirea religioasă a unei femei ceangăiești)

Organizatori: Vallástudományi Tanszék, MTA-SZTE Convivencia Kutatócsoport (ELKH) Szeged, BBTE Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet, Valláskutató Intézet Kolozsvár (Departamentul de Studii Religioase, Grupa de Cercetare Convivencia a Academiei Maghiare și Universității din Szeged, UBB Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Institutul pentru Studiarea Religiei, Cluj-Napoca)

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 05/11/2021

Participant: Peti Lehel

Descriere: Bazându-se pe un proiect de cercetare mai amplu, dar continuându-l/extinzându-l cu noi cercetări de teren și aspecte de analiză, prezentarea își propune să ofere un „prim-plan antropologic” asupra unei femei ceangăiești care se convertește la penticostalism într-un sat catolic din Moldova. Studiul de caz oferă o perspectivă asupra

funcționării normelor și instituțiilor care guvernează viața persoanei, a reacției comunității romano-catolice, a răspunsului familiei și a strategiei preotului în abordarea situației. În finalul prezentării, autorul reflectă asupra specificității convertirii în contextul ceangăilor din Moldova din perspectiva unui model clasic de convertire.

Titlul: *Sesiunea Științifică Internațională PONTICA, Ediția 54.*

Titlul prezentării: Turc, rom, musulman sau clasă muncitoare? Efectele politicilor regimului comunist, într-o comunitate urbană de romi turci musulmani din Dobrogea (România).

Organizatori: Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța

Țara: România

Localitatea: Constanța

Perioada: 17/11/2021 - 19/11/2021

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: În perioada 17-19 noiembrie 2021, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la Sesiunea Științifică Internațională PONTICA, Ediția 54, organizată de Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța. Adriana Cupcea a moderat împreună cu Lavinia Dumitrașcu (MINAC) sesiunea cu titlul Dobrogea în secolele XIX - XX, dedicată istoriei politice, economice și culturale a regiunii în perioada modernă și contemporană. În cadrul aceleiași conferințe, Adriana Cupcea a susținut prezentarea, Turc, rom, musulman sau clasă muncitoare? Efectele politicilor regimului comunist într-o comunitate urbană de romi turci musulmani din Dobrogea, în cadrul secțiunii Secolul Regelui. Secolul extremelor, organizate de Facultatea de Istorie a Universității Ovidius. Cercetarea prezentată de Adriana Cupcea se înscrie în direcția de cercetare referitoare la situația actuală a romilor turci musulmani din statele din Balcani, create după dezintegrarea Imperiului Otoman, propunându-și descrierea unei comunități rome de religie musulmană și vorbitoare de limbă turcă dintr-un oraș postsocialist (Medgidia), din regiunea sud-estică, Dobrogea. Obiectivul specific al cercetării este explorarea intersecției dintre memorie, identitate și definierea felului în care transformările politice, economice și sociale ale perioadei comuniste se reflectă în structura etnică și religioasă a comunității romilor musulmani din Medgidia. Explorând memoria comunismului, povestirile de viață (life histories) au condus cercetarea înspre perspectiva sentimentului de nostalgie, înțeleasă ca un tip de memorie, ca o re-creare a trecutului care merge dincolo de simpla recuperare, atingând dimensiuni politice, ideologice, socio-economice și personale, legată în același timp de nevoile prezentului și de dorințele viitorului.

Titlul: *A Magyar Tudomány Napja Erdélyben [Ziua Științei Maghiare în Transilvania]*

Titlul prezentării: Egyenlőtlen akkomodáció: az erdélyi magyar közösség helyzete a romániai kisebbségpolitikai rezsimben [Acomodare inegală: situația comunității maghiare în cadrul regimului românesc de protecția minorităților]

Organizatori: Societatea Muzeului Ardelean

Țara: România

Localitatea: Cluj

Perioada: 19/11/2021

Participant: István Gergő Székely

Descriere: În prezentare s-a încercat o caracterizare a regimului de protecție a minorităților din România și situația minorității maghiare în cadrul acestuia. Cadrul conceptual este cel elaborat în cartea „Unequal Accommodation of Minority Rights. Hungarians in Transylvania” (de Tamás Kiss, István Gergő Székely, Tibor Toró, Nándor Bárdi, István Horváth, editura Springer, Cham, 2018), însă actualizat din prisma evenimentelor și proceselor politice din România și Ungaria din ultimii ani, precum și pe baza unor cercetări mai recente.

Prezentarea a avut loc în cadrul panelului plenar al conferinței, dedicat cercetătorilor tineri (intitulat Fiatal kutatók a tudomány szolgálatában [Tineri cercetători în serviciul științei]).

Evenimentul a avut loc online.

Programul conferinței poate fi accesat la <https://www.eme.ro/web/mtne/emetudnap2021>

Înregistrarea video a prelegerilor poate fi accesată la:

[https://www.youtube.com/watch?v=xn0a-](https://www.youtube.com/watch?v=xn0a-2OTxHI&ab_channel=Erd%C3%A9lyiM%C3%BAzeum-Egyes%C3%BClet)

[2OTxHI&ab_channel=Erd%C3%A9lyiM%C3%BAzeum-Egyes%C3%BClet](https://www.youtube.com/watch?v=xn0a-2OTxHI&ab_channel=Erd%C3%A9lyiM%C3%BAzeum-Egyes%C3%BClet)

(prezentarea lui István Gergő Székely este prima)

Titlul: *Asistență teren pentru colectarea de probe de apă și sol în județul Harghita*

Titlul prezentării: Un model de instrument de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscurilor de sănătate asociate surselor de apă și alimente necontrolate în comunități rome din mediul rural din Transilvania

Organizatori: UBB

Țara: România

Localitatea: Avrămești

Perioada: 21/11/2021 - 22/11/2021

Participant: Kozák Gyula

Descriere: În perioada 21-22 noiembrie 2021, Gyula Kozák, cercetător ISPMN, a participat la deplasarea echipei de cercetare RHR în comunitățile de rome din cinci sate din județul Harghita și Mureș. Cele cinci sate vizitate sunt: Avrămești, Atid, Zetea din Harghita și Șaeș și Saschiz din județul Mureș. Scopul deplasării a fost colectarea de probe de apă și sol din comunitățile respective. Activitatea face parte din proiectul internațional Un model de instrument de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscurilor de sănătate asociate surselor de apă și alimente necontrolate în comunități rome din mediul rural din Transilvania în care ISPMN este partener.

Titlul: *Întâlnirea consultativă România și Copiii Romi - De la Schimbarea Esențială la Politică Publică*

Titlul prezentării: fără prezentare

Organizatori: UNICEF Romania, Agenția Națională pentru Romi

Țara: România

Localitatea: online

Perioada: 24/11/2021

Participant: Fosztó László

Descriere: László Fosztó a participat la întâlnirea consultativă România și Copiii Romi - De la Schimbarea Esențială la Politică Publică organizată de UNICEF Romania și

Agencia Națională pentru Romi. Evenimentul a fost coordonat de Simona Torotcoi (Consultant UNICEF), iar gazda întâlnirii a fost Pieter Bult (Reprezentantul UNICEF România). Participanții au avut ocazia să contribuie cu propuneri de politici publice, și să-și exprime viziunea lor asupra problemelor cu care se confruntă copiii de etnie romă din România și idei pentru intervențiile necesare. Printre altele, a fost prezentată o evaluare a situației copiilor romi din România (Eduard Petrescu, UNICEF România), propunerea de Strategie Națională pentru Incluziunea Romilor 2021-2027 (Iulian Stoian, ANR) și un nou mecanism de monitorizare și evaluare a implementării strategiei (Denisa Mierosu, Consultant Banca Mondială).

2. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, universități de vară etc. internaționale

Titlul: *Jüdische Jugend im Übergang/ Jewish Youth in Transit (Tineretul evreiesc în tranziție) - ONLINE*

Titlul prezentării: Alternative identities at the periphery of a national(ist) state. Jewish youth organizations in 1930s Romania (Identități alternative la periferia unuia stat național(ist). Organizații de tineret evreiești în România anilor 30)

Organizatori: Selma Stern Zentrum für Jüdische Studien Berlin-Brandenburg (ZJS) in Berlin

Țara: Germania

Localitatea: Berlin

Perioada: 04/03/2021 - 06/03/2021

Participant: Anca Filipovici

Descriere: În perioada 4-6 martie 2021, a avut loc conferința internațională online, Jewish Youth in Transit [Tineretul evreiesc în tranzit], organizată de Selma Stern Zentrum für Jüdische Studien Berlin-Brandenburg (ZJS), în parteneriat cu Universitatea Ebraică din Ierusalim, pe tema emergenței culturilor și mișcărilor de tineret evreiești în secolul 20. În cadrul panelului dedicat istoriei interacțiunilor între spații și mișcări de tineret, Anca Filipovici (cercetător ISPMN) a susținut prezentarea cu titlul „Alternative identities at the periphery of a national(ist) state. Jewish youth organizations in 1930s Romania” [Identități alternative la periferia unuia stat național(ist). Organizații de tineret evreiești în România anilor 30]. Cercetarea a utilizat surse de arhivă și ego-documente care trasează ideologia și instrumentele principalelor organizații și mișcări evreiești de tineret active în România anilor 1930, susținând că în timpul existenței oficiale sau ilegale, acestea au funcționat ca insule ale identității evreiești într-un stat naționalist.

Titlul: *Lansare de carte: Social and Economic Vulnerability of Roma people. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori-cheie în succesul și continuitatea educațională]*

Titlul prezentării: Lansare de carte - Social and Economic Vulnerability of Roma people. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor.

Organizatori: Toma Stefania, Maria Mendes, Olga Magano

Țara: Italia

Localitatea: online

Perioada: 08/03/2021

Participant: Toma Stefania

Descriere: Luni, 8 martie 2021, a avut loc lansarea volumului Social and Economic Vulnerability of Roma people. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori-cheie în succesul și continuitatea educațională] în spațiul virtual. Evenimentul a fost găzduit de CIES-Iscte (Lisabona, Portugalia) și inaugurat de către directoarea centrului, Teresa Patricio. După scurte intervenții ale editorilor Mendes Maria Manuela (CIES-Iscte), Olga Magano (CIES-Iscte) și Toma Stefania (ISPMN), volumul a fost prezentat de Juan F. Gamella,

profesor la Universitatea din Granada. În final, autorii au avut posibilitatea de a prezenta pe scurt contribuțiile individuale și a răspunde la întrebări sau observații.

Titlul: *Participare la conferința IUAES, International Union of Anthropological and Ethnological Sciences (Uniunea Internațională a Științelor Antropologice și Etnologice)*

Titlul prezentării: Few successful, many mobiles. Transnational return, ongoing mobility, and social differentiation in Romania (Puțini de succes, mulți mobili. Întoarcere transnațională, mobilitate continuă și diferențiere socială în România)

Organizatori: IUAES, Institutul Antropologic din Zagreb

Țara: Croația

Localitatea: Sibenik

Perioada: 9-14/03/2021

Participant: Anghel Remus

Descriere: În perioada de 9-14 martie, Remus Anghel, cercetător ISPMN, a participat la Congresul IUAES (International Union of Anthropological and Ethnological Sciences – Uniunea Internațională a Științelor Antropologice și Etnologice). În cadrul congresului Remus Anghel a organizat împreună cu Caroline Hornstein-Tomic, cercetător la institutul Ivo Pilar din Zagreb, un panel intitulat „Capitalizing Return. Remigrants and Transnational Networks as Significant Agents of Change” (Utilizând întoarcerea. Remigranți și rețele transnaționale ca actori de schimbare semnificativi).

În data de 12 martie, Remus Anghel, cercetător ISPMN, a prezentat, în cadrul congresului IUAES, articolul intitulat „Few successful, many mobiles. Transnational return, ongoing mobility, and social differentiation in Romania” (Puțini de succes, mulți mobili. Întoarcere transnațională, mobilitate continuă și diferențiere socială în România). Articolul arată cum migrația de întoarcere participă la procese de diferențiere socială.

Titlul: *École des hautes études en sciences sociales séminaire "Mobilités et contacts dans les mondes romani" dirigé par Ilsen About, Evangelia Adamou, Martin Olivera et Adèle Sutre „Mobilitate și contacte în lumile rome: Istorie, lingvistică și antropologie”, organizat de Ilsen About, Evangelia Adamou, Martin Olivera și Adèle Sute*

<https://listsem.ehess.fr/courses/779/requests/new>

Titlul prezentării: Khangeri ando murro kher: Online activism of Evangelical Roma and the new discourse of collective immunity during the global spread of coronavirus (Biserică în casa mea: activism oline în rândul romilor neoprotestanți și discursul imunității colective în perioada răspândirii coronavirusului)

Organizatori: Ilsen About, Evangelia Adamou, Martin Olivera et Adèle Sutre

Țara: Franța

Localitatea: Paris / online

Perioada: 26/03/2021

Participant: Fosztó László

Descriere: László Fosztó (cercetător SIPMN) a susținut o prezentare în cadrul seminarului online: „Mobilitate și contacte în lumile rome: Istorie, lingvistică și antropologie”, organizat de Ilsen About, Evangelia Adamou, Martin Olivera și Adèle Sute la EHESS (École des hautes études en sciences sociales | EHESS), Paris. Titlul

prezentării a fost: Biserică în casa mea: Activism online în rândul romilor evanghelici și noul discurs al imunității colective în vremea pandemiei.

Linkuri reacții presă: <https://lubartworld.cnrs.fr/en/program-2021-of-the-mobility-and-contacts-in-the-romani-worlds-seminar/>

Titlul: *Seminarul Departamentului de Antropologie Socială, Facultatea de Studii Sociale și Economice, Universitatea Comenius, Bratislava, la invitația directorului acestui departament, prof. Juraj Buzalka.*

Titlul prezentării: Etnicitate locală și amenințarea xenofobiei în România [Local ethnicity and the threats of xenophobia in Romania]

Organizatori: Departamentul de Antropologie Socială, Facultatea de Studii Sociale și Economice, Universitatea Comenius, Bratislava

Țara: Slovacia

Localitatea: Bratislava

Perioada: 12/04/2021

Participant: Fosztó László

Descriere: László Fosztó (cercetător ISPMN) a participat la seminarul Departamentului de Antropologie Socială, Facultatea de Studii Sociale și Economice, Universitatea Comenius, Bratislava, la invitația directorului acestui departament, prof. Juraj Buzalka. Titlul prezentării a fost: Etnicitate locală și amenințarea xenofobiei în România [Local ethnicity and the threats of xenophobia in Romania]. Prezentarea a abordat relația între modelele istorice ale relațiilor etnice în contextul transformărilor socio-economice recente cu referință la opera lui Karl Polanyi. Modelele de relații etnice locale sunt bazate pe o coexistență pașnică și sunt consacrate de idei și practici ancorate în contextul socio-economic și o divizie istorică a resurselor. Transformările aduse de integrarea în sisteme politice (UE) și economice (piața comună) mai largi pot avea ca efect secundar creșterea sentimentelor xenofobe, astfel că societatea pare mai vulnerabilă în fața mesajelor populiste.

Titlul: *Conferința online Limbile în pericol de dispariție: de la documentare la revitalizare [Endangered Languages: from documentation to revitalization]*

Organizatori: CypRom – Asociația Romă din Cipru, CyLing – Societatea Lingvistică din Cipru

Țara: Cipru

Localitatea: online

Perioada: 24/04/2021

Participant: Fosztó László

Descriere: László Fosztó (cercetător ISPMN) a participat la conferința online intitulată Limbile în pericol de dispariție: de la documentare la revitalizare [Endangered Languages: from documentation to revitalization] organizată de CypRom – Asociația Romă din Cipru împreună cu CyLing – Societatea Lingvistică din Cipru. În cadrul conferinței s-au discutat aspectele metodologice și practice legate de cercetarea și conservarea unor limbi care sunt amenințate din cauza numărului redus de vorbitori.

Linkuri reacții presă: <https://www.facebook.com/events/142864837791336/>

Titlul: *REDISCOVER - Conferință online de închidere a proiectului*

Organizatori: Primăria Regensburg

Țara: Germania

Localitatea: Regensburg

Perioada: 27/04/2021 - 28/04/2021

Participant: Anca Filipovici

Descriere: În perioada 27-28 aprilie 2021, a avut loc conferința finală online a proiectului Rediscover – Redescoperirea, expunerea și exploatarea moștenirii evreiești ascunse din Regiunea Dunării, finanțat prin Programul Transnațional Dunărea (<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/rediscover>), organizată de partenerul municipal Regensburg (Germania). Prima zi a evenimentului s-a adresat publicului larg, prin transmiterea live a unor dezbateri susținute de experți internaționali pe teme de pluralității iudaismului modern și turismului cultural valorizat prin patrimoniul evreiesc local. Cea de-a doua zi a reunit partenerii de proiect pentru evaluarea programelor pilot implementate până la această etapă și stabilirea potențialului de transferabilitate al proiectului prin manualul Rediscover de promovare a turismului și a moștenirii culturale evreiești locale. Din partea ISPMN, partener strategic asociat al proiectului, au participat la eveniment cercetătorii Anca Filipovici și Attila Gido.

Titlul: *Politics in motion: Using video and film-based practices in/on Eastern Europe [Politici în mișcare: utilizarea practicilor cercetării vizuale în Europa de Est] - workshop online*

Titlul prezentării: O relație dificilă: etnologie, antropologie și studii vizuale în România postcomunistă

Organizatori: Visual Studies

Țara: Regatul Unit

Localitatea: Londra

Perioada: 20/05/2021

Participant: Iulia-Elena Hossu

Descriere: Joi, 20 mai 2021, a avut loc online workshop-ul internațional cu titlul Politics in motion: Using video and film-based practices in/on Eastern Europe [Politici în mișcare: utilizarea practicilor cercetării vizuale în Europa de Est], organizat de Eva Bertrand (Universitatea Economică de Stat St. Petersburg); Dmitrii Omelchenko (Școala Superioară de Economie St. Petersburg) și Julie Patarin-Jossec (Universitatea de Stat St. Petersburg). Unul dintre obiectivele acestui atelier de lucru a fost acela de a încuraja dezvoltarea și propunerea unor articole de calitate pentru publicarea în revista de specialitate Visual Studies, lucrări ce pun accentul pe cercetările vizuale din Europa de Est. Pe lângă sesiunea de discuții, ce s-a centrat pe articolele acceptate pentru prezentare, editorii de studii vizuale au formulat recomandări menite a dezvolta în continuare articolele sau documentarele în lucru, în vederea sprijinirii publicării lor în cadrul revistei. Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) a participat la programul workshop-ului cu prezentarea intitulată A hostile relationship: ethnology-anthropology-visual research in postcommunist Romania [O relație dificilă: etnologie, antropologie și studii vizuale în România postcomunistă].

Visual Studies este un jurnal publicat de IVSA (Asociația Internațională de Sociologie Vizuală) și apare sub egida Taylor&Francis.

Titlul: *Seminariile HOMInG*

Titlul prezentării: Home Balloon – Contentual and conceptual stretching of Home. Family aspirations on the move [Căminul Balon – extinderea conceptuală și de conținut a Căminului. Aspirațiile de familie în mișcare]

Organizatori: Universitatea din Trento, Facultatea de Sociologie

Țara: Italia

Localitatea: online

Perioada: 03/06/2021

Descriere: Joi, 3 iunie 2021, Stefánia Toma (cercetător ISPMN) și-a susținut prezentarea în cadrul seriei de seminarii ERC – HOMInG cu titlul: Home Balloon – Contentual and conceptual stretching of Home. Family aspirations on the move [Căminul Balon – extinderea conceptuală și de conținut a Căminului. Aspirațiile de familie în mișcare]. În cadrul acestui seminar, Stefánia Toma a prezentat concluziile stagiunii de cercetare. Întrebările lansate s-au centrat în jurul a trei mari întrebări: Ce înseamnă casa, acasă și căminul pentru familiile sărace care participă în diferite forme ale migrației internaționale? Care este relația dintre aspirațiile de familie legate de cămin și migrația internațională? Ce dificultăți și bariere metodologice a impus perioada pandemiei în cercetarea temei de Cămin? În prezentare, metafora Căminului a fost un balon, care pe lângă că poate să creeze un sentiment de siguranță, reprezintă proprietatea, care poate să fie extrem de mobilă, schimbătoare, dar și fragilă în același timp. În concluzie, conceptul de cămin pentru mulți participanți în migrația internațională este elastic, o caracteristică care îi este acordată prin evaluarea stadiului de incompletitudine sau finitudine.

Mai multe informații puteți găsi pe pagina: <https://homing.soc.unitn.it/homing-seminars/>

Linkuri reacții presă: <https://homing.soc.unitn.it/homing-seminars/>

Titlul: *Cerc de lectură al antropologilor de dans*

Titlul prezentării: Amikor a nép táncol, akkor néptáncol? Gondolatok a hagyományos táncok kultúra jelenkori változásairól (Câteva gânduri asupra schimbării dansului popular în zilele noastre)

Organizatori: Asociația Etnocoreologică Maghiară din Ungaria

Țara: Ungaria

Localitatea: prelegere online

Perioada: 09/06/2021

Participant: Kőnczei Csongor

Descriere: Miercuri, 9 iunie, Csongor Kőnczei (cercetător ISPMN) a fost invitatul Cercului de lectură al antropologilor de dans, eveniment online organizat de către Asociația Etnocoreologică Maghiară din Ungaria. În cadrul acestui cerc de lectură a fost dezbătut studiul lui Csongor Kőnczei Amikor a nép táncol, akkor néptáncol? Gondolatok a hagyományos táncok kultúra jelenkori változásairól (Câteva gânduri asupra schimbării dansului popular în zilele noastre). De menționat că în primăvara anului 2021 Csongor Kőnczei a devenit membru al Asociației Etnocoreologic Maghiară din Ungaria.

Linkuri reacții presă:

<https://www.facebook.com/events/521182189019783/?ref=newsfeed>

<https://etnokoreologia.wordpress.com/tancantropologus-olvasokor/>

Titlul: *Conference on Studies of Belonging - NIAS CONFERENCE 2021 (online) [Conferință internațională - Studii despre apartenență]*

Titlul prezentării: Trans[Nationality and Formations] of Homes. Romanian citizens in Europe and at Home [Trans(naționalitate și formarea) caselor. Cetățeni români în Europa] - Iulia Hossu și Stefania Toma

Organizatori: Netherlands Institute for Advanced Study

Țara: Țările de Jos

Localitatea: Amsterdam

Perioada: 09/06/2021 - 11/06/2021

Participant: Iulia-Elena Hossu, Toma Stefania

Descriere: În perioada 9-11 iunie 2021, a avut loc online conferința internațională Studies of Belonging - NIAS CONFERENCE 2021 (online) [Conferință internațională - Studii despre apartenență] organizată de Institutul de Studii Avansate Olanda. Joi, 9 iunie, în cadrul panelului intitulat „Homing Desires” prezidat de chair Phil Kasnitz (sociolog), Iulia-Elena Hossu și Toma Stefania (cercetători ISPMN) au susținut prezentarea cu titlul Trans[Nationality and Formations] of Homes. Romanian citizens in Europe and at Home [Trans(naționalitate și formarea) caselor. Cetățeni români în Europa].

Autoarele studiului se concentrează pe o temă subreprezentată până acum de cercetările în domeniu, care pune în contextul identității și diversității etnice conceptul de „acasă”.

Mai multe detalii despre conferință precum și programul întregului eveniment pot fi accesate aici [<https://nias.knaw.nl/events/conference-on-studies-of-belonging/>].

Titlul: *Family Migration in Times of Crisis [Migrația familiei în vremuri de criză] - online*

Titlul prezentării: Children in locked-down social and mental spaces [Copii în spații sociale și mentale închise] - Áron Telegdi-

Csetri, Viorela Ducu, Iulia Hossu și Sorana Constantinescu

Organizatori: The Marriage and Migration Network, Radboud University Network on Migrant Inclusion (RUNOMI)

Țara: Țările de Jos

Localitatea: Nijmegen

Perioada: 15/06/2021

Participant: Iulia-Elena Hossu

Descriere: Marți, 15 iunie 2021, a avut loc online workshopul internațional intitulat Family Migration in Times of Crisis [Migrația familiei în vremuri de criză]. Evenimentul a fost organizat sub egida The Marriage and Migration Network și Radboud University Network on Migrant Inclusion (RUNOMI) adunând specialiști din numeroase țări ce au abordat tematica familiei și migrației. În cadrul conferinței, a avut loc și prezentarea lucrării cu titlul „Children in locked-down social and mental spaces” [Copii în spații sociale și mentale închise] ce îi are ca autori pe Áron Telegdi-Csetri, Viorela Ducu, Iulia Hossu (cercetător ISPMN) și Sorana Constantinescu. Lucrarea are la bază o cercetare desfășurată online de către autori în care s-au realizat interviuri cu părinți și copii, membri ai familiilor transnaționale. Cercetarea este realizată în perioada martie-mai 2020, în timpul stării de urgență instaurată pe fondul pandemiei de COVID-19. Datele

calitative sunt completate de cele ale unui sondaj online realizat în aceeași perioadă cu respondenți copii.

Titlul: *SIEF2021 15th Congress - BREAKING THE RULES? POWER, PARTICIPATION, TRANSGRESSION (ONLINE) [Cel de-al 15-lea Congres SIEF - Încălcând regulile? Putere, Participare, Abatere]*

Titlul prezentării: Humor During a Global Pandemic: Mother-in-law and Daughter-in-law Relationship in Romanian Society [Relația soacră-noră în societatea românească. Umor în timpul unei pandemii globale]

Organizatori: The International Society for Ethnology and Folklore—SIEF

Țara: Finlanda

Localitatea: Helsinki

Perioada: 19/06/2021 - 24/06/2021

Participant: Iulia-Elena Hossu

Descriere: În perioada 19-24 iunie 2021, s-a desfășurat online Cel de-al 15-lea Congres Internațional SIEF (Societatea Internațională de Etnologie și Folclor) cu titlul Breaking the Rules? Power, Participation, Transgression [Încălcând regulile? Putere, Participare, Abatere]. Evenimentul a fost organizat de Universitatea Helsinki Finlanda) și a întrunit peste 1.300 de cercetători în domeniu din toate colțurile lumii. Pe parcursul unei întregi săptămâni participanții au avut acces la o platformă ce a găzduit o diversitate de paneluri, workshopuri și filme documentare. Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) a participat cu lucrarea intitulată Humor During a Global Pandemic: Mother-in-law and Daughter-in-law Relationship in Romanian Society [Relația soacră-noră în societatea românească. Umor în timpul unei pandemii globale]. Pornind de la imaginarul bogat și complex centrat pe relația dintre soacră și noră, imaginarul care există în societatea românească, cercetătoarea analizează modul în care această relație a fost reprezentată vizual prin intermediul caricaturilor și a meme-urilor, în noul context declanșat de pandemia COVID-19. Mai multe detalii despre întregul eveniment cât și întregul program vedeți aici. <https://www.siefhome.org/congresses/sief2021/>

Linkuri reacții presă: <https://www.siefhome.org/congresses/sief2021/> /

Titlul: *Stagii de documentare și schimburi de experiență în cadrul proiectului MIGROMDEVPOL*

Titlul prezentării: MIGROMDEVPOL

Organizatori: Institutul pentru Cercetarea Minorităților din cadrul Academiei Ungare de Științe, Universitatea Södertörn

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta, Stockholm

Perioada: 21/06/2021 - 16/07/2021

Participant: Toma Stefánia

Descriere: În perioada 21 iunie – 16 iulie 2021, Stefánia Toma (cercetător ISPMN) a participat la un stagiul de cercetare la Institutul de Cercetări Sociale TÁRKI (Budapesta, Ungaria) în cadrul proiectului internațional COST Action 16111 EthMigSurveyData - International Ethnic and Immigrant Minorities' Survey Data Network și MIGROMDEVPOL - Migration of Roma and indicators for local development policies [Migrația romilor și indicatori pentru politici de dezvoltare locală] (proiect ISPMN).

Rețeaua CA16111 are membri din 35 de țări, iar scopul ei este de a funcționa ca un centru (hub) de cercetări despre integrarea economică, socială și politică a minorităților etnice și a migranților. Scopul proiectului este de a integra, armoniza și optimiza instrumente și metode de cercetare pentru o mai bună înțelegere a incluziunii grupurilor vulnerabile din Europa, astfel această colaborare internațională contribuie la îmbunătățirea culegerii și analiza datelor, respectiv la dezvoltarea unor indicatori comuni la nivel European, dar, mai ales, la realizarea unor schimburi de experiență cu experți din domeniu. Și acest stagiu a fost parte a acestor schimburi de experiență.

Titlul: *‘Being a Minority in Times of Catastrophe’ (Minoritari în vremuri de catastrofă) - ONLINE*

Titlul prezentării: Health care at the periphery of the nation: ethnic minorities and social diseases in Romania before WWII (Sănătatea publică la periferia națiunii: minorități etnice și boli sociale în România înainte de al Doilea Război Mondial)

Organizatori: Birkbeck, University of London

Țara: Regatul Unit

Localitatea: Londra

Perioada: 25/06/2021 - 26/06/2021

Participant: Anca Filipovici

Descriere: În 25-26 iunie 2021, a avut loc la Londra un workshop online ce marchează inaugurarea Grupului de Studiu pentru Istoria Minorităților din cadrul Birkbeck College, University of London. Evenimentul intitulat ‘Being a Minority in Times of Catastrophe’ [Minorități în vremuri de catastrofă] a reunit cercetători care au discutat situația minorităților din Europa Centrală și de Sud-Est în diferite contexte de criză din ultimele două secole. În cadrul acestui eveniment, Anca Filipovici (cercetător ISPMN), membră a grupului de studiu, a susținut prezentarea „Health care at the periphery of the nation: ethnic minorities and social diseases in Romania before WWII” [Sănătatea la periferia națiunii: minorități etnice și boli sociale în România înaintea celui de-al Doilea Război Mondial].

Titlul: *Hálózatok és társadalomtörténet (Rețele și istoria socială)*

Titlul prezentării: Informális kapcsolatok és cenzúragyakorlatok (Relații informale și practici de cenzură)

Organizatori: Hajnal István Kör - Társadalomtörténeti Egyesület

Țara: Ungaria

Localitatea: Székesfehérvár

Perioada: 26/08/2021 - 28/08/2021

Descriere: În perioada 26-28 august 2021, Kiss Ágnes, cercetător ISPMN, a participat la Székesfehérvár (Ungaria) la conferința internațională interdisciplinară organizată de către asociația academică a istoricilor lucrând în domeniul istoriei sociale (Hajnal István Kör - Társadalomtörténeti Egyesület). Conferința a fost axată pe tema surselor și metodelor adecvate pentru studiul rețelelor formale și informale. Kiss Ágnes a participat cu prezentarea intitulată "Informális kapcsolatok és cenzúragyakorlatok" (Relații informale și practici de cenzură), abordând relațiile informale care s-au format între creatori, edituri și instanțele cenzurii în România în perioada socialismului de stat, respectiv practicile cenzoriale bazate pe aceste relații.

Titlul: *Conferință Internațională a Societății Europene a Sociologilor (ESA)*

Titlul prezentării: Empirie, cunoaștere și cercetarea minorităților din România (titlu provizoriu)

Organizatori: ESA

Țara: Spania

Localitatea: Barcelona

Perioada: 31/08/2021 - 03/09/2021

Participant: Toma Stefánia

Descriere: În perioada 31 august–3 septembrie 2021, Remus Gabriel Anghel și Stefánia Toma (cercetători ISPMN) au participat la cea de-a 15-a Conferință a Societății Europene de Sociologie (ESA) intitulată Cunoașterea sociologică pentru un viitor alternativ, organizată la Barcelona, Spania, și online.

Remus Anghel a prezentat un articol intitulat Prestigiu social în contexte de emigrare. Poziționarea migranților întorși în contexte multietnice din România (Social Prestige in Emigration Contexts. Returnees' Positions in a Romanian Multi-Ethnic Context). Studiul său arată cum noțiunea de prestigiu social, ca principiu de diferențiere socială, poate fi utilizată pentru înțelegerea restructurărilor produse de migrație în contexte de emigrare.

Stefánia Toma (cercetător ISPMN) în colaborare cu Maria Manuela Mendes (CIES-ISCTE și Institutul Universitar Lisabona, Portugalia) și Pedro Jorge Caetano (Universitatea Nova din Lisabona, Portugalia) au organizat o secțiune intitulată „After Weber: Making Alternative Ethical Rationalities Knowable”, cu trei paneluri distincte centrate pe diferite aspecte teoretice și empirice, care s-au bazat pe abordarea teoretică (neo)weberiană a raționalităților etice alternative și importanța lor în contextul social actual. Stefánia Toma a vorbit despre “The Multidimensionality of Deservingness and Social Closure – the (un)Making of Ethnic Communities”.

Mai multe informații despre eveniment puteți citi pe pagina conferinței.

Mai multe informații puteți citi pe pagina:

<https://www.europeansociology.org/esa-conference-2021-in-barcelona>

Linkuri reacții presă: <https://www.europeansociology.org/esa-conference-2021-in-barcelona>

Titlul: *Megemlékező konferencia a kőrösmezői deportálásokról és a kamenyec-podolszkiji tömegmészárlásról [Conferință omagială despre deportările la Frasin și despre mascarul de la Camenița Podoliei]*

Organizatori: Holokauszt Emlékközpont

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta

Perioada: 02/09/2021

Participant: Gidó Attila

Descriere: În data de 2 septembrie 2021, cercetătorul ISPMN Attila Gidó a participat la Conferința omagială despre deportările la Frasin și despre mascarul de la Camenița Podoliei. Evenimentul a fost organizat de către Centrul Memorial al Holocaustului, Budapesta. În prezentarea sa cu titlul A kamenyec-podolszkiji tömeggyilkosság észak-erdélyi vonatkozásai [Aspecte din Transilvania de Nord ale masacrului Kamenets-Podolsky], Attila Gidó a vorbit despre situația evreilor din Transilvania de Nord care au fost victime ale deportărilor din Kamenets-Podolsky (1941). Calvarul acestor două mii de

oameni a început cu ani mai devreme. În perioada interbelică, au fost publicate două decrete legi (1924, 1938), în urma cărora zeci de mii de evrei transilvăneni și-au pierdut cetățenia română. După anexarea Transilvaniei de Nord Ungariei în 1940, aceștia nu au primit cetățenie maghiară, adică au devenit apatrizi. Majoritatea victimelor deportărilor în Kamenets-Podolsky făceau parte din categoria apatrizilor.

Cei interesați de prezentările conferinței pot accesa următoarele linkuri:

În limba maghiară, (Attila Gidó, 1:12-1:38):

<https://www.facebook.com/Holokauszt/videos/2801716870133498>

Cu traducere în limba engleză, (Attila Gidó, 1:21-1:48):

https://www.youtube.com/watch?v=qzGvRo9cBu0&ab_channel=HolokausztEml%C3%A9k%C3%B6zpont

Linkuri reacții presă: Rezumatele prezentărilor:

<http://hdke.hu/hirek/k%C5%91r%C3%B6sz%C5%91t%C5%91l-kamenyec-podolszkijig>

Înregistrarea prezentării

În limba maghiară, 1:12-1:38:

<https://www.facebook.com/Holokauszt/videos/2801716870133498>

Cu traducere în limba engleză, 1:21-1:48:

https://www.youtube.com/watch?v=qzGvRo9cBu0&ab_channel=HolokausztEml%C3%A9k%C3%B6zpont

Titlul: *Întâlnirea anuală și conferința internațională a Gypsy Lore Society*

Titlul prezentării: Efectele migrației romilor în comunitățile locale (prezentare în limba engleză / titlu provizoriu)

Organizatori: Charles University și Gypsy Lore Society

Țara: Republica Cehă

Localitatea: Praga

Perioada: 08/09/2021 - 10/09/2021

Participant: Toma Stefánia

Descriere: În perioada 8-10 septembrie 2021, s-a desfășurat în regim hybrid Conferința Internațională și Întâlnirea Anuală a Gypsy Lore Society, la Praga (Cehia), organizată anul acesta de Universitatea Charles. Stefánia Toma (cercetător ISPMN) în colaborare cu Maria Manuela Mendes (CIES-ISCTE și Institutul Universitar Lisabona, Portugalia) au organizat o serie de sesiuni intitulate „Critical Perspectives on the Impacts of Covid-19 Pandemic on Roma” [Perspective critice ale impactului pandemiei Covid-19 asupra populației rome]. Prezentările au oferit analize din diferite regiuni ale Europei și au discutat efectele pandemiei asupra comunităților locale și inițiativele grass-root ale diferitelor organizații de a întări reziliența familiilor și a comunităților în fața dificultăților pe care pandemia Covid-19 le-a creat. Stefánia Toma a prezentat lucrarea cu titlul „Stay home! Stay safe!” – Effects of the Covid-19 Pandemic on the Roma Communities in Romania.

Mai multe informații puteți citi pe pagina evenimentului.

Mai multe informații puteți citi pe pagina:

<https://gls2021.ff.cuni.cz/panels/#panel-3>

Linkuri reacții presă: <https://gls2021.ff.cuni.cz/panels/#panel-3>

Titlul: *Conferința Internațională finală InGRID-2 – “Integrating Research Infrastructure for European Expertise on Inclusive Growth from Data to Policy”*

Titlul prezentării: Migrația romilor și indicatori pentru politici de dezvoltare locală

Organizatori: Universitatea Leuven

Țara: Regatul Unit

Localitatea: online

Perioada: 09/09/2021 - 10/09/2021

Participant: Toma Stefánia

Descriere: În perioada 9-10 septembrie, 2021, a avut loc Conferința Internațională finală InGRID-2 – “Integrating Research Infrastructure for European Expertise on Inclusive Growth from Data to Policy”. Proiectul a avut ca scop construirea unei rețele instituționale europene care să faciliteze accesul cercetătorilor la resurse (date și infrastructură) în domeniul lor de cercetare. Stefánia Toma (cercetător ISPMN) a participat la acest eveniment în calitate de fostă bursieră în cadrul InGRID-2 prin proiectul MIGROMDEVPOL – Migration of Roma and Indicators for Local Development Policies [Migrația romilor și indicatori pentru politici de dezvoltare locală]. În cadrul acestui proiect, Stefánia Toma a efectuat un stagiu de documentare la institutul de cercetare TÁRKI-POLC (Budapesta).

Mai multe informații găsiți pe pagina: <https://www.inclusivegrowth.eu/>

Titlul: *ECER – EERA Education and Society: expectations, prescriptions, reconciliations [Educație și societate: așteptări, prescripții, reconcilierii] online.*

Titlul prezentării: Europeanization from above and below. Implementation of two transnational educational policies in Romania (reserved places for Roma; training programs for school mediators) [Europeanizare din „sus” și „jos”. Implementarea a două politici educaționale în România (locurile speciale pentru romi și trainingul pentru mediatori școlari)]

Organizatori: ECER - European Educational Research Association (Asociația Europeană pentru Cercetări în Educație)

Țara: Statele Unite ale Americii

Localitatea: Geneva

Perioada: 10/09/2021

Participant: Plainer Zsuzsa

Descriere: În data de 9 septembrie, cercetătorul ISPMN Plainer Zsuzsa a participat la conferința internațională ECER – EERA Education and Society: expectations, prescriptions, reconciliations [Educație și societate: așteptări, prescripții, reconcilierii] organizată online. La această conferință cercetătoarea a ținut o prezentare cu titlul Europeanization from above and below. Implementation of two transnational educational policies in Romania (reserved places for Roma; training programs for school mediators) [Europeanizare din „sus” și „jos”. Implementarea a două politici educaționale în România (locurile speciale pentru romi și trainingul pentru mediatori școlari)], care se bazează pe rezultatele proiectului ISPMN „Succesul academic în rândul romilor din România și Spania”.

Titlul: *Modern Marriages. European Perspectives on Policies, Discourses, Economies and Emotions in the long 20th century [Căsătoriile moderne. Perspective europene asupra politicilor, discursurilor, economiilor și emoțiilor pe parcursul secolului al XX-lea] - online*

Titlul prezentării: Looking back for the Future. Marriage in Romania [Privind în urmă spre viitor. Căsătoria în România]

Organizatori: Dr. Lisa Dittrich, LMU München (†), Prof. Dr. Maren Röger, University of Augsburg

Țara: Germania

Localitatea: Augsburg

Perioada: 16/09/2021

Participant: Iulia-Elena Hossu

Descriere: Joi, 16 septembrie 2021, a avut loc online conferința internațională Modern Marriages. European Perspectives on Policies, Discourses, Economies and Emotions in the long 20th century - Conference in memoriam of Dr. Lisa Dittrich [Căsătoriile moderne. Perspective europene asupra politicilor, discursurilor, economiilor și emoțiilor pe parcursul secolului al XX-lea. Conferință în memoria dr. Lisa Dittrich] organizată de prof. dr. Maren Röger, Universitatea Augsburg. În cadrul panelului intitulat „Law and Politics in Post-45 Europe: Socialist and Capitalist Societies” Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) a susținut prezentarea cu titlul Looking back for the Future. Marriage in Romania [Privind în urmă spre viitor. Căsătoria în România]. Plecând de la premisa că pentru a înțelege cât mai bine prezentul este necesar a privi în trecut, studiul reflectă asupra celor mai importante prevederi legale cu privire la căsătorie în România perioadei 1965-2000. Lucrarea tratează aspecte ce țin de sfera căsătoriei și acordă un spațiu aparte modului în care aceste legiferări au influențat și formulat modul în care căsătoria a fost experimentată și reformulată de către actorii sociali în perioada comunistă și postcomunistă. Studiul are la bază cercetarea bibliografică pe tematică completată cu interviuri antropologice de tip calitativ.

Titlul: *Conferință Internațională de Limba Romani (ICRL 14) Institute for Balkan Studies (Serbian Academy of Sciences and Arts) and the Board for the Study of Life and Customs of the Roma (Serbian Academy of Sciences and Arts), in Belgrade (Serbia)*

Titlul prezentării: Folosirea limbii romani în contextul convertirii religioase: menținerea granițelor și repertoriu lingvistic (Using Romani in the context of religious conversion: boundary maintenance and language repertoire).

Organizatori: Institutul de Studii Balcanice, Academia de Știință Sârbă, Board for the Study of Life and Customs of the Roma

Țara: Serbia

Localitatea: Belgrade

Perioada: 16/09/2021

Participant: Fosztó László

Descriere: László Fosztó (cercetător ISPMN) a participat cu o prezentare la cea de-a 14-a Conferință Internațională de Limba Romani (ICRL 14). Conferința este forumul principal al cercetărilor lingvistice asupra istoricului, analizelor structurale și sociolingvistice ale limbii romani. László Fosztó a vorbit despre Folosirea limbii romani

în contextul convertirii religioase: menținerea granițelor și repertoriu lingvistic (Using Romani in the context of religious conversion: boundary maintenance and language repertoire).

Titlul: *Korszakok, állomások, fordulópontok a csángómagyarok kutatásában. Domokos Pál Péter 120 (Perioade, stații, puncte de cotitură în cercetarea ceangăilor din Moldova. Domokos Pál Péter 120)*

Titlul prezentării: Az adaptációs kényszer, az etnicitás és a nyelvhasználat dilemmái moldvai csángó vendégmunkás családokban (Etnie și utilizare a limbii – dileme asupra adaptării familiilor de migranți ceangăi din Moldova)

Organizatori: Institutul de Etnologie al Academiei Maghiare de Științe (Budapesta)

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta

Perioada: 22/09/2021

Participant: Peti Lehel

Descriere: În data de 22 septembrie 2021, Peti Lehel (cercetător ISPMN) a participat la conferința intitulată Korszakok, állomások, fordulópontok a csángómagyarok kutatásában. Domokos Pál Péter 120 (Perioade, stații, puncte de cotitură în cercetarea ceangăilor din Moldova. Domokos Pál Péter 120) organizată de Institutul de Etnologie al Academiei Maghiare de Științe în Budapesta. În prelegerea sa intitulată Nyelv és érvényesülés: moldvai csángó vendégmunkások dilemmái (Folosirea limbii și adaptare: dilemele familiilor de migranți ceangăi din Moldova) Peti Lehel a analizat modul în care etnicitatea ceangăilor moldoveni este afectată de experiența migrației forței de muncă în străinătate și de nevoia de adaptare. Autorul a prezentat faptul că familiile de religie catolică implicate în migrația forței de muncă pe termen scurt practică migrația cu intermitențe. În decizia de a migra capătă importanță apariția unei circumstanțe care necesită o cheltuială financiară mai mare, scenariul obișnuit de muncă. Cercetătorul a argumentat că creșterea nivelului de educație și mărirea cuantumului cheltuielilor financiare pentru aceasta contribuie la reactivarea practicii migrației în familiile de ceangăi.

Titlul: *Imák a népi és a populáris kultúrában: Konferencia Erdélyi Zsuzsanna születésének 100. évfordulója alkalmából (Erdélyi Zsuzsanna 100. Rugăciuni în cultura populară și vernaculară)*

Titlul prezentării: A nyelveken szólás (glosszolália) rituális gyakorlata moldvai román és roma közösségekben (Practica rituală a vorbirii în limbi [glosolalie] în comunități de etnie română și roma din Moldova)

Organizatori: Magyar Néprajzi Társaság Folklór és Nemzetiségi Szakosztálya, Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézetének Folklór Osztálya (Departamentul de Folclor și Etnie al Asociației Etnografice Maghiare, Centrul de Cercetare de Științe Umaniste, Institutul de Etnologie, Departamentul de Folclor)

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta

Perioada: 23/09/2021

Participant: Peti Lehel

Descriere: În data de 23 septembrie 2021, Peti Lehel (cercetător ISPMN) a participat la conferința intitulată Erdélyi Zsuzsanna 100. Imák a népi és a populáris kultúrában. (Erdélyi Zsuzsanna 100. Rugăciuni în cultura populară și vernaculară) organizată de Magyar Néprajzi Társaság Folklór és Nemzetiségi Szakosztálya, Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézetének Folklór Osztálya (Departamentul de Folclor și Etnie al Asociației Etnografice Maghiare, Centrul de Cercetare în Științe Umaniste, Institutul de Etnologie, Departamentul de Folclor) la Budapesta. Peti Lehel a participat la această conferință cu o prelegere cu titlul A nyelveken szólás (glosszológia) rituális gyakorlata moldvai román és roma közösségekben (Practica rituală a vorbirii în limbi [glosologie] în comunitățile de români și de romi din Moldova). Peti Lehel a analizat rolul religiei penticostale în comunitățile situate într-o microregiune din Moldova și practicile rituale ale acestora.

Titlul: *Colocviul internațional de Etnografie János Jankó*

Titlul prezentării: Kisebbségkutatás és néprajzi tudástermelés Erdélyben (Cercetarea minorităților și cercetări etnografice în Transilvania)

Organizatori: Societatea Etnografică Maghiară

Țara: Ungaria

Localitatea: Velence

Perioada: 25/09/2021

Participant: Jakab Albert Zsolt, Peti Lehel

Descriere: În data de 25.09.2021. Jakab Albert Zsolt și Peti Lehel (cercetători ISPMN) au participat la workshopul intitulat Jankó János nemzetközi etnográfiai kollokvium (Colocviul internațional de Etnografie János Jankó) organizat de Societatea Etnografică Maghiară în Velence, Ungaria. Etnologii au avut o prelegere intitulată Kisebbségkutatás és néprajzi tudástermelés Erdélyben (Cercetarea minorităților și proiecte etnografice în Transilvania). Cercetătorii au prezentat starea cercetărilor pe tematica minorităților naționale, rezultatele proiectului monografiilor minorităților pe arii tematice (istoria diferitelor etape ale minorităților, situație economică, învățământul, elitele comunităților minoritare, tradiția și folclorul, sistemul instituțional și formelor de sprijin din partea statului, respectiv aspirațiile contemporane ale minorităților). Pe lângă acestea, au dezbătut cercetările mai ample și rezultatele proiectelor etnografice din Transilvania din ultimul deceniu.

Titlul: *Néptáncművészet és kulturális identitás (Arta dansului popular și identitatea culturală)*

Titlul prezentării: Néptánc az erdélyi színpadokon. Az erdélyi magyar színpadi néptánc rövid történeti áttekintése (Dans popular pe scenele transilvane. O scurtă prezentare istorică a dansului tradițional de scenă maghiară din Transilvania)

Organizatori: Universitatea Maghiară de Dans (Hungarian Dans Academy), Asociația Artiștilor de Dans Maghiari, Casa Tradițiilor și Ansamblul Folcloric de Stat Maghiar (The Hungarian State Folk Ensemble)

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta

Perioada: 02/10/2021

Participant: Könczei Csongor

Descriere: Sâmbătă, 2 octombrie 2021 Csongor Könczei (cercetător ISPMN) a susținut o prelegere cu titlul Néptánc az erdélyi színpadokon. Az erdélyi magyar színpadi néptánc rövid történeti áttekintése (Dans popular pe scenele transilvane. O scurtă prezentare istorică a dansului tradițional de scenă maghiară din Transilvania) la conferința Néptáncművészet és kulturális identitás (Arta dansului popular și identitatea culturală) organizată la Casa Tradițiilor (Hungarian Heritage House) din Budapesta de către Universitatea Maghiară de Dans (Hungarian Dance Academy), Asociația Artiștilor de Dans Maghiari, Casa Tradițiilor și Ansamblul Folcloric de Stat Maghiar (The Hungarian State Folk Ensemble). În cadrul acestei prelegeri Csongor Könczei a rezumat reprezentările scenice transilvănene ale culturii dansului popular tradițional de la începutul secolului al 20-lea până în prezent, atingând și analizând schimbările sale din prisma diferitelor politici culturale, a mișcărilor de conservare a tradiției rurale, a mișcării de tip revival a caselor dansului popular (táncház) din orașe și a ansamblurilor de dansuri populare maghiare amatoare și profesionale din România.

Vezi: <https://www.youtube.com/watch?v=y3YsQqigRXs&t=10217s> (de la minutul 2.22.40)

Linkuri reacții presă: <https://tanckritika.hu/kategoriak/hirek/1617-neptancmuveszet-es-kulturalis-identitas>

Titlul: *2021 Lessons & Legacies Regional Interim Meeting [Lecții și moșteniri - Întâlnirea regională intermediară 2021]*

Titlul prezentării: An agency of resistance: the Jewish youth during the Holocaust in Romania [Actori ai rezistenței: tineretul evreiesc în timpul Holocaustului din România]

Organizatori: The Holocaust Educational Foundation of Northwestern University & The Center for Holocaust Studies at the Institute for Contemporary History in Munich

Țara: Germania

Localitatea: München

Perioada: 15/10/2021 - 17/10/2021

Participant: Anca Filipovici

Descriere: În perioada 15-17 octombrie, a avut loc la München evenimentul „2021 Holocaust Lessons & Legacies Regional Interim Meeting Munich”, organizat de către Center for Holocaust Studies - Institut für Zeitgeschichte, Ludwig-Maximilians Universität München și Holocaust Educational Foundation of Northwestern University. Workshop-ul a dezbătut noi metodologii și cercetări în domeniul istoriei Holocaustului, integrate în proiectele unor tineri istorici din Europa. În cadrul unui panel pe tema strategiilor de supraviețuire a evreilor, Anca Filipovici a prezentat premisele și metodologia unui proiect de cercetare de debut, cu titlul „An agency of resistance: The Jewish youth during the Holocaust in Romania” [O agenție a rezistenței: tineretul evreiesc în timpul Holocaustului din România]. Studiul analizează coagularea și activitățile subversive ale organizațiilor de tineret sioniste din anii 1940, cu accent pe mișcarea sionistă de stânga Hashomer Hatzair.

Titlul: *Elváltva a társadalomtól – A zsidó gettók Európában és Magyarországon [Despărțiți de cealaltă parte a societății. Ghetourile evreiești în Europa și în Ungaria]*

Organizatori: Centrul Memorial al Holocaustului

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta

Perioada: 20/10/2021

Participant: Gidó Attila

Descriere: Attila Gidó a susținut o prezentare cu titlul „Gettók Észak-Erdélyben” [Ghetouri în Transilvania de Nord]. El a vorbit despre antecedentele procesului de ghetoizare (pregătirea concentrării evreilor de către autoritățile maghiare în aprilie 1944) și despre procesul de ghetoizare din perioada aprilie-mai 1944. Detaliile închiderii evreilor din Transilvania de Nord au fost fixate la trei reuniuni secrete (Muncaci, Satu Mare și Târgu-Mureș) între 12-28 aprilie. Potrivit planurilor, operațiunile de adunare a evreilor în ghetouri, conduse de primari și vicecomiți trebuiau începute pe 16 aprilie în Maramureș și pe 3 mai în localitățile aparținând districtelor de jandarmerie IX (Bihor, Satu Mare, Sălaj, Cluj, Solnoc-Dăbâca și Bistrița-Năsăud) și X (Mureș- Turda, Ciuc, Odorhei, Trei Scaune). Executarea a fost încredințată însă organelor de poliție și jandarmerie. La ordinul secretarului de stat al Ministerului de Interne László Endre, au fost înființate ghetouri principale (centrale) în 11 localități pentru evreii din Transilvania de Nord: în Satu Mare, Baia Mare, Oradea, Șimleu Silvaniei, Gherla, Dej, Cluj, Bistrița, Reghin, Târgu-Mureș și Sfântu Gheorghe. Deportările din Transilvania de Nord au început la Sighetu Marmăției în data de 16 mai și s-au încheiat în 7 iunie în Cluj. Conform datelor înregistrate de comandantul gării Košice, putem presupune că numărul evreilor deportați din Transilvania de Nord și transportați în lagărul Auschwitz-Birkenau a fost de 131.639. Aproximativ 35.000-40.000 de persoane au supraviețuit Holocaustului din Transilvania de Nord. O mare parte a supraviețuitorilor, în jur de 25.000- 30.000 de persoane, provin din grupul evreilor deportați, dintre care numai circa 20.000 s-au întors acasă.

Cei interesați de prezentările conferinței pot accesa următoarele linkuri unde pot viziona prelegerile (în limba maghiară): Attila Gidó (23:41—48:06), cu traducere în limba engleză Attila Gidó (3:43-4:06)

Linkuri reacții presă: <https://ujkor.hu/content/elvalasztva-a-tarsadalomtol-a-zsido-gettok-europaban-es-magyarorszagon>

Titlul: *BASEES Study Group for Minority History Publication Workshop (Workshop de pregătire a textelor pentru publicare al Grupului de studiu pentru istoria minorităților din cadrul BASEES)*

Titlul prezentării: Health care at the periphery of the nation: ethnic minorities and social diseases in Romania before WWII [Sănătatea la periferia națiunii: minorități etnice și boli sociale în România înainte de al Doilea Război Mondial]

Organizatori: BASEES Study Group for Minority History, Birkbeck, University of London

Țara: Regatul Unit

Localitatea: Londra

Perioada: 22/10/2021

Participant: Anca Filipovici

Descriere: Vineri, 22 octombrie, a avut loc la The Wiener Library din Londra un workshop organizat de către BASEES Study Group for Minority History, care a dezbătut articolele unor tineri istorici, membri ai grupului de studiu, acceptate spre publicare în

cadrul unui volum dedicat problematicii minorităților în perioade de dezastru. Anca Filipovici (cercetător ISPMN) a participat la eveniment în calitate de recenzor (discussant) și autor al unui studiu ce evaluează sănătatea publică și bolile sociale ale minorităților în România, înainte de cel de-al Doilea Război Mondial.

Titlul: *Întâlniri și ateliere pentru elaborarea unui proiect colaborativ în domeniul mobilitatea socială și migrația internațională a romilor*

Titlul prezentării: State of the art in cercetarile despre mobilitatea romilor. Recenzia literaturii și agenda pentru o cercetare viitoare

Organizatori: Universitatea din Granada, Departamentul de Antropologie Socială

Țara: Spania

Localitatea: Granada

Perioada: 15/11/2021 - 20/11/2021

Participant: Fosztó László, Toma Stefánia

Descriere: Cercetătorii Stefánia Toma și László Fosztó au participat la un schimb de experiență organizat de Universitatea din Granada, Departamentul de Antropologie Socială în perioada 15/11/2021 – 20/11/2021. Gazda întâlnirilor a fost Profesorul Juan Gamella care a colaborat cu ISPMN în cadrul proiectului internațional FP7 MigRom. El a continuat să fie interesat de romii din România și de migrația lor în spațiul UE, și a mai vizitat România de mai multe ori în anii trecuți în cadrul unor stagii de cercetare, a cărui gazdă a fost ISPMN.

Seria de întâlniri a avut ca scop pregătirea și elaborarea unor colaborări viitoare între Universitatea din Granada și ISPMN în domeniul cercetării asupra mobilității sociale și migrația internațională a romilor.

În perioada stagiului cercetătorii ISPMN au susținut prezentări despre experiența lor de cercetare în mijlocul comunităților de romi care trăiesc în localități cu populație mixtă etnic și care sunt comunități de origine de unde pleacă (și în multe cazuri revin) persoanele care au un traseu de mobilitate internațională. La rândul lor, colegii din Granada au prezentat datele și experiența lor despre incluziunea romilor care migrează către Spania, dar și experiențele lor în rândul romilor (Gitano) din Spania.

Discuțiile științifice au fost completate cu vizite de teren în Granada și alte localități din Andaluzia (Sacromonte, Marchal și Gaudix unde există și azi multe locuințe-peșteră în care trăiesc romi și neromi). Astfel, cercetătorii ISPMN au avut ocazia să vadă diferite practici locale și modele de incluziune socială în regiunea Andaluzia, Spania.

Titlul: *Overlapping Collections. Holocaust-era Hungarian Administrative Records in the Neighbouring Countries [Colecții care se suprapun. Documente administrative maghiare din perioada Holocaustului în arhivele țărilor vecine cu Ungaria]*

Organizatori: European Holocaust Research Infrastructure

Țara: Ungaria

Perioada: 25/11/2021

Participant: Gidó Attila

Descriere: În data de 25 noiembrie 2021, cercetătorul ISPMN Attila Gidó a participat la un seminar online organizat de către European Holocaust Research Infrastructure cu titlul „Overlapping Collections. Holocaust-era Hungarian Administrative Records in the

Neighbouring Countries” [Colecții care se suprapun. Documente administrative maghiare din perioada Holocaustului în arhivele țărilor vecine cu Ungaria].

Prezentarea lui Attila Gidó s-a concentrat pe documentele create de către administrația maghiară din Transilvania de Nord între 1940-1944, precum și pe documentele postbelice care reprezintă un caz specific de colecții bilingve româno-maghiare (ca de exemplu, documentele Tribunalului Poporului din Cuj, 1945/1946).

Titlul: *Lansare de carte*

Organizatori: Centru de Cercetare de Etnologia Religiei „Vest-Est”, Editura Balassi

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta

Perioada: 29/11/2021

Participant: Peti Lehel

Descriere: În data de 29.11.2021 Peti Lehel, cercetător ISPMN, a participat la lansarea de carte organizată de Centrul de Cercetare de Etnologia Religie „Vest-Est” și Editura Balassi. Evenimentul a avut loc în Budapesta la Sediul Institutului pentru Cercetarea Etnologiei, Centrul de Cercetare al Științelor Umaniste (Néprajztudományi Intézet, Bölcsészettudományi Kutatóközpont) dar și online. La eveniment au fost prezentate cărțile și revistele de specialitate apărute în cadrul unui proiect ERC [(FP7/2007-2013) / ERC grant agreement № 324214] printre care și cartea scrisă de Peti Lehel cu titlul Krisztus ajándéka van bennünk.” Pünkösdzizmus moldvai román, roma és csángó közösségben. ([„Darul lui Hristos e în noi”. Cultul pentecostal în comunități de români, roma și ceangăi din Moldova]) (Vallásantropológiai Tanulmányok Közép-Kelet-Európából 9.) Balassi Kiadó, Budapest – Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 2020. ([Editura Balassi-Editura Societatea Muzeului Ardelean, Cluj-Napoca]). Cartea a fost prezentată de Hesz Ágnes (Pécsi Tudományegyetem, Néprajz–Kulturális Antropológia Tanszék [Universitatea din Pécs, Catedra de Etnologie și Antropologie Culturală]).

Titlul: *53th Annual Convention of the ASEEE (Convenția Anuală a Asociației pentru Studii Slave, Est Europene și Eurasiatice. Ediția 53)*

Titlul prezentării: Revival of Tradition: Islamic Theology in Dobruja (Romania) in Post communism.

Revitalizarea unei tradiții. Teologia Islamică în Dobrogea în perioada postcomunistă.

Organizatori: The Association for Slavic East European and Eurasian Studies

Țara: Statele Unite ale Americii

Localitatea: online

Perioada: 01/12/2021 - 03/12/2021

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: În perioada 1-3 decembrie 2021, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la Convenția Anuală Virtuală a Asociației pentru Studii Slave, Est-Europene și Eurasiatice. Ediția 53 (53th Virtual Annual Convention of the ASEEE). Adriana Cupcea a prezentat lucrarea cu titlul: Revival of Tradition: Islamic Theology in Dobruja (Romania) in Post Communism (Renașterea unei tradiții: teologia islamică în Dobrogea în perioada postcomunistă).

Lucrarea a făcut parte din panel-ul: Questions of Religion: Texts, Traditions, Transformations (Aspecte legate de religie: Texte, Tradiții, Transformări).

Titlul: *ASEEES 53rd Annual Convention, 2021 [Convenția anuală ASEEEES, ediția 53, 2021] – ONLINE*

Titlul prezentării: The fall from innocence: Adolescents and political radicalization in interwar Romania [Căderea din inocență: adolescenți și radicalizare politică în România interbelică]

Organizatori: The Association for Slavic East European and Eurasian Studies

Țara: Statele Unite ale Americii

Localitatea: New Orleans

Perioada: 01/12/2021 - 03/12/2021

Participant: Anca Filipovici

Descriere: În perioada 1-3 decembrie 2021, a avut loc în mediul online ASEEEES 53rd Annual Convention, 2021 [Convenția anuală ASEEEES, ediția 53, 2021], eveniment științific care a reunit peste 400 de participanți. În cadrul unui panel moderat de istoricul Irina Livezeanu, intitulat Everyday Schooling, Social Conflicts, and State-building in the Romanian, Hungarian, and Soviet Peripheries: 1900-1940 [Școlarizare cotidiană, conflicte sociale și construcție națională la periferiile românești, maghiare și sovietice: 1900-1940], a fost susținută prezentarea The fall from innocence: Adolescents and political radicalization in interwar Romania [Căderea din inocență: adolescenți și radicalizare politică în România interbelică]. Analiza a urmărit modul în care relația de putere între autorități și adolescenți a modelat identitatea tinerilor și a dat naștere unei forme specifice de nesupunere în anii 1930. Prezentarea a dezbătut din perspectiva relațiilor interetnice radicalizarea adolescenților creștini și evrei în Mișcarea legionară și în cea comunistă, cu un studiu de caz asupra provinciei Bucovina.

Titlul: *„Amerre én járok...” – tudományos konferencia a 70 éves Pávai István tiszteletére („Unde merg...” – conferință științifică în onoarea împlinirii a 70 de ani de către etnomuzicologul și profesorul universitar dr. István Pávai)*

Titlul prezentării: Az erdélyi városi táncházak közvetlen előzményeinek sajtóforrásai (Surse de presă despre antecedentele directe ale Caselor de dansuri populare din Transilvania)

Organizatori: Institutul de Muzicologie a Academiei de Științe a Ungariei, Casa Tradițiilor (Hungarian Heritage House) și Universitatea de Muzică Liszt Ferenc din Budapesta

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta

Perioada: 09/12/2021

Participant: Könczei Csongor

Descriere: Joi, 9 decembrie 2021, Csongor Könczei (cercetător ISPMN) a susținut o prelegere online cu titlul Az erdélyi városi táncházak közvetlen előzményeinek sajtóforrásai (Surse de presă despre antecedentele directe ale Caselor de dansuri populare din Transilvania) la conferința „Amerre én járok...” – tudományos konferencia a 70 éves Pávai István tiszteletére („Unde merg...” – conferință științifică în onoarea împlinirii a 70 de ani de către etnomuzicologul și profesorul universitar dr. István Pávai) organizată la Institutul de Muzicologie a Academiei de Științe a Ungariei din Budapesta de către Institutul de Muzicologie al Academiei de Științe a Ungariei, Casa Tradițiilor (Hungarian Heritage House) și Universitatea de Muzică Liszt Ferenc din Budapesta.

Prima Táncház ('Casa Dansului Popular') urbană din Transilvania a fost organizată în februarie 1977 în sala de repetiții a Teatrului de păpuși din Cluj, după care, în scurt timp – în paralel cu acest debut și/sau corelat cu el – s-au deschis pe rând Táncház la Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Târgu Mureș și alte orașe transilvănene. (Termenul Táncház acoperă în cultura maghiară un fenomen social și cultural fără echivalent în culturile vecine, cum sunt de exemplu, cea română. Traducerea în limba română a termenului (ca de altfel și în engleză sau franceză) a pus probleme încă de la început. La sfârșitul anilor 1970, când puterea comunistă a încercat să controleze fenomenul Táncház, și ca urmare să instituționalizeze „mișcarea”, s-a încercat pentru prima dată traducerea termenului, prin „Casa Dansului Popular”.) Bineînțeles, acest proces nu a fost fără precedent, ideile și spiritualitatea care au creat mișcarea transilvăneană de tip revival Táncház era deja prezentă în viața publică maghiară din Transilvania cu mult înainte de 1977, ba chiar a apărut în mass-media maghiară din România. Prin urmare, răspândirea ideilor în Transilvania care au ridicat necesitatea interpretării autentice a muzicii populare tradiționale instrumentale și vocale și respingerea dansului popular stilizat pe scenele vremii pot fi considerate antecedente directe ale caselor de dansuri populare. Prelegerea a încercat să sintetizeze și să interpreteze acest proces pe baza materialului relevant de presă maghiară din România din perioada anilor 1970.

În cadrul acestei conferințe a fost prezentat volumul Amerre én járok. Tanulmányok a 70 éves Pávai István tiszteletére. („Unde merg...” – Studii în onoarea lui István Pávai), editat de către Lipták Dániel, Richter Pál și Salamon Soma la editura Institutului de Muzicologie a Academiei de Științe a Ungariei din Budapesta, volum în care a apărut și studiul lui Csongor Könczei (cercetător ISPMN) Az erdélyi városi táncházak közvetlen előzményeinek sajtóforrásai (Surse de presă despre antecedentele directe ale Caselor de dansuri populare din Transilvania), pp. 257–276.

Linkuri reacții presă: <https://zti.hu/index.php/en/113-zti-esemenyek/2021/933-amerre-en-jarok-tudomanyos-konferencia-a-70-eves-pavai-istvan-tiszteletre>

Titlul: *Kosovo Research and Analysis Fellowship, Cohort 2021-2022, Kick off Workshop, Thessaloniki, 11-14 decembrie 2021 (Bursă Kosovo Research and Analysis Fellowship, Cohorta 2021-2022, Workshop de Start, Salonic, 11-14 decembrie) 2021).*

Titlul prezentării: Turkey's Kin State Policy in the Balkans. A Comparative Approach of the Turkish Minority in Kosovo and the Turkish-Tatar Minorities in Dobruja (Romania). Politica kin-state a Turciei în Balcani. O abordare comparativă a minorității turce în Kosovo și a minorităților turcă și tătară din Dobrogea (România).

Organizatori: Kosovo Foundation for Open Society

Țara: Grecia

Localitatea: Salonic

Perioada: 11/12/2021 - 14/12/2021

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: În perioada 11-14 decembrie 2021 Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la workshopul de start al proiectului: KOSOVO RESEARCH AND ANALYSIS FELLOWSHIP, COHORT 2021-2022, organizat de Kosovo Foundation for Open Society. Workshop-ul a avut loc la Universitatea Macedonia din Thessaloniki (Grecia) și a reunit bursierii KFOS, cohorta 2021-2022.

Adriana Cupcea a participat în calitate de bursier KFOS (2021-2022), cu un proiect de cercetare care are ca subiect politica kin-state a Turciei în Balcani dintr-o perspectivă comparativă, a comunității turce din Kosovo și a minorităților turcă și tătară din regiunea Dobrogei.

Mai multe detalii despre proiectul KFOS: <https://kfos.org/en/kraf/fellows>

3. Evenimente în cadrul ISPMN, organizate în afara proiectelor anuale

Numele evenimentului: *Lőrincz József emlékkonferencia (In memoriam Lőrincz József)*

Tip eveniment: conferință

Responsabil organizare ISPMN: Kiss Ágnes

Instituții partenere: MTA-Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet (Institutul pentru Cercetarea Minorităților din cadrul Academiei de Științe Maghiare) (Ungaria)

Perioada: 12/06/2021

Descriere: Evenimentul a fost organizat de către ISPMN în colaborare cu Institutul pentru Cercetarea Minorităților din cadrul Academiei de Științe Maghiare (Budapesta) în memoria fostului coleg ISPMN Lőrincz József, lector în cadrul FSPAC UBB (Cluj). Evenimentul a fost deschis de către Horváth István și Papp Z. Attila, directorii celor două institute organizatoare, iar cu prezentări au participat: Bodó Julianna (Universitatea Sapientia), Salat Levente (FSPAC UBB), Biró A. Zoltán (Universitatea Sapientia), Horváth Ágnes (University College Cork, Irlanda), Kiss Ágnes (ISPMN), Stefano Bottoni (Universitatea din Florența, Italia), Kiss Tamás (ISPMN), Bárdi Nándor (Institutul pentru Cercetarea Minorităților, Ungaria), Szokolczai Árpád (University College Cork, Irlanda) și Gagy József (Universitatea Sapientia). Prin prezentări a fost trasată cariera lui Lőrincz József și unele aspecte ale contribuției lui științifice. Evenimentul a fost moderat de către Horváth István (ISPMN). La eveniment au participat 47 de persoane.

Cap VI. Prezențe în mass-media

Perioada: 16/01/2021

Numele organului de presă: Kolozsvári Rádió (Radio Cluj)

Numele participantului: Könczei Csongor

Titlul emisiunii: Arcél (Profil)

Tema dezbătută: Sâmbătă, 16 ianuarie, Csongor Könczei (cercetător ISPMN) a fost invitatul emisiunii în limba maghiară Arcél (Profil) de la Radio Cluj, unde a vorbit despre viața sa profesională. În cursul discuției au fost menționate și cercetările privind cultura tradițională (în special cercetările etnocoreologice, respectiv cele despre muzicanți romi din Transilvania) și studiile, volumele apărute în aceste tematici din cadrul ISPMN.

Perioada: 18/01/2021

Numele organului de presă: CulturaConstanța.ro

Numele participantului: Adriana Cupcea

Tema dezbătută: În data de 18 ianuarie 2021 Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a avut o intervenție pentru ziarul CulturaConstanța.ro, în care a vorbit despre realizarea și structura proiectului MIRAS-Muzeul Virtual al Turcilor și Tătarilor din Dobrogea., realizat de către ISPMN și Departamentul de Relații Interetnice (DRI). Articolul complet poate fi accesat aici: <https://culturaconstanta.ro/miras-o-admirabila-experienta-in-muzeul-virtual-al-turcilor-si-tatarilor-din-dobrogea/>

URL: <https://culturaconstanta.ro/miras-o-admirabila-experienta-in-muzeul-virtual-al-turcilor-si-tatarilor-din-dobrogea/>

Perioada: 28/01/2021

Numele organului de presă: Studioul teritorial Târgu Mureș, Radio România.

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Naprakész (Actualitate)

Tema dezbătută: László Fosztó (cercetător ISPMN) a fost invitatul emisiunii Naprakész (Actualitate) a studioului teritorial Târgu-Mureș, Radio România. Împreună cu redactorul emisiunii, István Farkas, a discutat despre problemele legate de atitudinile negative față de romi, dar și despre solidaritatea socială, mai ales în contextul incendiului din zona Șumuleu Ciuc, județul Harghita. În urma acestei calamități, Consiliul local, administrația municipiului Miercurea Ciuc cât și populația locală s-au manifestat în mod exemplar, aducând obiecte necesare și alte donații celor afectați de incendiu. Pentru a asigura îmbunătățirea situației romilor pe durată mai lungă va fi însă nevoie de programe și politici publice susținute în domeniul integrării sociale.

URL: https://www.marosvasarhelyiradio.ro/musorok_kategoria/naprakesz/

Perioada: 17/02/2021

Numele organului de presă: TVR București

Numele participantului: Plainer Zsuzsa

Titlul emisiunii: Conviețuiri

Tema dezbătută: În emisiunea Conviețuiri, cercetătorul Plainer Zsuzsa a vorbit despre volumul „Minoritatea albaneză din România”, carte apărută la Editura ISPMN în 2020.

URL:https://www.tvrplus.ro/emisiuni/convie%C5%A3uiri-75-0?fbclid=IwAR3HINz3tyU_706n4wJSO1xch5vrUigpOeYLgcsqEbpyMFX29o5fepTqSQ

Perioada: 18/02/2021

Numele organului de presă: Radio România, Studioul regional Târgu-Mureș, Redacția în limba maghiară

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Értsünk szót (Să ne înțelegem)

Tema dezbătută: László Fosztó (cercetător ISPMN) a fost intervievat de redacția în limba maghiară a Radio România, Târgu-Mureș pentru emisiunea Értsünk szót (Să ne înțelegem), redactor Boróka Parászka. Tema discuției a fost situația comunităților rome din județul Harghita și Covasna, mai ales în localități unde romii trăiesc în zone segregate. Emisiunea a fost prilejuită de evenimentele din Șumuleu Ciuc, unde un incendiu a lăsat zeci de familii rome fără acoperiș. Sinistrații au fost mutați în Sala Sporturilor, iar autoritățile și locuitorii din zonă le-au oferit sprijin și donații familiilor afectate.

URL: https://www.marosvasarhelyiradio.ro/musorok_kategoria/ertsunk-szot/

Perioada: 24/02/2021

Numele organului de presă: TVR1

Numele participantului: Gidó Attila

Titlul emisiunii: Conviețuiri

Tema dezbătută: Miercuri, 24 februarie 2021, Attila Gidó (cercetător ISPMN) a acordat un interviu în cadrul emisiunii Conviețuiri a TVR1 despre cartea al cărei editor este, intitulată 20.000 de nume. Evidența deportaților din Transilvania de Nord rămași în viață, Editura ISPMN, Cluj-Napoca, 2020. S-a vorbit despre importanța listei supraviețuitorilor deportărilor, listă publicată în acest volum, respectiv despre documentele păstrate în Arhivele Arolsen (Bad Arolsen, Germania).

Perioada: 04/03/2021

Numele organului de presă: Radio România Internațional

Numele participantului: Gidó Attila

Titlul emisiunii: Totul despre România

Tema dezbătută: Joi, 4 martie 2021, în cadrul emisiunii Totul despre România a Radio România Internațional, a fost difuzat un interviu cu Attila Gidó (cercetător ISPMN). Tema interviului a fost recenta apariție editorială cu titlul Gidó Attila (editor), 20.000 de nume. Evidența deportaților din Transilvania de Nord rămași în viață, Editura ISPMN, Cluj-Napoca, 2020. A fost prezentat conținutul volumului și s-a vorbit despre tragedia evreilor din Transilvania de Nord în timpul Holocaustului.

Perioada: 07/03/2021

Numele organului de presă: Transindex

Numele participantului: Toma Stefánia, Plainer Zsuzsa

Tema dezbătută: Duminică, 7 martie 2021, a fost publicat articolul cu titlul A romák sérülékenysége. Iskola és munka [Vulnerabilitatea romilor. Educație și angajare] pe portalul național on-line Transindex.

Articolul se bazează pe interviurile acordate de doi cercetători ISPMN, Plainer Zsuzsa și Toma Stefánia, cu ocazia apariției volumului Social and Economic Vulnerability of Roma people. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori-cheie în succesul și continuitatea educațională] editat de Mendes Maria Manuela (CIES-ISCTE), Olga Magano și Toma Stefánia, apărut la Editura Springer. Interviurile contextualizează mai pe larg tema centrală a volumului, fiind atinse mai multe subiecte legate de inegalitățile sociale, dar și despre factori, contexte și resurse necesare în combaterea inegalităților și a discriminării.

URL:

https://multikult.transindex.ro/?cikk=28936&a_romak_serulekenysege_iskola_es_munka&fbclid=IwAR1_jvBOwmbFKG_exlMNoc47d-JPbaud1xhS8NGowtIAKZ5ACAkpuvYuNtw

Perioada: 09/03/2021

Numele organului de presă: Radio Cluj

Numele participantului: Lăcătuș Crăciun Ioan

Titlul emisiunii: Incluziv

Tema dezbătută: Tema dezbătută în cadrul emisiunii a fost abordarea limbii romani pe mai multe paliere: lingvistică, implementarea studiului limbii romani în învățământul superior românesc, statusul și percepția limbii în interiorul/ exteriorul comunităților de romi, cercetare etc., în contextul trecerii din viața aceasta a d-lui profesor Marcel Courthiade, de la Universitatea Sorbona din Paris, singurul rom care a obținut un doctorat în fonetica și ortografia limbii romani, unul dintre cei mai importanți experți în limba, literatura și cultura rromilor.

URL: http://www.radiocluj.ro/2021/03/09/incluziv-limba-noastra-identitatea-noastra/?fbclid=IwAR198KG625phR17IR2Mw_ofLJX6j_0p_3oUS8IJ7GxbZOFmwJwCNTmGBKqs

Perioada: 26/03/2021

Numele organului de presă: Radio România Actualități

Numele participantului: Adriana Cupcea

Titlul emisiunii: Multi-kulti

Tema dezbătută: În data de 26 martie 2021 Adriana Cupcea a participat la emisiunea Multi-kulti a Radio România Actualități, în cadrul căreia a vorbit despre proiectul MIRAS, Muzeul Virtual al Minorităților Turcă și Tătară din Dobrogea. Discuția s-a axat asupra unora dintre aspectele prezentate în cadrul muzeului virtual: învățământ religios, arhitectură religioasă, piese vestimentare și obiecte tradiționale, folclor muzical turc și tătar (<http://miras.gov.ro/1/>).

URL: https://podcast.srr.ro/RRA/multi-kulti/-s_1-sh_5961

Perioada: 08/04/2021

Numele organului de presă: Studioul teritorial Radio România Cluj

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Emisiunea în limba maghiară rubrica Hangoló (Tonul zilei)

Tema dezbătută: Cu ocazia Zilei Internaționale a Romilor, László Fosztó (cercetător ISPMN) a fost invitatul emisiunii în limba maghiară Hangoló (Tonul zilei), a studioului teritorial Radio România Cluj. Împreună cu redactorul Márton Varga-Mihály, acesta a discutat despre semnificația zilei, aspectele sociale și culturale caracteristice populației rome din Transilvania.

URL: <http://www.kolozsvariradio.ro/category/cimlap/musoraink/hangolo/>

Perioada: 24/05/2021

Numele organului de presă: TVR Cluj

Numele participantului: Gidó Attila

Titlul emisiunii: Transilvania Policromă

Tema dezbătută: În data de 24 mai 2021, în cadrul emisiunii „Transilvania Policromă” a TVR Cluj a fost difuzat un material despre cartea cercetătorului ISPMN Attila Gidó „20.000 de nume”. Cartea cuprinde numele supraviețuitorilor Holocaustului, reveniți în Transilvania de Nord până în 1946.

URL: https://www.youtube.com/watch?v=z5yp6Vs8pG4&ab_channel=AndreaGhita

Perioada: 04/09/2021

Numele organului de presă: TVR 3, TVR Cluj

Numele participantului: Adriana Cupcea

Titlul emisiunii: Transilvania Policromă, TVR Cluj

Tema dezbătută: În data de 4 august 2021 a fost difuzat un reportaj realizat de TVR Cluj pentru emisiunea Transilvania Policromă, TVR3. Reportajul este o vizită prin muzeul virtual ghidată de dr. Adriana Cupcea (cercetător ISPMN), inițiatoarea proiectului MIRAS, realizat de ISPMN în colaborare cu Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI).

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ckoJFsVtmmQ>

Perioada: 09/09/2021

Numele organului de presă: Transindex

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Miért számít tabutémának a roma rabszolgaság? Miért bojkottálja az ortodox egyház a kutatásokat? (De ce este tabuizat robia romilor? Cauzele pentru care BOR (Biserica Ortodoxa Română) se opune cercetărilor).

Tema dezbătută: László Fosztó (cercetător ISPMN) a acordat un interviu redactorului Krisztina Babos, portalul Transindex, despre necesitatea cercetării din perspectivă istoriografică și socială a istoriei sclaviei romilor din Principatele Române. Interviul a fost prilejuit de discuțiile publice cu privire la rolul istoric pe care Biserica Ortodoxă Română l-a jucat în menținerea robiei. László Fosztó a susținut că cercetarea istorică este foarte importantă pentru a înțelege mai exact cum a funcționat instituția robiei în contextul principatelor și pentru clarificarea responsabilității istorice și morale pentru injustițiile istorice care stau la baza inegalităților socioeconomice din prezent.

URL:

[https://itthon.transindex.ro/?cikk=29189&miert szamit tabutemanak a roma rabszolgas ag? miert bojkottalja az ortodox az egyhaz a kutatasokat](https://itthon.transindex.ro/?cikk=29189&miert%20szamit%20tabutemanak%20a%20roma%20rabszolgasag?miert%20bojkottalja%20az%20ortodox%20az%20egyhaz%20a%20kutasokat)

Perioada: 15/09/2021

Numele organului de presă: maszol.ro

Numele participantului: Székely István

Titlul emisiunii: A politikai válságnak a pártok közül az AUR a legnagyobb nyertese [Cel mai mare câștigător al crizei politice poate fi AUR]

Tema dezbătută: În data de 15 septembrie 2021, portalul de știri maszol.ro a publicat un interviu cu Székely István Gergő (cercetător ISPMN) despre criza guvernamentală din toamna anului 2021 și posibilele scenarii privind deznodământul.

URL: <https://maszol.ro/belfold/A-politikai-valsagnak-a-partok-kozul-az-AUR-a-legnagyo-bb-nyertese-INTERJU>

Perioada: 23/09/2021

Numele organului de presă: Balkan Insight

Numele participantului: Fosztó László

Tema dezbătută: Jurnalul online Balkan Insight a publicat un material despre procesele demografice din Europa Centrală, cu focus pe Ungaria, dar și despre procesele sociale și demografice ale maghiarilor din România. Realizatorul materialului este Tim Judah, corespondent al jurnalului The Economist, materialul făcând parte dintr-o serie despre viitorul Europei Centrale și de Sud-Est. Printre cercetătorii intervievați și citați de autor este László Fosztó (cercetător ISPMN).

URL: <https://balkaninsight.com/2021/09/23/helping-hungarians-have-all-the-babies-they-want/>

Perioada: 24/09/2021

Numele organului de presă: Studioul teritorial Radio România Cluj

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Profil (Arcél)

Tema dezbătută: László Fosztó (cercetător ISPMN) a fost invitat la emisiunea Profil (Arcél) Radio Cluj, secția în limba maghiară. Realizatorul emisiunii este István Rostás-Péter. Interviul a urmărit parcursul profesional al cercetătorului și temele majore de cercetare ale acestuia, realizând un portret audio pentru ascultători.

URL: <http://www.kolozsvariradio.ro/?s=arcel>

Perioada: 01/10/2021 - 31/10/2021

Numele organului de presă: Újvárad

Numele participantului: Plainer Zsuzsa

Tema dezbătută: Plainer Zsuzsa a acordat un interviu pentru revista culturală Újvárad, numărul din octombrie, despre cartea sa cu titlul "Despre vigilența ideologică. File din istoria cenzurii instituțiilor culturale (maghiare) în regimul Ceaușescu: presă, filarmonică, teatru, apărută la editura ISPMN în anul 2019. Interviul cu titlul "Pártbürokráták, alkudozások, cenzúrák a kulturális intézményeknél" [Birocrați de partid, negocieri, cenzură la instituțiile culturale] a fost realizat de Jákó Julianna.

URL: <https://www.ujvarad.ro/.../partburokratak-alkudozasok.../>

Perioada: 07/10/2021

Numele organului de presă: transindex.ro

Numele participantului: Székely István

Titlul emisiunii: Mi lesz az öncélú politikai csatározás végkimenetele, és lehet-e ebből győztesen kikerülni? [Care va fi deznodământul luptelor politice egoiste, și e posibil să avem câștigători la urmă?]

Tema dezbătută: Portalul de știri a realizat interviuri cu politologi, printre care și Székely István Gergő (cercetător ISPMN) despre posibilele scenarii privind criza guvernamentală din toamna anului 2021.

URL:

https://itthon.transindex.ro/?cikk=29220&mi_lesz_az_öncelu_politikai_csatarozas_vegki_menetele_es_lehete_ebol_gyoztesen_kikerulni?

Perioada: 31/10/2021

Numele organului de presă: Transindex.ro

Numele participantului: Gidó Attila

Tema dezbătută: Duminică, 31 octombrie 2021, a fost lansat pe platforma ziarului online de limba maghiară Transindex.ro un documentar cu titlul: „Nagysármási zsidók – egy közösség kiirtása” [Evreii din Șărmașu – exterminarea unei comunități]. În 16 și 17 septembrie 1944, 126 de evrei din Șărmașu au fost executați de către armata maghiară la hotarul satului vecin, Cămărașu. Dintre victime, cea mai tânără a fost un copil de un an, iar cea mai în vârstă avea 83 de ani. Filmul prelucrează acest eveniment tragic în colaborare cu istoricii Szabolcs Kovács (autorul monografiei în limba maghiară cu titlul „Uciderea evreilor din Șărmașu, 16-17 septembrie 1944”) și Attila Gidó (cercetător ISPMN).

URL: https://www.youtube.com/watch?v=hy82nRiE4X4&ab_channel=Transindex

Perioada: 07/12/2021

Numele organului de presă: transindex.ro, telex.hu

Numele participantului: Székely István

Titlul emisiunii: Egymás legnagyobb riválisai voltak, most kétharmaddal kezdték a kormányzást [Au fost cei mai mari rivali, acum vor guverna împreună cu o majoritate de două treimi]

Tema dezbătută: În data de 7 decembrie 2021 portalul de știri transindex.ro a realizat un material despre noua coaliție de guvernare din România și guvernul Ciucă. Printre experții intervievați se numără și Székely István Gergő (cercetător ISPMN).

Materialul a fost preluat și de portalul de știri din Ungaria telex.hu, fiind accesibil și la adresa: <https://telex.hu/kulfold/2021/12/05/romania-nagykoalicio-kormany-ketharmad-liberalis-szocialdemokrata-part>

URL:

https://itthon.transindex.ro/?cikk=29307&egymas_legnagyobb_rivalisai_voltak_most_ke_tharmaddal_kezdték_a_kormanyzást

Cap VII. Publicații în afara editurii

Titlul publicației: *Social and Economic Vulnerability of Roma People. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori-cheie în succesul și continuitatea educațională]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

Autori ISPMN: Toma Stefánia, Plainer Zsuzsa

Editori : Maria Mendes, Olga Magano (Universitatea din Lisabona)

Editor ISPMN: Toma Stefánia

Abstract: În luna februarie 2021, a apărut volumul intitulat Social and Economic Vulnerability of Roma People. Key factors for the Success and Continuity of Schooling Levels [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor. Factori-cheie în succesul și continuitatea educațională], editat de Mendes Maria Manuela (CIES-ISCTE), Olga Magano și Toma Stefánia (cercetător ISPMN), Editura Springer. Volumul oferă perspective multiple și multidisciplinare asupra cauzelor și condițiilor care contribuie la succesul și mobilitatea socială, respectiv continuitatea școlară a copiilor romi în Europa. În același timp, volumul discută inegalitățile observate și experimentate de romi în relație cu alții, din perspectivă teoretică, metodologică și empirică. Oferă o perspectivă critică și reflexivă despre realitatea socială dintr-o perspectivă multidisciplinară și transversală, aducând exemple din diferite țări sau regiuni ale Europei (Marea Britanie, Portugalia, Spania, România, Ungaria, fosta Uniune Sovietică, Slovacia, Finlanda). Capitolul semnat de Plainer Zsuzsa (cercetător ISPMN) intitulat Segregated schools, „slow minds” and „must be done jobs” - experiences about formal education and labour market in a Roma community in Romania [Școli segregate, „oameni pe care nu îi duce capul” și ocupații „musai” - experiențe despre educația formală și piața muncii într-o comunitate de romi din România] prezintă experiențele segregării școlare a copiilor și a așteptărilor părinților romi față de școală, într-o comunitate urbană din România prin prisma ecologismului cultural. Un alt capitol, scris de Toma Stefánia (cercetător ISPMN) analizează factorii externi ai cadrului strict școlar, care în unele contexte previn abandonul școlar timpuriu (remitterile financiare și sociale care rezultă din migrația internațională, intervențiile societății civile și distanța socială scăzută dintre diferite grupuri etnice).

Titlul publicației: *Intersections*

Titlul articolului: *Book review: Ledeneva et al (eds.) (2018): Global Encyclopaedia of Informality [Critică: Enciclopedia globală a informalității]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

Autor ISPMN: Kiss Ágnes

Abstract: Lucrarea reprezintă o critică a unei enciclopedii care tratează diferite fenomene, practici și instituții informale din lume.

Datele bibliografice ale enciclopediei: Ledeneva, Alena with Bailey, Anna, Barron, Sheelagh, Curro, Costanza and Teague, Elizabeth (eds.) (2018) Global Encyclopaedia of Informality: Understanding of Social and Cultural Complexity. Volume 1 and 2. London: UCL Press. 434 p., 538 p. [Enciclopedia globală a informalității]

Titlul publicației: *National Identities [Identități naționale]*

Titlul articolului: *‘Faith and work for King and Country!’ Nationalization and covert Romanianization through the youth organization Straja Țării (1934–1940) [„Credință și muncă pentru Țară și Rege!” Naționalizare și rom*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14608944.2020.1813698>

Autor ISPMN : Anca Filipovici

Abstract: În luna martie 2021, a apărut articolul ‘Faith and work for King and Country!’ Nationalization and covert Romanianization through the youth organization Straja Țării (1934–1940) [„Credință și muncă pentru Țară și Rege!” Naționalizare și românizare mascată prin organizația de tineret Straja Țării (1934-1940)], publicat în revista National Identities, Taylor & Francis online. Studiul analizează organizația de tineret Straja Țării, creată de regele Carol al II-lea al României în al doilea deceniu interbelic, pe două paliere: dimensiunea organizațională și ideologică a Străjii Țării în cadrul proiectului național de unificare (1); relația tineretului evreu cu Straja Țării (2). Textul argumentează că Straja Țării, deși concepută formal ca strategie de revigorare a națiunii, a funcționat mai degrabă ca instrument pentru consolidarea puterii regelui. În raport cu minoritățile etnice, Straja a oscilat între ignorare, asimilare și respingere, lipsindu-i mecanismele de integrare a tinerilor minoritari.

DOI: 10.1080/14608944.2020.1813698

Titlul publicației: *Gitanos rumanos en España. Trayectorias de vida, estrategias y políticas públicas (Romii români în Spania. Traiectorii de viață, strategii și politici publice)*

Titlul studiului: *Construyendo un hogar europeo: algunas consecuencias de la movilidad reciente y el retorno de los Roma rumanos [Construind un cămin european]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: alta

URL: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=822216>

Autor ISPMN: Toma Stefânia

CoAutor ISPMN: Fosztó László

Editori : Bergeon Céline, Lagunas David, Torres Francisco

Abstract: Marți, 4 mai 2021, a apărut volumul *Gitanos rumanos en España. Trayectorias de vida, estrategias y políticas públicas*, editat de Bergeon Céline, Lagunas David și Torres Francisco la editura Tirant lo Blanch (Valencia 2021). Volumul se bazează pe rezultatele proiectului de cercetare MARGinalisation/INclusion: les effets à moyen/long terme des politiques de régulation de la pauvreté étrangère sur les populations-cibles: le cas des migrants dits « roms » dans les villes d’Europe occidentale (France, Italie, Espagne) – MARG-IN. Proiectul s-a axat pe efectele pe termen mediu și lung ale politicilor de reglementare a sărăciei în contextul prezenței romilor din România în Spania. Volumul oferă o analiză cuprinzătoare a complexității vieții sociale și a strategiilor familiilor de a rezista și de a-și îmbunătăți condițiile de viață, precum și modul în care acestea sunt legate de prezența sau absența politicilor publice, respectiv a limitelor și oportunităților prezente în contextele locale. Obiectivul cărții este de a oferi idei noi, de a demitiza anumite teme și de a contribui la dezbaterile privind politicile de combatere a inegalităților sociale. Capitolul semnat de Fosztó László și Stefánia Toma intitulat *Construyendo un hogar europeo: algunas consecuencias de la movilidad reciente y el retorno de los Roma rumanos* [Construind un cămin european, pg. 291-322], prezintă efectele participării romilor din România la migrația internațională în comunitățile locale de origine.

Mai multe detalii puteți găsi pe pagina:

<https://editorial.tirant.com/es/libro/gitanos-rumanos-en-espana-celine-bergeon-9788418614446?busqueda=Gitanos+rumanos+en+Espa%F1a&>

Titlul publicației: *Plural. History, Culture, Society*

Titlul articolului: *Healthy Young Bodies of an (Un)healthy Nation: Physical Education and Discipline in Straja Țării (1934-1940) [Tinerele trupuri sănătoase ale națiunii bolnave: educație fizică și disciplină]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: engleză

URL: https://doi.org/10.37710/plural.v9i1_6

Autor ISPMN: Anca Filipovici

Abstract: În luna mai 2021, a apărut revista *Plural. History, Culture, Society*, vol. 9, nr. 1/2021, editată de Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, ce conține studiul semnat de Anca Filipovici (cercetător ISPMN), cu titlul „*Healthy Young Bodies of an (Un)healthy Nation: Physical Education and Discipline in Straja Țării (1934-1940)*” [Tinerele trupuri sănătoase ale națiunii bolnave: Educație fizică și disciplină în Straja Țării (1934-1940)]. Textul discută mecanismele de control prin educație fizică ale străjeriei – organizație de stat autonomă pentru tineret, creată de Regele Carol al II-lea în procesul de consolidare a statului național român. Principalul argument al cercetării este că Straja Țării a construit un prototip național supraevaluat al vitalității tineretului, fără a aborda deficiențele de sănătate ale națiunii.

Titlul publicației: *Anuarul 2018-2019 al New Europe College – Programul Ștefan Odobleja*

Titlul articolului: *The youth of the unified nation: social control and discipline in Romanian interwar high schools [Tineretul națiunii unificate: control social și disciplină în liceele interbelice]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: engleză

URL: <https://nec.ro/wp-content/uploads/2021/06/Anuar-Odobleja-2018-2019.pdf>

Autor ISPMN: Anca Filipovici

Abstract: În luna iunie 2021, a apărut Anuarul 2018-2019 al New Europe College – Programul Ștefan Odobleja, ce conține studiul semnat de Anca Filipovici (cercetător ISPMN), publicat ca urmare a bursei de cercetare obținute în cadrul New Europe College. Institute for Advanced Study (București), în perioada 2018-2019. Textul intitulat „The youth of the unified nation: social control and discipline in Romanian interwar high schools” [Tineretul națiunii unificate: control social și disciplină în liceele din România interbelică] valorifică arhive instituționale și legislația epocii pentru a arăta modul în care disciplina a funcționat ca un instrument de conectare a construcției națiunii cu politicile de educație și tineret într-un stat multiethnic.

Titlul publicației: *Yearbook of Muslims in Europe, Vol. 13.*

Titlul articolului: *Romania*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: <https://brill.com/view/serial/YME>

Autor: Adriana Cupcea

Editori: Egdūnas Račius, Stephanie Müssig, Samim Akgönül, Ahmet Alibašić, Jørgen S. Nielsen, Oliver Scharbrodt

Abstract: Yearbook of Muslims în Europe este o resursă esențială pentru analiza dinamicii populațiilor musulmane din Europa. Conținând cercetări actualizate din patruzeci și șase de țări europene, rapoartele oferă cunoștințe cumulative despre tendințele și evoluțiile în curs ale musulmanilor din diferite țări europene. Pe lângă faptul că oferă un cadru relevant pentru cercetări originale, Yearbook of Muslims în Europe oferă o sursă de referință valoroasă pentru oficiali guvernamentali, ONG-uri, jurnaliști, decidenți politici și instituții de cercetare conexe. Raportul pe România analizează dinamica și evoluțiile comunității musulmane din România în anul 2020, fiind axat pe următoarele direcții: dezbateri publice, legislație și politici interne, activități și inițiative ale principalelor organizații musulmane, populația musulmană: istorie și demografie.

Titlul publicației: *Ipostaze ale tinereții în România comunistă*

Titlul studiului: *Memorie și identitate. Anii tinereții socialiste la turcii și tătarii din Dobrogea*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: română

URL: <https://www.editura-argonaut.ro/node/1425>

Autor: Adriana Cupcea

Editor: Virgiliu Țărău

Abstract: Articolul face parte dintr-o secțiune dedicată minorităților, intitulată Tineretea minoritarilor din comunismul românesc. În cadrul acestei secțiuni, alături de turci și tătari, se regăsesc două articole care abordează tematica propusă din perspectiva minorității germane (Corneliu Pintilescu) și a celei rome (Călin Olariu).

Obiectivul specific al studiului Adrianei Cupcea este analiza memoriei tinereții în perioada comunistă, la turcii și tătarii din Dobrogea, în scopul mai larg al definirii identității etnice și religioase a celor două minorități, în relație cu trecutul comunist. Studiul se bazează pe cercetarea empirică și pe înțelegerea interpretativă a datelor adunate prin metode calitative, analiza documentară, interviuri semistructurate, life histories, observație participativă, convorbiri informale, realizând recuperarea unei identități generaționale, percepută ca legătura cu o anumită perioadă de timp trăită - anii tinereții comuniste, plasați în perioada dejistă a regimului comunist. Abordând narațiunile memoriei ca acte importante ale producției identitare, analiza identifică tiparele memoriei tinereții comuniste, precum și tipurile de relații și atitudini cu privire la regimul perioadei în contextul societății socialiste, alături de tiparele auto-reprezentărilor, a heteroreprezentărilor generate de elemente fundamentale ale identității precum etnia, religia, originile, limba maternă și tradițiile.

Titlul publicației: *Jewish Heritage Europe [Moștenirea evreiască în Europa]*

Tipul publicației: Publicație electronică

Editură: internațională

Clasificare editură: alta

Limbă: engleză

URL: <https://jewish-heritage-europe.eu/have-your-say/galati-rediscover/?fbclid=IwAR2GTEBdqUZ8j4zXvSoOI5M6i66yxvZ1FnrwJxj3o0OX5sj3ACFL-Sy3EI>

Autor ISPMN: Anca Filipovici

Abstract: În luna mai 2021, în cadrul portalului online Jewish Heritage Europe, a fost publicat de către Anca Filipovici (cercetător ISPMN) eseul “Exploring the hidden Jewish heritage on the Romanian shore of the Danube: The REDISCOVER project in Galați” [Explorând moștenirea evreiască ascunsă pe malul românesc al Dunării: proiectul REDISCOVER în Galați]. Textul prezintă e-Festivalul Rediscover, un eveniment-pilot organizat de Municipiul Galați, în 25-28 martie 2021, în cadrul proiectului REDISCOVER. Redescoperirea, expunerea și exploatarea moștenirii evreiești ascunse din Regiunea Dunării, finanțat prin Programul Transnațional Dunărea (<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/rediscover>). Festivalul online dedicat introducerii în circuitul turistic a moștenirii culturale evreiești gălățene s-a desfășurat pe site-ul dedicat <https://rediscover-festival.ro/> cu acces public permanent. Platforma conține o expoziție fotografică, tururi virtuale la principalele obiective legate de istoria comunității evreiești locale, secțiuni de istorie orală, workshop-uri de gastronomie

evreiască, interpretări de muzică tradițională și piese de teatru, precum și un concurs interactiv pentru public. Evenimentul marchează ultima etapă a proiectului Rediscover (2018-2021), în care ISPMN a fost partener strategic asociat al Municipiului Galați.

Titlul publicației: *„Fogadd a koronát...” Ünnepek és válság, hagyományok és reformkoncepciók. (A vallási kultúrakutatás könyvei, 46.) [„Primiți coroana...” Sărbătoare și criză, tradiții și concepte de reformă]*

Titlul studiului: *[Memoria moștenitorului tronului austro-ungar și a soției sale și a ultimei încoronări la Cluj. Construcții narrative ale evenimentelor] A trónörökös pár és az utolsó koronázás emlékezete Kolozsváron. (Az események narratív konstrukciói.)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Abstract: [Memoria moștenitorului tronului austro-ungar și a soției sale și a ultimei încoronări la Cluj. Construcții narrative ale evenimentelor] A trónörökös pár és az utolsó koronázás emlékezete Kolozsváron. (Az események narratív konstrukciói.) In: Glässer Norbert – Mód László – Varga Norbert – Zima András – Beke Zsolt (ed.): „Fogadd a koronát...” Ünnepek és válság, hagyományok és reformkoncepciók. (A vallási kultúrakutatás könyvei, 46.) Solymossy Sándor Egyesület – SZTE BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék, Szeged, 2021, 199–217.

Studiul prezintă strategiile și formele de comemorare la Cluj după asasinarea arhiducelui Austriei și a soției sale la Sarajevo (28 iunie 1914), respectiv retorica privind vizualizarea narativă a loialității față de coroană. Acesta își propune să descopere modul în care orașul a trăit și a exprimat festivitatea națională a încoronării; personajele, evenimentele, formele și practicile festivității încoronării în societatea locală, modul în care spațiul public local a fost expropriat și reorganizat; cerințele și funcțiile sociale care au fost îndeplinite; imaginea (imaginile) trecutului evocat și a viitorului produs și legitimat de evenimentele festivității. Cum a creat și a expus mass-media memoria publică a Arhiducelui Austriei și a soției sale? Ce modele au fost urmate de această strategie de cult și care erau antecedentele cărora trebuia să corespundă?

Titlul publicației: *Adina Babeș-Fruchter, Ana Bărbulescu (Eds.), The Holocaust in South-Eastern Europe: Historiography, Archives Resources and Remembrance [Holocaustul în Europa de Sud-Est: Istoriografie, Surse Arhivistice și Memorie]*

Titlul studiului: *Archival Sources on the Northern Transylvanian Holocaust [Surse arhivistice referitoare la Holocaustul din Transilvania de Nord]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: <https://vernonpress.com/book/453>

Autor ISPMN: Gidó Attila

Abstract: Articolul oferă informații detaliate despre posibilitățile, limitările și perspectivele cercetării arhivistice din România/Transilvania privind antecedentele și evoluția Holocaustului din Ungaria. De asemenea, prezintă instituțiile creatoare de documente și tipurile de surse relevante pentru cercetătorii Holocaustului și explică în ce măsură documentele din filialele județene ale Arhivelor Naționale ale României sunt suficiente pentru a cerceta anumite evenimente și procese istorice. În a doua parte a textului, autorul prezintă câteva documente și măsuri antisemite în detaliu. Subiectul este unul foarte important, deoarece aceste surse documentează suferința, umilințele, jefuirea și distrugerea aproape totală a 164.052 de persoane considerate evrei în conformitate cu legislația rasială în vigoare în Ungaria. 19,9% din populația maghiară, adică 825.007 de persoane au fost declarate de rasă evreiască.

Titlul publicației: *Lista húszezer észak-erdélyi túlélőiről [Listă despre douăzeci de mii de supraviețuitori]*

Tipul publicației: Publicație electronică

Editură: internațională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: <https://www.szombat.org/tortenelem/lista-huszezer-eszak-erdelyi-tulelorol>

Autor ISPMN: Gidó Attila

Abstract: În 1940, Transilvania de Nord a fost anexată Ungariei, ceea ce a însemnat că din momentul respectiv comunitățile evreiești din Transilvania de Nord au fost supuse legislației maghiare, împărțând soarta evreilor din Ungaria. În Ungaria, populația evreiască a fost definită în termeni de rasă, motiv pentru care categoria de „evreu” s-a lărgit și a inclus nu doar persoanele de religie izraelită, ci și creștinii considerați evrei pe baza unui set de criterii date. În acest fel, măsurile antievreiești ale autorităților maghiare au fost aplicate în cazul a 164.052 de persoane din Transilvania de Nord, reprezentând 6,4% din totalul populației din regiune. Numărul evreilor deportați din Transilvania de Nord și transportați în lagărul Auschwitz-Birkenau în 1944 a fost de 131.639. Aproximativ 35.000-40.000 de evrei au supraviețuit Holocaustului din Transilvania de Nord. O mare parte a supraviețuitorilor, în jur de 25.000-30.000 de persoane, provin din grupul evreilor deportați, dintre care numai circa 20.000 s-au întors acasă. Cealaltă parte a supraviețuitorilor fuseseră eliberați din detașamentele de muncă forțată sau reușiseră să evite moartea în alt mod (au stat ascunși, s-au mutat la Budapesta, au fugit în România, au fost salvați cu așa-numitul „tren Kastner”, au obținut acte false etc.).

Titlul publicației: *“20000 de nume” – o carte cu date despre supraviețuitorii Holocaustului din Transilvania de Nord*

Tipul publicației: Publicație electronică

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: română

URL: <https://baabel.ro/2021/01/20000-de-nume-o-carte-cu-date-despre-supravietuitorii-holocaustului-din-transilvania-de-nord/>

Autor ISPMN: Gidó Attila

Abstract: În 1940, Transilvania de Nord a fost anexată Ungariei, ceea ce a însemnat că din momentul respectiv comunitățile evreiești din Transilvania de Nord au fost supuse legislației maghiare, împărțând soarta evreilor din Ungaria. În Ungaria, populația evreiască a fost definită în termeni de rasă, motiv pentru care categoria de „evreu” s-a lărgit și a inclus nu doar persoanele de religie izraelită, ci și creștinii considerați evrei pe baza unui set de criterii date. În acest fel, măsurile antievreiești ale autorităților maghiare au fost aplicate în cazul a 164.052 de persoane din Transilvania de Nord, reprezentând 6,4% din totalul populației din regiune. Numărul evreilor deportați din Transilvania de Nord și transportați în lagărul Auschwitz-Birkenau în 1944 a fost de 131.639. Aproximativ 35.000-40.000 de evrei au supraviețuit Holocaustului din Transilvania de Nord. O mare parte a supraviețuitorilor, în jur de 25.000-30.000 de persoane, provin din grupul evreilor deportați, dintre care numai circa 20.000 s-au întors acasă. Cealaltă parte a supraviețuitorilor fuseseră eliberați din detașamentele de muncă forțată sau reușiseră să evite moartea în alt mod (au stat ascunși, s-au mutat la Budapesta, au fugit în România, au fost salvați cu așa-numitul „tren Kastner”, au obținut acte false etc.).

Titlul publicației: *Akik hazatértek. Az 1944-ben deportált 131.639 zsidóból 20.000 tért haza Észak-Erdélybe [Cei care s-au întors. Dintre cei 131.639 evrei deportați s-au întors acasă 20.000 în Transilvania de Nord]*

Tipul publicației: Publicație electronică

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: <https://plakatmagany.transindex.ro/akik-hazatertek-az-1944-ben-deportalt-131-639-zsidobol-20-000-tert-haza-eszak-erdelybe/>

Autor ISPMN: Gidó Attila

Abstract: În 1940, Transilvania de Nord a fost anexată Ungariei, ceea ce a însemnat că din momentul respectiv comunitățile evreiești din Transilvania de Nord au fost supuse legislației maghiare, împărțând soarta evreilor din Ungaria. În Ungaria, populația evreiască a fost definită în termeni de rasă, motiv pentru care categoria de „evreu” s-a lărgit și a inclus nu doar persoanele de religie izraelită, ci și creștinii considerați evrei pe baza unui set de criterii date. În acest fel, măsurile antievreiești ale autorităților maghiare au fost aplicate în cazul a 164.052 de persoane din Transilvania de Nord, reprezentând 6,4% din totalul populației din regiune. Numărul evreilor deportați din Transilvania de Nord și transportați în lagărul Auschwitz-Birkenau în 1944 a fost de 131.639. Aproximativ 35.000-40.000 de evrei au supraviețuit Holocaustului din Transilvania de Nord. O mare parte a supraviețuitorilor, în jur de 25.000-30.000 de persoane, provin din grupul evreilor deportați, dintre care numai circa 20.000 s-au întors acasă. Cealaltă parte a supraviețuitorilor fuseseră eliberați din detașamentele de muncă forțată sau reușiseră să evite moartea în alt mod (au stat ascunși, s-au mutat la Budapesta, au fugit în România, au fost salvați cu așa-numitul „tren Kastner”, au obținut acte false etc.).

Titlul publicației: *Southeast Europe in Focus (Sud-estul European în focus)*
Titlul articolului: *Lessons from Romania on Highly Qualified Returnees: Processes, Policies, Effects (Exemple din România despre Migranții înalt calificați care se întorc. Procese, politici, efecte)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: alta

Limbă: engleză

URL: <https://www.sogde.org/de/publikationen/southeast-europe-in-focus/>

Autor ISPMN: Anghel Remus

Coautor: Roman Monica

Abstract: Articolul analizează mai multe politici ale statului român de reținere sau atragere a migranților care se întorc în domeniul învățământului și cercetării, sistemului de sănătate, precum și în cadrul programului Diaspora Start-Up. Chiar dacă rezultatele nu sunt spectaculoase, reiese faptul că politicile de adaptare mai eficiente sunt și cele în care s-au investit sume mari de bani.

Titlul publicației: *Memoria. Revista gândirii arestate*

Titlul articolului: *Dezbatere Germanii din Români după al Doilea Război Mondial*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: română

Autor ISPMN: Anghel Remus

Coautori: Hannelore Baier, Ottmar Trașcă, Cosmin Budeancă

Abstract: În cadrul dezbaterii s-a analizat evoluția comunității germane din România: etapele importante în evoluția comunității și momentele dramatice prin care a trecut.

Titlul publicației: *Social and Economic Vulnerability of Roma People - Key Factors for the Success and Continuity of Schooling Levels [Vulnerabilitatea socială și economică a romilor – factori-cheie în succesul și continuitatea educației]*

Titlul studiului: *Segregated schools, "slow minds" and "must be done jobs" - experiences about formal education and labour market in a Roma community in Romania [Școli segregate, copii pe care „nu îi duce capul” și „muncile musai” - experiențe despre educația formală și piața muncii într-o comunitate de romi din România]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-52588-0?fbclid=IwAR2CqeduhFgnfoJbU5AZRt-aik8fFQFk84MnEOaUZSIsbHXANAYpM_15z4#toc

Autor ISPMN: Plainer Zsuzsa

Editori: Maria Manuela Mendes, Olga Magano

Editor ISPMN: Toma Stefánia

Abstract: Bazat pe o muncă de teren de lungă durată, acest studiu folosește teoria ecologiei culturale pentru a analiza factorii responsabili pentru crearea și menținerea segregării educaționale în cazul unei școli urbane din România. Prin acest model, dorim să detectăm acele forțe comunitare, care dirijează copiii romi dintr-o comunitate urbană din România pe o astfel de traiectorie: frecventarea unei școli segregate, abandonul școlar etc. Rezultatele ne arată că reproducerea segregării este consecința efectelor nedorite ale politicilor educaționale pentru romi (curricula centralizată de exemplu). Copiii romi urmează această traiectorie, deoarece părinții lor au experiențe ambivalente legate de rolul și rostul educației, respectiv valoarea acestuia pe piața muncii.

Titlul publicației: *Academia Română, Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane "Gheorghe Șincai"*

Titlul articolului: *Întâlniri, comemorări, reviste și identitate etnică. Albanezii din România prin teoriile sociologice și antropologice*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: română

Autor: Plainer Zsuzsa

Abstract: Scopul acestui studiu este prezentarea comunității albaneze din România prin prisma teoriilor sociologice și antropologice despre etnicitate și grupurile etnice. Conform acestor abordări, statul este unul dintre cei mai importanți agenți responsabili de crearea și reproducere a granițelor (Barth 1993) etnice. A doua abordare, cea a lui Rogers Brubaker despre formarea grupurilor etnice, consideră că grupul etnic nu este o entitate „reală” ci un proiect social și politic al elitelor, care inventează narative și practici care au ca scop realizarea omogenității interioare (Brubaker 2004: 12-14). În acest sens – afirmă Brubaker – scopul analizelor despre etnicitate este tocmai identificarea acelor factori, prin care elitele creează solidaritățile interioare și „senzația” de grup omogen (Brubaker, idem).

Titlul publicației: *[Mașina și poporul. Mașini și schimbări sociale în zona rurală] Gép és nép. Gépek és társadalmi változások vidéken*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: maghiară

Autor: Gagyı József

Editor ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Abstract: Gagyı József: [Mașina și poporul. Mașini și schimbări sociale în zona rurală] Gép és nép. Gépek és társadalmi változások vidéken. (Dissertationes Ethnographicae Transylvanicæ.) Editat de Jakab Albert Zsolt. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2021.

Cartea se referă la apariția mașinilor, la realitățile și reprezentările cotidiene ale „lumii moderne, tehnice” și la prezența mașinilor în mediul rural. Autorul dorește să scrie despre coexistența inseparabilă a unui sistem foarte cuprinzător de utilizare și funcționare a mașinilor, numit tehnologie, și relația sa cu lumea țărănească din trecutul recent, numită acum lume rurală. Pentru a face acest lucru, el se bazează pe cercetări de teren efectuate în ultimii douăzeci de ani. A studiat în mod special difuzarea în mediul rural a instrumentelor digitale, dar îl interesează mai mult structurile autopropulsate, iar în ultimii ani s-a concentrat asupra unui fenomen definitoriu pentru epoca socialistă, motorizarea, care este baza modernizării. În acest context, a investigat apariția unui utilaj rural tipic, tractorul, și stilul de viață și rolul social în mediul rural al tractoriștilor care îl manevrează. Din 2018 până în prezent, a intervievat mai mulți tractoriști-mecanizatori din valea Nirajului, terenul său de cercetare. Viața și activitatea lui Ferenc Suba, tractorist și mai târziu maistru mecanic din Miercurea Nirajului este descris în detaliu.

Scrierea se bazează pe cartea lui Hermann Bausinger intitulată *Cultura populară în epoca tehnologiei* și expune relația omului gospodar cu mașinile și tehnologia, o relație care a fost mai puțin explorată în cercetarea etnologică. Autorul se bazează pe conceptele bine-cunoscute ale lui Herman Bausinger, dezvoltate la începutul anilor 1960, perechea conceptuală organic-organizat și conceptul de regresie, și se concentrează și reflectează asupra laturii practice a acestor concepte. În capitolul *Mașină, căi ferate, motorizare*, schițează un tablou istoric mai general al răspândirii, utilizării, efectelor mașinii, a coexistenței dintre mașină și oameni. Urmează o discuție despre propriile sale experiențe, o prezentare detaliată a carierei și a cărților lui Ferenc Suba, tractoristul și maistrul mecanic, iar apoi deslușește imaginea „mecanicului bun”, legat organic de mașina sa.

Titlul publicației: *[Studii despre societatea satelor maghiare transilvănene în schimbare] Dolgozatok az erdélyi magyar falvak változó társadalmáról. Egyetemi jegyzet*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: maghiară

Autor: Pozsony Ferenc

Editor ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Abstract: Pozsony Ferenc: [Studii despre societatea satelor maghiare transilvănene în schimbare] Dolgozatok az erdélyi magyar falvak változó társadalmáról. Egyetemi jegyzet. (Néprajzi Egyetemi Jegyzetek, 10.) Editat de Jakab Albert Zsolt. Kriza János Néprajzi Társaság – Néprajzi Múzeum – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Intézet, Kolozsvár, 2021.

În toamna anului care a succedat revoluția din 1989, la Facultatea de Litere a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca a pornit la drum și s-a dezvoltat educarea, pregătirea specialiștilor în etnografie, într-o primă fază în cadrul Catedrei de Limbă și Literatură Maghiară, apoi sub egida Catedrei de Limbă și Cultură Maghiară. În anul 2002 s-a format Catedra de Etnografie și Antropologie Maghiară, independentă de celelalte unități. Trebuie să subliniem faptul că acesta este singurul loc din țară, unde tinerii au posibilitatea de a se familiariza cu întreaga cultură spirituală, materială și socială a comunităților rurale, prin cursuri universitare sistematice.

Volumul de față conține cursuri etnografice-antropologice. Începând cu 1999 autorul a inițiat cercetări aprofundate și sistematice privind abordarea etnografică și interpretarea proceselor demografice și etnoculturale din cadrul diasporei transilvănene. Cercetările efectuate de către grupuri mai mici au avut drept scop receptarea și interpretarea schimbărilor majore etnice, sociale și culturale care au avut loc în secolele XIX–XX în viața familiilor, comunităților maghiare, care trăiau în minoritate absolută. Autorul a urmărit răspunsul la întrebarea: cum au influențat schimbările economice, sociale și politice majore sistemul de relații intern și extern al maghiarimii, respectiv strategiile existențiale cotidiene ale acesteia.

În satele cercetate, prin centralizarea informațiilor registrelor civile și bisericești, autorul a analizat schimbările în timp ale structurii etnodemografice, procesele de bază legate de acestea și cauza acestora. În fiecare localitate a colectat materialul registrelor civile și bisericești, în contextul în care acestea s-au păstrat, utilizând metode nenominative. În câteva sate a regăsit registrele respective în arhivele de stat sau cele ale bisericilor din regiune. Cu ajutorul bazei de date astfel realizate, a reușit să percepe și să descrie procesele demografice naturale dintr-o localitate sau alta, totodată a schițat și mobilitatea locală, confesională și etnică a localnicilor sau a familiilor din localitate. Detalierea, sau chiar dimpotrivă, lipsa informațiilor din volumul de față reflectă și care au fost locațiile în care a regăsit un material arhivistic mai vast, dar și cât de mult l-a ajutat clerul și administrația locală în demersul autorului.

În cadrul muncii de teren autorul a realizat numeroase interviuri, a colectat fotografii private, iar cu ajutorul acestora a documentat modul în care în condiții de diasporă, trăind în localități izolate de celelalte comunități de aceeași etnie și limbă maternă, maghiarimea din Transilvania s-a confruntat, a trăit evenimentele istorice, politice, sociale și economice majore ale secolului XX.

Titlul publicației: *[Comunitatea hoștezeană din Cluj-Napoca. Modificări în stilul de viață a cinci familii de-a lungul a trei generații] A kolozsvári hóstáti közösség. Öt család három nemzedékének életmódvizsgálata*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: maghiară

Autor: Selyem Tünde

Editor ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Abstract: Selyem Tünde: [Comunitatea hoștezeană din Cluj-Napoca. Modificări în stilul de viață a cinci familii de-a lungul a trei generații] A kolozsvári hóstáti közösség. Öt család három nemzedékének életmódvizsgálata. (Dissertationes Ethnographicae Transylvanicæ.) Editat de Jakab Albert Zsolt. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2021.

Comunitatea hoștezenilor reprezintă un strat cultural caracteristic populației maghiare din Cluj-Napoca. Hoștezeni aparțin de oraș, au reușit însă să își creeze o viață comunitară, tipuri de gospodărit și obiceiuri centrate pe cartiere, păstrate până în zilele noastre de rămășițele acestei comunități opoșite de blocuri. Principalul lor mijloc de existență a fost agricultura în cadrul căreia și-au dezvoltat strategii de gospodărit și tehnici de grădinărit specifice care au diferențiat comunitatea nu doar de stratul industriașilor, ci și de

comunitățile satelor din împrejurimea orașului: cultivau mai multe tipuri de plante și satisfăceau nevoile populației urbane mai ales prin cultivarea intensivă a legumelor. În perioada ulterioară urbanizării și colectivizării hoștezenii au început să renunțe la modul de viață gospodăresc din ce în ce mai rapid. Pe baza planurilor urbanistice în anii '80 s-au construit cartiere de blocuri în locul gospodăriilor hoștezene, fapt ce a dus la schimbarea radicală a modului de viață al familiilor de agricultori.

Volumul de față analizează ce strategie de viață aleg diferitele generații ale familiilor hoștezene și în ce măsură modelele oferite de societate influențează traiectoria vieții lor mai ales în timpul schimbărilor socio-economice, respectiv politice. Pe de o parte alegerile sunt rezultatul sus-numitelor schimbări socio-economice, pe de altă parte familia prevede doar anumite oportunități, iar cunoștințele acumulate de predecesori pot influența și strategiile individuale de viață. Prin principiile de creștere a copiilor familia fundamentează viața generațiilor următoare, iar pentru tineri modul de viață al părinților reprezintă în același timp o reflexie.

Titlul publicației: *Erdélyi Társadalom*

Titlul articolului: *Mindennapi értékvilág az államszocializmusban. A lopás és a lopással kapcsolatos önfeloldozási mechanizmusok (Sistemul de valori în perioada socialismului de stat. Furtul și autoexonerarea prin mecanismele deconectării morale selective)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Kiss Ágnes

Abstract: Viața de zi cu zi în perioada socialismului de stat a fost caracterizată de o serie de valori antagonice. Cum s-a menținut un sistem de valori, un comportament și o mentalitate coerentă și consistentă în aceste circumstanțe? Analiza este axată pe furtul proprietății de stat, care este, fără îndoială, o problemă morală condamabilă, dar care totuși a fost o practică larg răspândită. Argumentul principal al lucrării este că - pe lângă alte practici - coerența sistemului de valori a fost menținută de mecanismele psihosociale ale dezangajării morale selective.

Titlul publicației: *[Ruralitate și cercetarea ruralului în Bazinul Carpatic] Vidékiesség és vidékkutatások a Kárpát-medencében*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: maghiară

Editor: Vajda András

Editor ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Abstract: [Ruralitate și cercetarea ruralului în Bazinul Carpatic] Vidékiesség és vidékkutatások a Kárpát-medencében. (Kriza Könyvek, 48.) Editat de Jakab Albert Zsolt și Vajda András. Kriza János Néprajzi Társaság – Néprajzi Múzeum, Kolozsvár–Budapest, 2021.

Volumul de față conține studii etnografice-antropologice referitoare la problematica ruralității în Bazinul Carpatic. În timp ce în societatea rurală tradițională viața individului se desfășura sub privirea comunității, cu acordul acesteia, astăzi nu mai putem vorbi de o forță reală a tradiției în privința organizării vieții individuale sau a modelării cursurilor de viață. Studiile incluse în acest volum analizează modul în care comunitățile rurale s-au confruntat cu aceste schimbări sociale și culturale.

Titlul publicației: *[Situatii existențiale pe timp de pandemie. Impactul pandemiei Covid19 asupra vieții cotidiene și a cercetărilor științelor sociale] Járvány-lét-helyzetek. A Covid19-világjárvány hatása a mindennapokra és a társadalomkutatásra*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: maghiară

Editor: Vajda András

Editor ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Abstract: [Situatii existențiale pe timp de pandemie. Impactul pandemiei Covid19 asupra vieții cotidiene și a cercetărilor științelor sociale] Járvány-lét-helyzetek. A Covid19-világjárvány hatása a mindennapokra és a társadalomkutatásra. (Krizsa Könyvek, 49.) Editat de Jakab Albert Zsolt și Vajda András. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2021.

Pandemia Covid-19 este un fenomen social, iar existența ei depinde de acei indivizi, comunități și grupări, care o conturează, descrie și îi formulează regulile. Obiectele sociale nu există fără actele sociale care le creează, le fixează prin forme inscriptive, dar nici fără mitologia ce se clădește pe baza lor, respectiv nici fără practicile cotidiene legate de ele. În acest sens, pandemia este rezultatul unei practici sociale, o formație culturală. Studiile incluse în volum explorează analiza, cercetarea etnografică și antropologică a condițiilor cauzate de pandemie. Aceste tematici sau arii de cercetare ar fi: impactul pandemiei asupra muncii de teren și metodologiei cercetării științifice, impactul Covid-19 asupra activității muzeelor, obiceiurilor populare și festivalurilor tradiționale, impactul pandemiei asupra religiozității și practicării religiei, impactul măsurilor luate asupra vieții de zi cu zi, rolul Internetului pe timp de carantină, teoriile conspiraționiste legate de pandemie.

Titlul publicației: *(Collective) Memory of Communism in Post-Communist Europe: Social Practices, Research, Communication [Memoria (colectivă) a comunismului în Europa postcomunistă: practici sociale, cercetare, comunicare]*

Titlul studiului: *From missing memories to the blurred categories - scientific production on the memory of communism in case of minority Hungarians from Romania [De la memoriile pierdute la categoriile obscure - producția științifică despre memoria comunismului în cazul minorității maghiare din România]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

Autor: Plainer Zsuzsa

Editori: Rigels Halili, Guido Franzinetti, Adam F. Kola

Abstract: Scopul acestui studiu este prezentarea și categorizarea literaturii academice despre modul în care minoritatea maghiară din România își construiește memoriile despre comunism. Prin trecerea în revistă și categorizarea acestor publicații autoarea își propune să identifice eventualele similarități și diferențe dintre memoria minoritară și corespondentul acesteia în română. În urma acestui proces de analiză au fost identificate două mari paradigme. Prima conține abordările etnografilor și ale antropologilor (printre care și perspectivele de memorie locală, istorie orală sau antropologia comunismului). A doua categorie tratează acele abordări ale istoricilor care au avut o oarecare influență asupra publicului mai larg, în afara cercurilor profesionale. Asemănător construcțiilor românești despre trecutul comunist, memoria minoritară maghiară se concentrează asupra discursurilor victimelor. Ambele memorii (cea română, respectiv cea maghiară) consideră că perioada comunistă a fost un eveniment neplăcut în istorie, care trebuie condamnat, care trebuie lăsat în urmă. Astfel, comunismul, în aceste abordări, relatează suferințele victimelor, ale protagoniștilor „adevărați”, „nepătați”, care nu au fost implicați și corupți de către sistem. Însă există și diferențe între cele două perspective (cea majoritară și cea minoritară): reprezentările maghiare au tendința de a accentua latura etnică a sistemului, ceea ce permite crearea unei perspective conform căreia minoritarii ar fi putut sta deoparte de acest sistem, fără a fi implicați. Însă noua generație de istorici contestă acest discurs și pledează pentru o descriere mai nuanțată a trecutului, afirmând că și maghiarii pot fi considerați a fi „parte a sistemului”.

Titlul publicației: *Jewish Culture and History*

Titlul articolului: *Transylvanian Jewish loyalties in interwar Romania [Loialități evreiești în Transilvania interbelică]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1462169X.2021.1956784>

Autor ISPMN: Gidó Attila

Abstract: Studiul prezintă modul în care conceptul de loialitate poate fi aplicat pentru a descrie relația evreilor transilvăneni, pe de o parte, cu statul român și, pe de altă parte, cu minoritatea maghiară în perioada 1918-1940. Prima parte a textului trasează cadrul conceptual și descrie semnificația conceptului de loialitate între cele două războaie mondiale. Studiul prezintă apoi politica statului român față de evrei. Ultimul capitol examinează declarațiile de loialitate făcute de evreii transilvăneni în perioada interbelică.

Titlul publicației: *Anna Szalai, Guy Miron, and Shlomo Spitzer, Always Hungarian. Hungarian Jewry through the Vicissitudes of the Modern Era [Maghiari pentru totdeauna. Evreii maghiari prin vicisitudinile epocii moderne]*

Titlul studiului: *Hungarians Again? The Northern Transylvanian Jews after the Second Vienna Award [Din nou maghiari? Evreii din nordul Transilvaniei după cel de-al Doilea Arbitraj de la Viena]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: <https://www.biupress.co.il/index.php?dir=site&page=catalog&op=item&cs=2249>

Autor ISPMN: Gidó Attila

Abstract: Articolul cu titlul „Hungarians Again? The Northern Transylvanian Jews after the Second Vienna Award” [Din nou maghiari? Evreii din nordul Transilvaniei după cel de-al Doilea Arbitraj de la Viena] prezintă cele mai importante schimbări intervenite în relația populației evreiești cu maghiarii în primele luni ale administrației maghiare din Transilvania de Nord (septembrie 1940—martie 1941).

Titlul publicației: *Vidékiség és vidékkutatások a Kárpát-medencében (Ruralitate și cercetarea ruralului în Bazinul Carpatic)*

Titlul studiului: *Megélhetési stratégiák egy Kis-Küküllő menti településen (Strategii de subzistență într-o localitate de lângă Târnava Mică)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Peti Lehel

Editor ISPMN: Jakab Albert Zsolt

Coeditor: Vajda András

Abstract: Studiul urmărește prezentarea strategiilor economice dintr-o localitate, în care angajarea în întreprinderi de stat bazate pe resurse naturale specifice (extracția de gaze naturale), respectiv evoluția unui antreprenoriat independent a transformat în mod esențial strategiile de subzistență bazate pe agricultură, rezultând totodată și schimbări majore în modul de trai al localnicilor. Localitatea cercetată reprezintă un model contrar satelor „re-țărănizate” de după schimbările din 1989, descrise de literatura de specialitate din Transilvania. Lucrarea analizează atitudinile economice, schimbările survenite în strategiile de subzistență observate în localitatea de lângă Târnava Mică, încercând să schițeze și o stratificare a societății rurale conform strategiilor economice utilizate.

Titlul publicației: *Amerre én járok. Tanulmányok a 70 éves Pávai István tiszteletére. („Unde merg...” – Studii în onoarea lui István Pávai)*

Titlul studiului: *Az erdélyi városi táncházak közvetlen előzményeinek sajtóforrásai (Surse de presă despre antecedentele directe ale Caselor de dansuri populare din Transilvania)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

Autor ISPMN: Könczei Csongor

Editori: Lipták Dániel, Richter Pál, Salamon Soma

Abstract: În luna decembrie 2021 a apărut volumul Amerre én járok. Tanulmányok a 70 éves Pávai István tiszteletére. („Unde merg...” – Studii în onoarea lui István Pávai), editat de către Lipták Dániel, Richter Pál și Salamon Soma la editura Institutului de Muzicologie a Academiei de Științe a Ungariei din Budapesta, volum în care a apărut și studiul lui Csongor Könczei (cercetător ISPMN) Az erdélyi városi táncházak közvetlen előzményeinek sajtóforrásai (Surse de presă despre antecedentele directe ale Caselor de dansuri populare din Transilvania), pp. 257–276.

Prima Táncház (‘Casa Dansului Popular’) urbană din Transilvania a fost organizată în februarie 1977 în sala de repetiții a Teatrului de păpuși din Cluj, după care, în scurt timp – în paralel cu acest debut și/sau corelat cu el – s-au deschis pe rând Táncház la Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Târgu Mureș și alte orașe transilvănene. (Termenul Táncház acoperă în cultura maghiară un fenomen social și cultural fără echivalent în culturile vecine, cum sunt de exemplu, cea română. Traducerea în limba română a termenului (ca de altfel și în engleză sau franceză) a pus probleme încă de la început. La sfârșitul anilor 1970, când puterea comunistă a încercat să controleze fenomenul Táncház, și ca urmare să instituționalizeze „mișcarea”, s-a încercat pentru prima dată traducerea termenului, prin „Casa Dansului Popular”.) Bineînțeles, acest proces nu a fost fără precedent, ideile și spiritualitatea care au creat mișcarea transilvăneană de tip revival Táncház era deja prezentă în viața publică maghiară din Transilvania cu mult înainte de 1977, ba chiar a apărut în mass-media maghiară din România. Prin urmare, răspândirea ideilor în Transilvania care au ridicat necesitatea interpretării autentice a muzicii populare tradiționale instrumentale și vocale și respingerea dansului popular stilizat pe scenele vremii pot fi considerate antecedente directe ale caselor de dansuri populare. Studiul a încercat să sintetizeze și să interpreteze acest proces pe baza materialului relevant de presă maghiară din România din perioada anilor 1970.

Titlul publicației: *Parlamenti Szemle*

Titlul articolului: *Parlamenti választások Romániában 2020-ban [Alegerile parlamentare din 2020 din România]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: <https://parlamentiszemle.hu/wp-content/uploads/2021/11/psz-202101-tartalom.pdf>

Autor ISPMN: Székely István

Abstract: Articolul trece în revistă cele mai importante evenimente politice din România din anul 2020, de la începutul pandemiei Covid-19 până la alegerile parlamentare din decembrie și formarea guvernului Ciștu (inclusiv planul de a declanșa alegeri anticipate, moțiunea de cenzură împotriva guvernului Ludovic Orban, alegerile locale amânate etc.). O atenție sporită este dedicată rezultatelor electorale ale formațiunilor minorității maghiare din România.

Titlul publicației: *European Yearbook of Minority Issues 2020*

Titlul articolului: *The Autonomy Movement of Hungarians in Romania [Mișcarea de autonomie a maghiarilor din Transilvania]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

Autori: Salat Levente, Lakatos Dorottya

Autor ISPMN: Székely István

Coautori: Salat Levente, Lakatos Dorottya

Abstract: Articolul oferă o analiză despre traiectoria în parlament a proiectelor de lege depuse de reprezentanții minorității maghiare după 1990, prin care s-au revendicat diferite forme de autonomie (teritorială pentru Ținutul Secuiesc, culturală etc.). Sunt analizate argumentele formulate în întâmpinarea acestor proiecte de lege redactate de organele competente ale Parlamentului României (ex. Consiliul Legislativ, comisiile parlamentare), precum și dezbaterile din plen.

Titlul publicației: *URBS. Magyar Várostörténeti Évkönyv, XV [URBS. Anuarul Maghiar de Istorie a Orașelor]*

Titlul studiului: *Recenzie de carte: Táguló és szűkölő terek. A veszprémi zsidóság társadalom- és gazdaságtörténete [Spații care se extind și se contractă. Istoria socială și economică a evreilor din Veszprém]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: <https://bparchiv.hu/kiadvanyok/urbs-magyar-varostorteneti-evkonyv-xv>

Autor ISPMN: Gidó Attila

Abstract: Este recenzată cartea lui Jakab Réka și Kákonyi Anna despre istoria evreilor din Veszprém, Ungaria. Monografia a fost publicată de către Comunitatea Evreilor din Veszprém în 2020 și oferă o imagine amplă despre stabilirea evreilor în oraș la începutul secolului 18 și despre dezvoltarea comunității.

Titlul publicației: *Problems of Post-Communism*

Titlul articolului: *Populism on the Semi-Periphery: Some Considerations for Understanding the Anti-Corruption Discourse in Romania [Populism la semi-periferie. Considerații privind discursul anticorupție din România]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

URL:

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10758216.2020.1869907?journalCode=mp20>

Autor ISPMN: Székely István

CoAutor ISPMN: Kiss Tamás

Abstract: Articolul analizează modul în care discursul anticorupție a devenit o metanarativă cvasi-dominantă și un marker al identității claselor de mijloc urbane din România, și argumentează că acesta este parte integrantă a unui discurs identitar mai complex de esență populistă. Discursul prezintă elemente clasice ale populismului, precum: "poporul" este prezentat în antiteză cu elitele, manifestă un caracter excluzionar, ostilitate față de instituțiile democratice alese. Deși în literatura de specialitate fenomenul românesc de anticorupție este rareori asociat cu noțiunea de populism (datorită caracterului său presupus progresist), în articol argumentăm că acesta ar trebui considerat un exemplu prominent al populismelor care se evidențiază la semi-periferiile lumii occidentale.

Titlul publicației: *Atitudini față de maghiari în România. Rezultatele sondajelor de opinie, analiza manualelor folosite în învățământul public și a rețelelor de socializare*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

Autori: Toró Tibor, Jakab Zalán Tamás

Autori ISPMN: Kiss Tamás

Abstract: Cartea prezintă rezultatele sondajelor de opinie, analiza manualelor folosite în învățământul public și a rețelelor de socializare.

Cap VIII. Recenzii

Tipul recenziei: Carte Editura ISPMN

Cartea recenzată: *Bartha Katalin Ágnes: Egy nemzetiségi könyvkiadó a diktatúra éveiben (1969–1989). Beszélgetések a Kriterion munkatársaival. Szerkesztette, az interjúkat készítette, sajtó alá rendezte, a jegyzeteket és a bevezető tanulmányt írta Bartha Katalin Ágnes. Kolozsvár: Polis Könyvkiadó – Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, 2020. [Bartha Katalin Ágnes (ed.): O editură a minorităților în anii dictaturii (1969–1989). Discuții cu foști angajați ai editurii Kriterion. Interviuri, note și studiu introductiv de Bartha Katalin Ágnes. Cluj-Napoca: Polis - ISPMN, 2020.]*

Autor: Kiss Ágnes

Data apariției: 26/07/2021

Locul apariției: **REGIO**

Titlul recenziei: Korképek

Limba: maghiară

URL: <https://doi.org/10.17355/rkkpt.v29i1.163>

Cap IX. Îndrumare practică în afara proiectelor ISPMN

Numele îndrumătorului: Adriana Cupcea

Descriere: La data de 1 noiembrie 2020, în baza unui acord între Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale și Universitatea Babeș Bolyai, în cadrul ISPMN a început un stagiul de practică, pe o perioadă de șase luni, a cercetătorului postdoctoral Daniel Iftene. Tema stagiului: Reprezentarea minorităților etnice, religioase și sexuale în cinema românesc de după 1990. Acordul a fost semnat în cadrul proiectului POCU124146: Cercetare doctorală și postdoctorală calitate, inovativă și relevantă pentru piața muncii.

Rezultate: În cadrul stagiului de practică, lect univ dr. Daniel Iftene a realizat un studiu cu titlul „Reprezentări ale minorităților etnice în filmul românesc de ficțiune de după 1990”, care este propus pentru seria Working Papers a ISPMN,

Numele îndrumătorului: Adriana Cupcea

Descriere: La data de 1 noiembrie 2020, în baza unui acord între Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale și Universitatea Babeș Bolyai, în cadrul ISPMN a început un stagiul de practică, pe o perioadă de șase luni, a drd. Nicoleta Sabou. Tema stagiului este: AROMÂNII LA ÎNCEPUT DE SECOL XX – Colonizarea Cadrilaterului și a Dobrogei de Nord. Acordul a fost semnat în cadrul proiectului POCU124146: Cercetare doctorală și postdoctorală calitate, inovativă și relevantă pentru piața muncii.

Rezultate: Drd. Natalia Sabou a realizat în cadrul stagiului un raport de cercetare cu titlul „Aromânii la început de secol XX – Colonizarea Cadrilaterului și a Dobrogei de Nord”, studiu care va intra în arhiva Centrului de Documentare a ISPMN.

Numele îndrumătorului: Toma Stefánia

Descriere: Începând din luna august 2021, în cadrul ISPMN, s-au desfășurat activități de practică profesională în colaborare cu Facultatea de Sociologie și Asistență Socială din cadrul Universității Babeș-Bolyai. Stefánia Toma (cercetător ISPMN) a coordonat practica profesională a studenților de la Facultatea de Sociologie și Asistență Socială în cadrul proiectului Migrație, mobilitate și efectele acestora în comunități locale. În cadrul acestui proiect, a fost dezvoltată o activitate de cercetare mai restrânsă, iar metodologia și metodele de culegere de date au fost adaptate la contextul actual al pandemiei. Astfel, în cadrul practicii profesionale intitulată Migrația de revenire în rural, mobilitate și schimbări sociale, studenții au avut ocazia de a dobândi diferite aptitudini și cunoștințe care constituie baza unei cercetări calitative locale.

Numele îndrumătorului: Kozák Gyula

Descriere: Îndrumarea doctorandului Enya-Andrea Tămaș în cadrul proiectului POCU/380/6/13/124146 privind dezvoltarea calităților antreprenoriale implementat de Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj. Practica doctorandului la ISPMN a început în luna octombrie 2021 și se va finaliza în luna aprilie 2022, prin redactarea unui raport de cercetare destinat publicării.

Numele îndrumătorului: Fosztó László

Descriere: László Fosztó (cercetător ISPMN) participă ca expert stagii practică prin îndrumarea doctorandului Norina Herki în cadrul proiectului POCU124146 Cercetare doctorală și postdoctorală de calitate, inovativă și relevantă pentru piața muncii derulat de Universitatea Babeș-Bolyai finanțat de Programul Operațional Capital Uman 2014-2020, având ca obiectiv specific 6.13. - Creșterea numărului absolvenților de învățământ terțiar universitar și non universitar care își găsesc un loc de muncă urmare a accesului la activități de învățare la un potențial loc de muncă / cercetare/ inovare, cu accent pe sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI.

Cap X. Consiliul Științific

Consiliul Științific a desfășurat în 2021 o serie de activități prin care a contribuit la dezvoltarea, promovarea și valorificarea cercetării științifice din cadrul Institutului. În perioada martie-decembrie, membrii CS au organizat prin rotație seminariile de cercetare ISPMN, concepute ca spațiu de dezbateri academice pentru cercetătorii ISPMN, asupra cercetărilor în curs sau a rezultatelor acestora.

Membrii Consiliului au fost convocați periodic de către secretarul științific în vederea emiterii de propuneri sau avizării diferitelor acțiuni conforme cu planul anual de activități și proiectele aflate în derulare. În calitate de organ consultativ, CS a îndeplinit atribuții, precum:

- avizarea planului editorial anual al Editurii ISPMN, propunere tiraje și reducere prețuri volume;
- contribuții la modificarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea concursurilor pentru ocuparea funcției și pentru acordarea gradului profesional de cercetător științific gradul II și gradul I;
- emiterea propunerilor privind organizarea concursurilor de acordare a gradelor profesionale pentru 3 posturi de cercetător științific gradul I și 2 posturi de cercetător științific gradul II;
- avizarea unor referate de necesitate în conformitate cu Regulamentul de Organizare și Funcționare al Consiliul Științific, respectiv cu Procedurile interne ale ISPMN;
- emiterea unor propuneri privind acordarea de burse de cercetare tip aspirant în domenii conexe activității de cercetare a Institutului.

Cap XI. Serviciul economic, administrativ, contencios

1. Activitate economica financiară

Serviciul și-a desfășurat activitatea în conformitate cu dispozițiile legale privind activitatea financiar-contabilă.

În anul 2021 s-au realizat următoarele lucrări mai importante:

- Elaborarea proiectului de buget anual;
- Executarea operațiunilor financiare privind fondurile prevăzute în bugetul propriu;
- Repartizarea bugetului aprobat prin legea bugetară anuală pe trimester; s-au efectuat deschideri de credite bugetare, urmărind încadrarea în totalul creditelor aprobate prin Legea bugetului de stat și ordonanțele de rectificare a bugetului pe anul în curs;
- Analizarea și urmărirea execuției pe titluri, articole și alineate de cheltuieli a bugetului aprobat în vederea respectării disciplinei financiare;
- Analizarea fundamentărilor și propunerea spre aprobare către Secretarul General al Guvernului a documentației privind virările de credite între articolele bugetare;
- Întocmirea documentației necesare în vederea efectuării plăților către furnizori/prestatori, în baza deconturilor de cheltuieli și/sau a ordonanțelor întocmite de compartimentele de specialitate și aprobate de ordonator și efectuarea acestor plăți/viramente bugetare;
- Verificarea deconturilor aferente deplasărilor interne/externe și plata drepturilor cuvenite;
- Întocmirea și depunerea lunară a raportărilor, depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2021, pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, precum și pentru modificarea și completarea altor norme metodologice în domeniul contabilității publice;

Întocmirea pentru activitatea proprie a situațiilor financiare trimestriale care au necesitat efectuarea următoarelor operațiuni:

- Înregistrarea zilnică a documentelor justificative, anexate la extrasele de cont și registrele de casă pe capitolele bugetare existente la ISPMN pe structura bugetului aprobat: cheltuieli de personal, cheltuieli cu bunuri și servicii, acțiuni cu caracter științific și socio-cultural;
- Întocmirea „fișelor pentru operații diverse” și a bilanțelor de verificare analitice și sintetice, lunar și trimestrial;
- Întocmirea documentației privind constituirea garanției pentru gestionari și înregistrarea în evidența contabilă a garanțiilor depuse de gestionarii instituției la BCR;
- Elaborarea unor situații privind activitatea instituției solicitate de conducerea SGG.

Pentru buna desfășurare a activităților structurilor organizatorice din cadrul I.S.P.M.N. a realizat, în principal, următoarele tipuri de activități:

- a administrat și gestionat bunurile de natura mijloacelor fixe, obiectelor de inventar și consumabilelor la nivelul ISPMN;
- a urmărit îndeplinirea de către ISPMN, dar și de către alți operatori economici, a obligațiilor prevăzute în contractele privind furnizarea de bunuri, lucrări și/sau servicii încheiate între aceștia și ISPMN, având ca obiect aspecte administrative;
- a verificat și validat facturile emise de către operatorii economici în vederea efectuării plăților către aceștia pentru bunurile achiziționate, respectiv serviciile prestate, în baza contractelor încheiate de ISPMN cu respectivii operatori economici, având ca obiect aspecte administrative;
- a propus și a inițiat achiziția de bunuri, lucrări și/sau servicii necesare funcționării instituției;
- a identificat și centralizat necesarul de bunuri și servicii în vederea desfășurării activităților structurilor organizatorice din cadrul ISPMN, în vederea realizării Planului Anual al Achizițiilor Publice pentru anul 2021.

Întocmirea și depunerea raportărilor în Punctul unic de acces – sistemul național de raportare Forexbug.

Activitatea realizată de către ISPMN este continuă iar obiectivul principal este asigurarea condițiilor optime de lucru. Propunerile privind îmbunătățirea activității au ținut cont de principiul general al economicității, eficienței și eficacității iar inițierile de achiziții publice au avut în vedere plafoanele stabilite de către ordonatorul principal de credite și prin Planul Anual de Achiziții Publice pentru anul 2021.

RAPORT FINANCIAR 2021

Bugetul Institutului, aprobat de către ordonatorul principal de credite, pentru anul 2021 se prezintă în felul următor:

000110	Total venituri	4.034.000
33.10.08/33.10.50	Venituri din prestări servicii	145.000
37.10.01	Donații	2.000
40.10.15/40.08.15	Sume utilizate din excedentul anului precedent pentru efectuarea de cheltuieli	31.000
43.10	Subvenții de la alte administrații	3.538.000
43.10.09	Subvenții pentru instituții publice	3.538.000
48.10	F.E.N. sursa G	89.000
48.08	F.E.N. sursa D	229.000
67.10/08	TOTAL CHELTUIELI	4.034.000
01.10	Cheltuieli de personal	2.859.000
01.20	Bunuri și servicii	424.000
01.58	Proiecte finantate din fonduri externe sursa G	90.000
01.58	Proiecte finantate din fonduri externe sursa D	259.000
01.59	Alte cheltuieli	302.000
01.70	Cheltuieli de capital	100.000

Total încasări realizate:

Din subvenție 3.162.227,15 lei, din prestări servicii 82.654 și 7.862,08 lei lei , donații 0 lei.

Proiecte FEN sursa G prefinantare 84.752,30 lei, excedent 2020 174,82 lei.

Proiecte FEN sursa D prefinanțare 218.208,89 lei excedent 2020 29.601,86 lei.

Notă explicativă la pozițiile din balanță:

- Mijloace de transport 119.945,20 lei, echipamente tehnologice 448.465,82 lei, mobilier și aparatură birotică 29.799,40 lei, clădiri 2.519.850,00 lei, terenuri 1.468.953,00 lei, alte active fixe necorporale (programe informatice) 601.813,78 lei; amortizarea totală aferentă (exclusiv clădire și teren) 1.093.237,42 lei,
- Stocuri 1.827.176,08: 288.818,24 lei reprezentând valoarea obiectelor de inventar din dotare, 1.003.649,60 lei cărțile și publicațiile, materialele documentare din biblioteca Institutului, 534.708,24 cărțile editurii, 0 lei combustibil nedecontat prin Foi de parcurs;
- Conturi la trezorerie, casa, alte valori: 0 lei disponibil în contul de trezorerie, conturi curente (contul 550) 32.316,81 lei (garanție gestionari), 0 lei în casă, 57.899,34 lei disponibil/excedent din fonduri externe (sursa D), avansuri de trezorerie 0 lei, alte valori 1.250 lei BVC;
- Datorii către bugetul de stat 14.959 lei reprezentând impozitul de salar aferent lunii decembrie (ISPMN și proiect RHR),
- Salariile angajaților și contribuțiile aferente lunii decembrie: salarii nete 129.811 lei, obligații de întreținere/popri/pensii private 5.448 lei, garanții gestionari contul 428 – 32.726,81 lei, contribuții sociale 86.328 lei, număr de angajați 28 din care 2 demnitari
- Clienți neîncasați 53,45 lei, facturi de întocmit 10.852,58 lei
- Furnizori neachitați – facturi curente 0 lei.

Notă explicativă la Contul de execuție al instituțiilor publice:

Total plăți efectuate 3.527.581,76 lei din care:

• **Cheltuieli de personal 2.772.724,19 lei**

Salarii de bază	2.581.321,00 lei,
Îndemnizații delegare	33.616,19 lei,
Alte drepturi salariale	0,00 lei,
Indemnizația de hrană	97.515,00 lei,
Vouchere de vacanță	0,00 lei,
Contribuții	60.272,00 lei.

• **Bunuri și servicii 271.278,98 lei**

Furnituri de birou	9.972,09 lei,
Materiale curățenie	7.577,33 lei,
Încălzit iluminat	29.598,70 lei,
Apă canal salubritate	4.689,32 lei,
Carburanți	0,00 lei,
Piese de schimb	7.429,41 lei,
Telefon, internet poștă	21.802,85 lei,
Materiale și servicii caracter funcțional	40.941,40 lei,
Alte bunuri și servicii pentru întreținere și funcționare	36.494,80 lei,
Reparații curente	31.879,84 lei,
Obiecte de inventar	28.670,59 lei,
Deplasări interne	2.966,49 lei,
Deplasări externe	9.674,65 lei (participări conferințe),
Consultanță și expertiză	6.207,00 lei,
Pregătire profesională	150,00 lei,
Protecția muncii	5.532,00 lei,
Protocol	670,81 lei,

Prime de asigurare 4.001,31 lei,
 Alte chelt. cu bunuri și serv. 811,44 lei.

- Cărți, publicații (biblioteca I.S.P.M.N.) 22.208,95 lei
- Burse de cercetare 6.000,00 lei
- Acțiuni cu caracter științific 127.874,43 lei (tipar cărți – tipar, corectură lingvistică, servicii de traducere, tipar; cheltuieli cu cesiunea drepturilor de proprietate intelectuală, servicii de tehnoredactare și corectură lingvistică, servicii informatice actualizare platformă cercetare etc.),
- Cheltuieli de capital (programe informatice)– 74.880,75 lei.

Plăți din fonduri externe nerambursabile:
 - sursa G Rothschild 58.16 – 84.912 lei burse din care 84.912 lei contribuția externă nerambursabilă din prefinanțare și excedent 2020 – 84.927,12 lei decontat 84.927,12 lei,
 - sursa D RomaHealthRisk 58.31 – 189.911,41 lei (salarii, anchetă sociologică externalizată, cheltuieli biroatică) din prefinanțare și excedent 2020 – 247.810,75 lei excedent 2021 57.899,35 lei.
 Sold proiect 2020 28.758,86, încasat 218.208,89 , decontat 188.391,76 sold proiect 2021 58.757,99 lei.
 Sume de restituit S.G.G. (bugetului de stat)
 din F.E.N. -56 - 60.000 (POSDRU) + 5.350,15 (FP7 Migrom) lei – ani precedenti (cereri de rambursare depuse).

2. Activitatea privind controlul financiar preventiv

Activitate privind Controlul financiar preventiv propriu în cadrul Serviciului Economic, Contencios și Administrativ a constat în verificarea și vizarea operațiunilor și transmiterii raportărilor către ordonatorul principal de credite. Pentru anul 2021 operațiunile vizate sunt prezentate în tabelul alăturat:

RAPORT privind activitatea de control financiar preventiv anul 2021

Cap.I - Operatiuni supuse vizei de control financiar preventiv

Nr. crt.	Operatiuni cu efect financiar asupra fondurilor publice sau a patrimoniului public	Corespondenta operatiunilor din col.1 cu codurile operatiunilor din anexa nr.1.1 la normele metodologice - Cadrul general	Total operatiuni supuse vizei de control financiar preventiv	
			Numar operatiuni	Valoare (mii LEI)
0	1	2	3	4
	Total (rd.1+rd.2+rd.3+rd.4+rd.5+rd.6+rd.7):		600	25085
1.	Deschideri, repartizari, retrageri si modificari ale creditelor - total (1.1+1.2+1.3+1.4), din care:		43	18957
1.1	Deschideri de credite	A1	22	6963
1.2	Repartizari de credite	A2	14	11100
1.3	Virari de credite	A4	5	653
1.4	Alte operatiuni	A3; A5	2	241

2.	Angajamente legale - total (2.1+2.2+2.3+2.4+2.5+2.6), din care		197	789
2.1	Acte administrative din care rezulta obligatii de plata	B13- B17	103	25
2.2	Contracte/Contracte subsecvente/Comenzi de achizitii publice/sectoriale, inclusiv actele aditionale la acestea	B1, B3-B5	94	764
2.3	Contracte/Decizii/ Ordine de finantare sau acorduri de finantare	B2, B20, B 23	0	0
2.4	Contracte/Acorduri/Conventii de imprumut; garantie; prospecte de emisiune	B6-B8, B10, B11, B19	0	0
2.5	Conventii de garantare	B9	0	0
2.6	Contracte de inchiriere, concesiune, participare, parteneriat public-privat etc.	B12, B18, B 21, B 22	0	0
3.	Ordonantari de avansuri	C2; C11	2	2
4.	Ordonantari de plata - total (4.1+4.2+4.3+4.4+4.5+4.6+4.7), din care pentru:		342	5191
4.1	Drepturi de personal si obligatii fiscale aferente	C12	30	2893
4.2	Pensii, ajutoare, rente viager si alte asemenea		21	90
4.3	Servicii prestate, bunuri livrate, lucrari executate	C1; C6; C7	291	2208
4.4	Rambursari, dobanzi, comisioane si alte costuri aferente imprumuturilor	C4; C5	0	0
4.5	Ajutoare de stat/ de minimis, subventii, transferuri, rente, alte forme de sprijin	C9	0	0
4.6	Finantari/cofinantari	C3	0	0
4.7	Alte obligatii de plata	C8; C10	0	0
5.	Operatiuni financiare / de plasament	E18	0	0
6.	Operatiuni privind activele (vanzari, inchirieri, concesiuni, gajari, transferuri de bunuri etc.)	D1-D6; E9	4	126
7.	Alte operatiuni	E1-E8, E10-E17	12	20

Nu au existat operatiuni refuzate la viza.

3. Activitate privind achizitiile publice

Activitate privind achizitiile publice in cadrul Serviciului Economic, Contencios si Administrativ a constat din:

- s-a elaborat programul anual de achizitii publice pe baza necesitatilor si prioritatilor identificate la nivelul institutiei si actualizarile acestuia;
- s-a colaborat cu celelalte compartimente functionale din cadrul ISPMN la fundamentarea programului anual de achizitii publice;
- s-au efectuat proceduri de achizitii publice in SICAP;
- s-au intocmit notele estimative si justificative cu privire la procedurile de achizitie publica;
- s-au intocmit referatele de necesitate pentru aprobarea procedurilor de achizitie publica;

- s-a asigurat desfășurarea propriu zisă a procedurilor de achiziție publică de atribuirea contractelor de furnizare produse, servicii și lucrări;
- s-a urmărit respectarea contractelor de achiziții publice din punct de vedere al respectării valorilor și termenelor;
- s-a ținut evidența contractelor ce au ca obiect achizițiile publice de bunuri, servicii sau activități;
- s-a urmărit executarea contractelor de achiziții;
- s-a urmărit încheierea contractelor subsecvente aferente achizițiilor centralizate prin ONAC.

Toate achizițiile efectuate în anul 2021 sunt achiziții directe de produse si servicii, conform tabelului de mai jos:

NR. CRT.	CAPITOL BUGETAR	DENUMIRE ACHIZITIE	COD CPV	VALOARE CU TVA	OFERTANTI	VALORE FARA TVA	PROCEDURA DE ACHIZITIE	MODALITATEA DE ACHIZITIE
1	2002	Lucrari de renovare	45453100-8	29,534.84	IRINI TEHNICON SRL	24.819.19	Achizitie directa	Online SICAP
2	2002	Lucrari electrice de renovare	45453100-8	1,785.00	MRB ELECTRIC SRL	1,500.00	Achizitie directa	Offline
3	2002	Servicii de reparare si intretinere incalzire centrala	50720000-8	560.00	TOTAL TERM SRL	470.59	Achizitie directa	Online SICAP
4	2011	Carti	22113000-5	22,208.95	LAMSERV SRL	20,375.18	Achizitie directa	Online SICAP
5	2012	Servicii de analiza de risc la securitate fizica	71317000-3	1,750.00	INFOSEC SUPORT	1,750.00	Achizitie directa	Online SICAP
6	2012	Servicii de masurare impiedanta cladire	71621000-7	357.00	MRB ELECTRIC SRL	300.00	Achizitie directa	Online SICAP
7	2012	Servicii de asistenta pentru guvern -comisie concurs posturi	75130000-6	800.00	SIRBU CORINA	800.00	Achizitie directa	Offline
8	2012	Servicii de asistenta pentru guvern -comisie concurs posturi	75130000-6	800.00	TARAU VIRGILIU-LEON	800.00	Achizitie directa	Offline
9	2012	Servicii de asistenta pentru guvern -comisie concurs posturi	75130000-6	800.00	VERES VALER	800.00	Achizitie directa	Offline
10	2012	Servicii de asistenta pentru guvern -comisie concurs posturi	75130000-6	300.00	BADESCU GABRIEL	300.00	Achizitie directa	Offline
11	2012	Servicii de asistenta pentru guvern -comisie concurs posturi	75130000-6	300.00	SALAT-ZAKARIAS LEVENTE	300.00	Achizitie directa	Offline
12	2012	Servicii de asistenta pentru guvern -comisie concurs posturi	75130000-6	300.00	BAKK MIKLOS	300.00	Achizitie directa	Offline
13	2012	Servicii de asistenta pentru guvern -comisie concurs posturi	75130000-6	800.00	TANCZOS VILMOS	800.00	Achizitie directa	Offline
14	2013	Curs perfectionare online CFP	80530000-8	150.00	Centrul de formare APSAP	126.05	Achizitie directa	Online SICAP
15	2014	Protectia muncii	80511000-9	4,032.00	MEDALIAT SRL	4,032.00	Achizitie directa	Online SICAP
16	2014	Servicii de medicina muncii	85147000-1	1,500.00	MEDSTAR SRL	1,500.00	Achizitie directa	Online SICAP
17	5831	Articole de birou	30192000-1	5,449.13	SUPREMOFFICE SRL	4,579.10	Achizitie directa	Online SICAP
18	5831	Servicii de cercetari sociologice	79315000-5	60,300.00	TT Research&Communication SRL	60,300.00	Achizitie directa	Online SICAP
19	5922	Elaborare baze de date	72320000-4	3,500.00	SAROSI MARDIROSZ KRISZTINA	3,500.00	Achizitie directa	Online SICAP
20	5922	Actualizare informatica	72540000-2	4,760.00	IMAGE SERVICES	4,000.00	Achizitie directa	Online SICAP
21	5922	Actualizare informatica	72540000-2	14,000.00	Pzs Experiment 31 SRL	14,000.00	Achizitie directa	Online SICAP
22	5922	Servicii de cercetari sociologice	79315000-5	31,980.00	TT Research&Communication SRL	31,980.00	Achizitie directa	Online SICAP
23	5922	Servicii de traducere	79530000-8	9,900.00	Superscript SRL, Mardorosz Trade SRL	9,900.00	Achizitie directa	Online SICAP
24	5922	Servicii de tiparire	79800000-2	21,483.00	IDEEA DESIGN&PRINT SRL	20,460.00	Achizitie directa	Online SICAP
25	5922	Lecturare stiintifica	79820000-8	1,500.00	OTTMAR TRASCA	1,500.00	Achizitie directa	Offline
26	5922	Revizuire lingvistica si corectura	79820000-8	14,302.61	BUTKAM SRL	12,019.00	Achizitie directa	Online SICAP

27	5922	Servicii conexe tiparirii	79820000-8	10,445.82	IDEA DESIGN & PRINT	8,778.00	Achizitie directa	Online SICAP
28	5922	Servicii de tehnoredactare	79821100-6	576.00	TIPOTEKA	576.00	Achizitie directa	Online SICAP
29	5922	Servicii de tehnoredactare	79821100-6	752.40	TIPOTEKA	752.40	Achizitie directa	Online SICAP
30	5922	Servicii de editare	79821100-6	9,996.00	IDEA PLUS SRL	8,400.00	Achizitie directa	Online SICAP
31	5922	Servicii de fotocopiere-arhiva CNSAS	79960000-1	500.60	CNSAS	500.60	Achizitie directa	Offline
32	5922	Servicii de abonare-bibliotecii-ANELIS PLUS-2021	79980000-7	2,000.00	ANELIS PLUS	2,000.00	Achizitie directa	Offline
33	200101	Articole de birou	30192000-1	5,316.87	SUPREMOFFICE SRL	4,467.96	Achizitie directa	Online SICAP
34	200101	Furnituri de birou-Hartie copiator-ONAC	30192000-1	655.50	AGRESSIONE GROUP SA	550.84	Contract subsecvent	ONAC
35	200102	Materiale pentru curatenie	39830000-9	7,577.33	SUPREMOFFICE SRL	6,367.50	Achizitie directa	Online SICAP
36	200103	Distributie de gaz	65210000-8	17,421.11	EON GAZ	14,639.57	Achizitie directa	Offline
37	200103	Distributie energie electrica	65310000-9	12,177.60	ELECTRICA SA	10,233.26	Achizitie directa	Offline
38	200104	Distributie de apa	65100000-4	3,365.65	Comp De apa Somes	3,087.71	Achizitie directa	Offline
39	200104	Servicii privind deseurile menajere si deseurile	90500000-2	1,323.67	ROSAL GRUP SA	1,112.35		
40	200106	Piese si accesorii pentru calculatoare-hard disk	31682530-4	600.00	COMPART SRL	504.20	Achizitie directa	Online SICAP
41	200106	Piese de schimb reparatii centrala termica BUDERUS LOGANO	45259300-0	3,483.13	TOTAL TERM SRL	2,927.00	Achizitie directa	Online SICAP
42	200106	Servicii de reparare centrala termica	50720000-8	3,346.28	TOTAL TERM SRL	2,812.00	Achizitie directa	Online SICAP
43	200108	Servicii postale si de curierat	64100000-7	1,601.72	TCE, POSTA ROMANA	1,333.60	Achizitie directa	Online SICAP/Offline
44	200108	Servicii de telefonie mobilă	64212000-5	20,201.13	VODAFONE	16,975.72	Achizitie directa	Offline
45	200109	Servicii de reparatii-autovehicule	50112000-3	4,752.39	Profi Auto SRL	3,993.60	Achizitie directa	Offline
46	200109	Servicii de intretinere echipament tehnica de calcul	50300000-8	23,419.20	Compart SRL	19,680.00	Achizitie directa	Online SICAP
47	200109	Servicii de asistenta informatica-contabilitate	72610000-9	11,995.20	SOBIS SRL	10,080.00	Achizitie directa	Online SICAP
48	200130	Servicii de intretinere incalzire centrala	50720000-8	1,547.00	TOTAL TERM	1,300.00	Achizitie directa	Online SICAP
49	200130	Actualizare informatica-MONITORUL OFICIAL	72540000-2	650.00	MONITORUL OFICIAL	546.22	Achizitie directa	Online SICAP
50	200130	Actualizare informatica-LEGIS	72540000-2	2,856.00	CTCE SA	2,400.00	Achizitie directa	Online SICAP
51	200130	Diverse servicii de curatenie	74740000-8	28,800.00	DICTUM FACILITY SRL	28,800.00	Achizitie directa	Online SICAP
52	200130	Servicii de monitorizare a sistemelor de alarma	79711000-1	2,641.80	MARUGUARD SRL	2,237.90	Achizitie directa	Online SICAP
53	200530	Echipament informatic si accesorii de birou, cu exceptia mobilierului si a pachetelor	30000000-9	26,130.99	COMPART SRL	31,037.90	Achizitie directa	Online SICAP
54	200530	Stampile	30192153-8	588.00	TRODAT SRL	494.12	Achizitie directa	Offline
55	200530	Echipament de retea-routere	32420000-3	1,190.00	COMPART SRL	1,000.00	Achizitie directa	Online SICAP
56	200530	Stingatoare pentru incendii	35111000-5	761.60	FOCSTING SRL	640.00	Achizitie directa	Online SICAP
57	200601	Transport rutier	60100000-9	941.49	MOL ROMANIA, LUKOIL	791.17	Achizitie directa	Offline
58	200601	Transport feroviar	60210000-3	380.00	CIEL VOYAGES SRL	319.33	Achizitie directa	Offline
59	200601	Transport aerian	60400000-2	1,495.00	CIEL VOYAGES SRL	1,316.85	Achizitie directa	Offline
60	200601	Servicii pentru evenimente-taxa conferinta	79952000-2	3,931.14	Extras cont bancar	3,931.14	Achizitie directa	Offline
61	200602	Transport rutier	60100000-9	1,773.67	MOL	1,525.75	Achizitie directa	Offline

62	200602	Transport rutier public	60112000-6	318.98	NOTE DE DEPLASARE	318.98	Achizitie directa	Offline
63	200602	Transport feroviar Cluj-Budapesta-Cluj	60210000-3	639.00	CIEL VOYAGES SRL	639.00	Achizitie directa	Offline
64	200602	Transport aerian	60400000-2	3,161.88	CIEL VOYAGES SRL	3,161.88	Achizitie directa	Offline
65	203002	Protocol si reprezentare	15860000-4	190.87	SUPREMOFFICE SRL	165.03	Achizitie directa	Online SICAP
66	203002	Cafea	15861000-1	479.94	FOUNTAIN SRL	440.32	Achizitie directa	Online SICAP
67	203003	Servicii de asigurare-autovehicule	65513000-9	1,076.00	KUNDEN BROKER SRL	1,076.00	Achizitie directa	Offline
68	203003	Asigurare cladire	66512220-0	2,925.31	GENERALI	2,925.31	Achizitie directa	Offline
69	203030	Steag Romania	35821000-5	43.32	SUPREMOFFICE SRL	36.40	Achizitie directa	Online SICAP
70	203030	Taxa de drum-rovinietă	63712210-8	136.43	ROMANIA PETROLEUM PRODUCTS	114.65	Achizitie directa	Offline
71	203030	Semnatura electronica-actualizare informatica	72540000-2	527.37	TRANS SPED SRL	443.17	Achizitie directa	Offline
72	203030	Servicii de publicitate anunt posturi la concurs	79341400-0	104.32	BUZZ PUBLISHING SRL	104.32	Achizitie directa	Offline
73	710130	Softuri Endnote	48310000-4	6,545.00	COMPART SRL	5,500.00	Achizitie directa	Online SICAP
74	710130	Softuri statistice	48463000-1	31,297.00	ROMSYMDATA SRL	26,300.00	Achizitie directa	Online SICAP
75	710130	Licente office	48517000-5	37,038.75	COMPART SRL	31,125.00	Achizitie directa	Online SICAP

3. Activitatea privind tehnologia informației

Activitatea privind tehnologia informației a constat în soluționarea solicitărilor angajaților, realizate de către firmele care asigură mentenanța sistemelor informatice sub supravegherea expertului de achiziții publice.

4. Activitatea juridică

Activitatea juridică în cadrul Serviciului Economic, Contencios și Administrativ a constat din:

- acordare asistență juridică compartimentelor ISPMN;
- urmărire și analiză actele normative și informare compartimente interesate;
- elaborare, respectiv vizare ordine emise de către președintele ISPMN;
- redactare, vizare contracte și alte acte juridice încheiate de ISPMN cu alte persoane fizice sau juridice;
- analiză și elaborare răspuns la solicitările de natură juridică primite de ISPMN de la persoane fizice sau juridice;
- vizare dosare achiziție publică;
- elaborare, respectiv vizare proceduri operaționale și de sistem;
- asigurarea secretariatului tehnic al Comisiei pentru control intern managerial;
- acordare consultanță în probleme de integritate în cadrul Grupului de Lucru pentru integritate;
- asigurare consultanță în vederea depunerii declarațiilor de avere și interese pentru personalul care are obligația depunerii declarațiilor de avere și interese, respectiv ținerea registrului declarațiilor de avere și interese;
- colectare și sistematizare acte normative care conțin prevederi referitoare la minoritățile naționale;

- cercetare în domeniul drepturilor minorităților naționale din România: coordonarea proiectului formulare bilingve utilizate în administrația publică din România (colectare și sistematizare formulare utilizate în administrația publică locală, elaborare glosar de termeni, elaborare glosar bilingv român-maghiar, traducere și editare formulare în limba maghiară).

5. Activitatea privind resursele umane

Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale are în organigramă 35 de posturi de execuție și două posturi de conducere.

În cadrul institutului funcționează trei compartimente

- Compartimentul de studii, analize și cercetare, din care fac parte 13 cercetători
- Centrul de documentare, din care fac parte 6 cercetători
- Serviciului Economic, Contencios și Administrativ este condus de șeful serviciului, din cadrul serviciului mai fac parte, doi consilieri juridici, un expert de achiziții, un economist CFP, un expert de comunicare și un contabil cu atribuții de resurse umane.

Activitatea de resurse umane se desfășoară în cadrul SECA prin contabilul care are atribuții de resurse umane, sub directă coordonare a șefului serviciului.

Au fost desfășurate următoarele activități:

- preluarea și verificarea seturilor de documente în vederea deplasărilor;
- întocmirea deconturilor estimative și deconturile pentru deplasările interne și externe;
- înregistrarea în condica de prezență a concediilor de odihnă, concediilor medicale, concediilor fără plată, concediilor de studii, concediilor pentru evenimente, CIC și delegații;
- întocmirea foii colective de prezență;
- întocmirea statului de plată și editarea documentelor în vederea acordării salariilor;
- întocmirea, lunar, a declarațiilor de impozite, taxe și contribuții aferente salariilor;
- arhivarea documentelor care stau la baza întocmirii salariilor și statele de plată;
- centralizarea datelor necesare întocmirii raportului statistic lunar și anual și ale altor rapoartări statistice solicitate;
- evidența lunară a fondului de salarii realizat și a numărului de salariați pe institut, categorii de personal, obiective;
- planificarea și evidența concediilor de odihnă, concediilor medicale, învoirilor, nemotivatelor, concedii fără plată;
- evidența tuturor salariaților din institut, a angajărilor, a desfacerilor de contracte individuale de muncă conform prevederilor legale în vigoare, a pensionărilor, întocmirea și transmiterea on-line a Registrului de evidență a salariaților;
- transmiterea către șeful de serviciu a modificărilor ce apar la salarizare (reîncadrări, desfaceri de contracte individuale de munca etc.);
- întocmire adeverințe de vechime;
- participarea la discuții în legătură cu regulamentul intern, aplicarea corectă a codului muncii și a legislației în vigoare;
- întocmirea fișei postului pentru toți salariații din institut;
- întocmirea contractelor individuale de muncă, acte adiționale la CIM;

- întocmirea pe calculator și editare de adeverințe, actualizări norme, diverse formulare, tabele, adrese necesare în cadrul serviciului și a institutului;
- urmărirea legislației în vigoare cu privire la salarizarea personalului bugetar;
- întocmirea ordinelor de încadrare, reîncadrare, suspendare și încetare privind contractele individuale de muncă;
- întocmirea planului de formare profesională;
- evidența fișelor de evaluare anuală a performanțelor profesionale, procesul verbal de evaluare, comunicare evaluare, către toți salariații institutului;
- elaborarea capitolului bugetar, Cheltuieli de personal și urmărirea cheltuielilor pentru a nu se depăși limita trimestrială și anuală;
- întocmirea și transmiterea on-line, anual, a formularului “Raportare personal instituții publice”, conform Legii 153/2017;
- întocmirea situației transparenței veniturilor salariale lunare, trimestriale și afișarea pe site-ul oficial al institutului.

6. Comunicare și Relații Publice

În anul 2021, în cadrul Institutului au fost elaborate 29 de Buletine Interne de Informare. Acestea sunt documente interne care conțin Ordinele emise de președinte, Regulamente și Proceduri, Procese verbale ale Comisiilor etc. Acestea conțin informații care sunt de interes pentru toți angajații instituției și sunt transmise, electronic- adrese de email, angajaților. Toate regulamentele și procedurile de sistem sau procedurile operaționale au fost postate pe intranetul ISPMN, astfel încât toți angajații să aibă acces la aceste documente ori de câte ori este nevoie.

În perioada sus menționată, s-a verificat în permanență adresa oficială de e-mail a Institutului precum și faxul și poșta, și s-au transmis/repartizat mesajele primite către personalul specializat în domeniul/tematica corespondențelor, astfel încât fiecare solicitare să primească răspuns competent și în timp util. Răspunsurile au fost transmise către solicitanți. S-au înregistrat și s-au soluționat toate adresele intrate.

După consultarea permanentă cu angajații, a fost elaborat Raportul anual de activitate pe anul 2020 (care a fost postat și pe site-ul ISPMN), și Planul anual de activitate 2021. Raportul pe anul 2020 a fost transmis către SGG și DRI.

În vederea bunei funcționări a Editurii ISPMN, au fost transmise exemplare către autori, editori etc., precum și către biblioteci și instituții interesate de subiectul volumelor. Totodată au fost trimise și volumele cumpărate prin site-ul ISPMN. S-a ridicat corespondența de la Poșta Română ori de câte ori a fost necesar.

S-a colaborat cu toate departamentele, comisiile și grupurile de lucru, Editura din cadrul ISPMN, în vederea bunei desfășurări a activității acestora și în vederea transmiterii informațiilor către angajați și către exterior.

Cu ocazia controalelor și monitorizărilor avute, s-au pus la dispoziție toate documentele necesare, originale, copiate sau scanate după caz, în vederea bunei desfășurări a acestora. Din cauza pandemiei nu au putut fi organizate conferințe sau evenimente mai ample, însă s-au organizat pe plan intern, în mare parte online, seminarii de cercetare, workshopuri, ședințe de lucru etc.

7. Transparență și afișare a informațiilor de interes public

În anul 2021, la instituție a fost primită o singură solicitare de informație de interes public, aceasta fiind soluționată în termen.

Pentru îmbunătățirea transparenței și accesibilității informațiilor de interes public, a avut loc modernizarea site-ului. Conținutul acestuia urmând întocmai prevederile legale. În urma acestor modernizări a fost necesară reîncărcarea mai multor documente.

Pe parcursul anului s-au încărcat permanent documentele referitoare la Achiziții, sau Buget din toate sursele și veniturile, și în semestrul II a fost verificat din nou conținutul.

În luna noiembrie a fost elaborat Buletinul informativ, care a fost afișat atât la sediul ISPMN cât și pe site. La sfârșitul anului a fost elaborat Raportul privind transparența decizională pe anul 2021, precum și Raportul de evaluare a implementării Legii nr 544/2001 pe anul 2021, ambele documente vor fi înregistrate, aprobate și postate pe site în luna ianuarie.

Cap XII. Activitatea comisiilor de specialitate și a grupurilor de lucru

1. Comisia de monitorizare cu atribuții privind monitorizarea, coordonarea și îndrumarea metodologică a implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial

Activitatea comisiei CM s-a desfășurat prin activități individuale ale membrilor și întâlniri de lucru. Astfel, a fost finalizat Programul de dezvoltare al sistemului de control intern managerial ISPMN - anul 2021 și au fost revizuite, elaborate și aprobate următoarele proceduri:

- Procedura de sistem privind modalitatea de elaborare, modificare și retragere a Procedurilor operaționale și de sistem (PO, PS)
- Procedură de sistem privind managementul riscului, întocmirea și actualizarea Registrului de riscuri
- Procedură de sistem privind managementul funcțiilor sensibile
- Procedură de sistem privind completarea și depunerea declarațiilor de avere și interese
- Procedura de sistem privind protecția avertizorului de integritate și semnalarea neregularităților
- Procedura operațională privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor, precum și organizarea, evidența și raportarea angajamentelor bugetare și legale la ISPMN
- Procedura operațională privind darea în folosință a obiectelor de inventar și mijloacelor fixe și evidența lor la locurile de utilizare și/sau păstrare
- Procedura operațională privind deplasarea în interes de serviciu a personalului
- Procedura operațională privind activitatea de control financiar preventiv propriu
- Procedura operațională privind efectuarea inventarierii patrimoniului ISPMN
- Procedura operațională privind elaborarea și aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli al ISPMN
- Procedura operațională privind evidența contabilă și decontarea bonurilor valorice de carburanți
- Procedura operațională privind efectuarea casării bunurilor aflate în patrimoniul ISPMN

- Procedura operațională privind stabilirea bunurilor cu caracter specific din categoria activelor fixe corporale care au însușiri comune materialelor de natura obiectelor de inventar și care se trec în categoria acestora

În anul 2021 s-au aprobat situațiile centralizatoare anuale privind sistemul de control intern managerial pentru anul 2020, raportările privind managementul riscului și monitorizarea performanțelor, inventarul procedurilor, lista funcțiilor sensibile la nivelul ISPMN, toate pe baza reportărilor celor trei compartimente.

2. Grupul de lucru pentru integritate

Această structură s-a constituit și funcționează în baza Hotărârii Guvernului nr. 599/2018 pentru aprobarea Metodologiei standard de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu indicatorii de estimare a probabilității de materializare a riscurilor de corupție, cu indicatorii de estimare a impactului în situația materializării riscurilor de corupție și formatul registrului riscurilor de corupție, precum și pentru aprobarea Metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu formatul raportului anual de evaluare a incidentelor de integritate.

Grupul de lucru identifică, analizează, evaluează și monitorizează riscurile de corupție la nivelul structurilor/compartimentelor din cadrul ISPMN, respectiv elaborează și actualizează Registrul de riscuri.

Activitatea Grupului de lucru s-a desfășurat prin activități individuale ale membrilor și întâlniri de lucru. Astfel, au fost identificate, descrise și evaluate potențialele riscuri de corupție, a fost completat Registrul riscurilor de corupție și au fost propuse Măsurile de intervenție.

De asemenea, a fost realizată actualizarea Planului de Integritate al ISPMN.

Cap XIII. Relații de colaborare. Proiecte. Planificare Strategică

1. Colaborări și Parteneriate

1. Convenție cadru cu Universitatea Sapientia privind efectuarea stagiului de practică în cadrul programelor de studii Universitare de licență sau masterat.
2. Protocol de colaborare cu Fundația Culturală Szigligeti cu scopul organizării lansării de carte Plainer Zsuzsa: Despre vigilența iudeologică. File din istoria cenzurii instituțiilor (maghiare) orădene în regimul Ceaușescu: presă, filarmonică, teatru.
3. Acord de Parteneriat cu Institutul de Istorie Nicolae Iorga prin care acesta asigură acces la arhiva proprie către un cercetător sau bursier ISPMN, în vederea efectuării cercetării științifice privind Departamentul pentru Studierea Istoriei Minorităților înființat în anul 1971.
4. Acord de Cooperare cu UBB, FSAS, convenție asupra efectuării de stagii de practica a 5 studenți.
5. Acord privind efectuarea stagiilor de practică din cadrul proiectului POCU 124146 Cercetare doctorală și postdoctorală calitate, inovativă și relevanță pentru piața muncii cu UBB, Uniunea Sindicală Teritorială Cartel Alfa Filiala Cluj, Norki Elvira Herki.
- 6 . Acord privind efectuarea stagiilor de practică din cadrul proiectului POCU 124146 Cercetare doctorală și postdoctorală calitate, inovativă și relevanță pentru pața muncii cu UBB, Uniunea Sindicală Teritorială Cartel Alfa Filiala Cluj, Tămaș Enya Andrea.
7. Acord de parteneriat cu Universitatea Ovidius din Constanța, în vederea studierii problematicii minorităților naționale din România.
8. Protocol de Colaborare cu Forumul Democrat al Germanilor din Transilvania, în vederea realizării ediției în limba germană a volumului Un veac frământat. Germanii din România după 1918.

2. Proiecte cu finanțare externă, în implementare

Titlul proiectului: *REDISCOVER - Rediscover, expose and exploit the concealed Jewish heritage of the Danube Region (Redescoperă, expune și exploatează moștenirea evreiască ascunsă din regiunea Dunării)*

Anul: 2018

Coordonatori proiect: Anca Filipovici, Gidó Attila

Tema proiectului: REDISCOVER a pornit de la constatarea caracterului fragmentat al societăților evreiești din zona Dunării, al căror patrimoniu cultural și religios este bine reprezentat în orașele capitală și în marile centre regionale. Situația este însă diferită la nivelul orașelor de mărime medie care pun în valoare astfel de patrimonii iudaice doar prin conexiune cu alte rețele turistice. Principala dificultate pentru aceste orașe central și est-europene constă în explorarea și punerea în circulație a elementelor materiale și imateriale ale moștenirii culturale iudaice locale, prin intermediul produselor culturale cu potențial turistic.

Principalul obiectiv constă astfel în explorarea și revitalizarea moștenirii culturale evreiești „ascunse” din orașele partenere în proiect, prin crearea unor instrumente și servicii turistice accesibile publicului larg, care pot fi tranferate ulterior și în alte spații.

Proiectul având ca partener principal orașul Szeged, Ungaria, reunește 18 instituții, orașe și comunități evreiești din state dunărene (Ungaria, România, Germania, Slovenia, Croația, Serbia, Muntenegru, Bosnia și Herțegovina).

În 2018-2019, cercetătorii ISPMN implicați în acest proiect au oferit consultanță științifică partenerului reprezentat de Municipiul Galați, în activitățile legate de elaborarea listei factorilor interesați, prin indicarea organizațiilor și instituțiilor la nivel național care ar putea fi de interes pentru tema proiectului.

De asemenea, cercetătorii au intervenit și în activitatea de pregătire a Ghidului pentru elaborarea seriei de interviuri, oferind indicații pentru realizarea metodologiei și a conținutului acestuia. În 2020, cercetătorii ISPMN s-au implicat în activitățile desfășurate de partenerii din proiect, participând la workshopuri și întâlniri de lucru. De asemenea, s-au elaborat articole științifice publicate în buletinele proiectului și în publicații internaționale.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de activitate**
  - **Descriere:** În perioada 25-28 martie 2021, a avut loc Festivalul Evreiesc Rediscover, un eveniment cultural online, organizat de către Municipiul Galați, partener în cadrul proiectului Rediscover. Anca Filipovici și Gido Attila (cercetători ISPMN) au participat în proiect din partea ISPMN, partener strategic asociat al Municipiului Galați. Festivalul reprezintă unul dintre produsele finale al proiectului, prin care se urmărește valorizarea moștenirii culturale a Comunității Evreiești din Galați. Cu un conținut bogat și divers, organizat în secțiuni distincte (gastronomie, patrimoniu construit, evenimente culturale, istorie orală), site-ul acestui festival poate fi accesat permanent la <https://rediscover-festival.ro/> și pe pagina de Facebook <https://www.facebook.com/OrganizatdeMunicipiulGalatiMartie2021>
  - În perioada 27-28 aprilie 2021, cercetătorii ISPMN implicați în proiect au participat la conferința finală online, organizată de partenerul municipal Regensburg (Germania).
  - În luna mai 2021, în cadrul portalului online Jewish Heritage Europe, a fost publicat de către Anca Filipovici eseul “Exploring the hidden Jewish heritage on the Romanian shore of the Danube: The REDISCOVER project in Galați” [Explorând moștenirea evreiască ascunsă de pe malul românesc al Dunării: proiectul Rediscover în Galați]. Textul prezintă e-Festivalul Rediscover, evenimentul-pilot organizat de Municipiul Galați.

Titlul proiectului: *Inventarierea izvoarelor arhivistice referitoare la evrei în arhivele ecleziastice creștine din Transilvania*

Anul: 2020

Coordonator proiect: Gidó Attila

Cercetători externi participanți în proiect: Ladislau Gyémánt, Tóth Levente

Tema proiectului: Proiectul are o durată de 24 luni (perioada 1 ianuarie 2020 – 31 decembrie 2021). Finanțatorul extern este Rothschild Foundation (Hanadiv) Europe, iar proiectul face parte din programul „Yerusha Project” al Rothschild Foundation.

Proiectul Survey of the material of Jewish reference in the archives of the Christian denominations from Transylvania [Inventarierea izvoarelor arhivistice referitoare la evrei în arhivele ecleziastice creștine din Transilvania], în concordanță cu programul „Yerusha Project”, are ca scop inventarierea materialelor documentare păstrate în arhivele bisericilor romano-catolic, reformat, luteran și unitarian din Transilvania. Pe parcursul proiectului va fi utilizată o bază de date Excel (Yerusha Data Set model 3.0), pusă la dispoziție de către finanțator. În această bază de date vor fi introduse informații (descrieri de conținut, date tehnice) referitoare la fondurile arhivistice care conțin documente relevante pentru proiect. Vor fi realizate cercetări în următoarele arhive ecleziastice: Arhiva Arhidiecezană Romano-Catolică din Transilvania (Alba Iulia); Arhiva Diecezană Romano-Catolică din Timișoara; Arhiva Diecezană Romano-Catolică din Oradea; Arhiva Diecezană Romano-Catolică din Satu Mare; Arhiva Statusului Romano-Catolic din Transilvania (Cluj-Napoca); Arhiva Districtuală a Bisericii Reformate (Oradea); Arhiva Centrală Districtuală a Bisericii Reformate din Transilvania (Cluj-Napoca); Arhiva Centrală a Bisericii Unitariene (Cluj-Napoca); Arhiva Bisericii Luterane din România (Cluj-Napoca); arhivele unor comunități ecleziastice mai mari din Aiud, Arad, Baia Mare, Brașov, Dej, Deva, Făgăraș, Odorheiu Secuiesc, Reghin, Sfântu Gheorghe, Sighetu Marmăției, Târgu Mureș, Târgu Secuiesc, Turda, Zalău.

În 2020 au fost identificate și descrise 71 de fonduri arhivistice.

Activități preconizate în 2021: Continuarea cercetărilor în arhivele ecleziastice și încheierea proiectului.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Inventarierea izvoarelor arhivistice referitoare la evrei în arhivele ecleziastice creștine din Transilvania -- Raport trimestrial**
Descriere: În primul trimestru s-a continuat munca de cercetare în următoarele arhive ecleziastice: Arhiva Arhidiecezană Romano-Catolică din Transilvania (Alba Iulia); Arhiva Districtuală a Bisericii Reformate (Oradea); Arhiva Centrală Districtuală a Bisericii Reformate din Transilvania (Cluj-Napoca); Arhiva Centrală a Bisericii Unitariene (Cluj-Napoca). Datele obținute vor fi incluse într-o bază de date excel până la finele anului 2021.
  - **Raport final**
  - **Descriere:** În proiect au lucrat un angajat ISPMN (Attila Gidó) și doi bursieri (Ladislau Gyémánt, Tóth Levente). Pe parcursul celor 24 de luni au fost identificate acele fonduri în arhivele ecleziastice din Transilvania (romano-catolici, reformați, unitarieni) care conțin documente referitoare la evreii din această regiune. Au fost introduse în bază de date cca. 100 de descrieri de fonduri.
Descrierile vor fi publicate pe website-ul Yerusha: <https://yerusha.eu/>

Titlul proiectului: *A support tool model for decision making to reduce the health risk associated with the uncontrolled water and food sources in rural Roma communities in Transylvania (Un model de instrument de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscurilor de sănătate asociate surselor de apă și alimente necontrolate în comunități rome din mediul rural din Transilvania)*

Anul: 2020

Perioada: 01/10/2020 - 31/08/2023

Coordonator proiect: Kozák Gyula

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Fosztó László, Kiss Tamás, Kormos Katalin, Toma Stefánia

Instituții partenere: UBB (România), Norwegian University of Life Sciences (Norway) (Norway), UMF Cluj (România), INSP (România)

Tema proiectului: Obiectivul general al proiectului este crearea unui model de suport care poate fi utilizat de autoritățile locale și instituțiile publice pentru întărirea capacității acestora în evaluarea și managementul riscului în sensul reducerii riscurilor de sănătate asociate cu sursele de apă și alimente necontrolate în comunitățile de romi din mediul rural din Transilvania. Modelul poate fi aplicat și în alte comunități rurale și în concordanță cu Strategia Națională de Integrare a Romilor. Proiectul este unul interdisciplinar, care include specialiști în chimie analitică, biologie, sănătate publică, gastroenterologie, epidemiologie, informatică, statistică, rezultatele așteptate fiind un pas înainte important pentru reducerea inegalităților privind sănătatea între comunitățile de romi și non-romi, oferind totodată autorităților publice un instrument-model de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscului de sănătate asociat dietei în comunitățile rome rurale, instrument care poate fi inclus și în strategia națională de integrare a romilor.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **RHR - Health in rural Roma communities**
    - **Formatul bazei de date:** SPSS
    - **Descrierea bazei de date:** Rezultatele anchetei sociologice desfășurată în rândul populației rome din 25 comunități compacte din Transilvania conform eșantionului elaborat de către ISPMN. 20 de comunități cu o populație de romi mai mică de 200 de persoane și 5 localități cu o populație de romi mai mare de 200 de persoane.
    - **Colectarea datelor:** 20/03/2021 - 28/05/2021
    - **Numărul cazurilor:** 01/01/1970
    - **Numărul variabilelor:** Variabile: sex, vârstă, locuire, consum alimente și apă, acces apă, boli cronice, boli infecțioase, practici de igienă, apartenență religioasă, acces sănătate, situație economică
- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Întâlnire de lucru**
    - **Perioada:** 21/10/2021
    - **Locul:** Cluj-Napoca
    - **Responsabil ISPMN:** Kozák Gyula
    - **Număr participanți:** 25

- **Coorganizatori:** UBB
- **Descriere:** Joi, 21 octombrie 2021, Gyula Kozák (cercetător ISPMN) a participat la atelierul organizat în cadrul proiectului „Un instrument-model de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscului de sănătate asociat cu sursele necontrolate de apă și alimente din comunitățile rome din Transilvania rurală”. La întâlnirea de lucru au participat reprezentanți ai institutelor din 7 consorțiul de proiect: UBB Cluj, Universitatea de Științe ale Vieții din Norvegia, ISPMN Cluj, INSP Cluj, UMF Cluj. Scopul întâlnirii a constat în evaluarea activităților derulate până în prezent și planificarea activităților din perioada următoare. Directorul de proiect, dr. Beldean Simion, a prezentat un raport sintetic despre etapele de proiect precum și rezultatele preliminare privind analiza mostrelor de apă și alimente colectate în satele țintă. Gyula Kozák a prezentat rezultatele preliminare ale anchetei sociologice care s-a desfășurat în primăvara anului curent în douăzeci și șase de comunități rurale de romi din Transilvania.
- **Întâlnire de lucru**
  - **Perioada:** 19/01/2021
  - **Locul:** Cluj-Napoca
  - **Responsabil ISPMN:** Kozák Gyula
  - **Număr participanți:** 12
  - **Coorganizatori:** UBB
  - **Descriere:** Marți, 19 ianuarie 2021, a avut loc prima întâlnire de lucru în cadrul proiectului RomaHealthRisk – „Un instrument-model de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscului de sănătate asociat cu sursele necontrolate de apă și alimente din comunitățile rome rurale din Transilvania.” RomaHealthRisk este un proiect interdisciplinar care angrenează specialiști din diferite domenii cum ar fi: chimie analitică, biologie, sociologie, sănătate publică, gastroenterologie, epidemiologie, medicină veterinară, informatică, respectiv statistică. Obiectivul principal al acestui proiect este crearea unei aplicații ce poate fi utilizată cu ușurință de administrațiile locale pentru evaluarea riscului de sănătate a populației. Proiectul are o durată de trei ani, este implementat de un consorțiu de cinci parteneri, și este finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian și din fonduri publice interne. La întâlnire au participat din partea ISPMN Gyula Kozák (cercetător ISPMN) și Péter Kallay (șef serviciu economic). Întâlnirea a urmărit pe de o parte să evalueze stadiul actual de implementare a proiectului, atât din punct de vedere științific cât și financiar, și să stabilească calendarul de activități pentru următoarea etapă. Pe de altă parte, s-a dorit oferirea unui cadru propice pentru un dialog critic despre instrumentele de cercetare elaborate în această fază a proiectului.

3. Planificare strategică

Activitatea instituției s-a desfășurat pe baza Planului anual de activitate, care a fost elaborat în conformitate cu Procedura de sistem privind Planificarea anuală a activităților și resurselor. Activitatea de planificare a activităților (cercetare științifică, administrative, tehnice, financiare) a fost realizată în corelare cu documentele și politicile instituției - Planul de dezvoltare instituțională (perioada 2021 – 2025), direcțiile de cercetare - și cu prioritățile stabilite și comunicate de către conducerea instituției, ca urmare a evenimentelor naționale și internaționale și evoluția programelor/politicilor cu impact asupra domeniului de activitate al ISPMN.

Planul activităților de cercetare științifică a fost elaborat pe baza propunerilor individuale ale cercetătorilor și /sau ale unor echipe de cercetători, participanți interni și externi, din afara instituției, pe baza de colaborare.

Proiectele de cercetare au fost încărcate pe Platforma online a ISPMN, în perioada noiembrie – decembrie 2020, fiind revizuite pe parcurs, în funcție de schimbările apărute .